UNIUNEA EUROPEANĂ
GUVERNUL ROMÂNIEI MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AMPOSDRU
Fondul Social European POSDRU 2007-2013
Instrumente Structurale 2007-2013
GUVERNUL ROMÂNIEI MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI PROTECȚIEI SOCIALE ORPOSDRU REGIUNEA NORD-EST
CPE CENTRUL PARTENERIAT PENTRU EGALITATE

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 "Investește în oameni"

Model de integrare socio-profesională a victimelor traficului de persoane

CPE – Centrul Parteneriat pentru Egalitate.
București, 2012

anima nova

© 2012 CPE Copyright-ul pentru acest material aparţine CPE - Centrul Parteneriat pentru Egalitate. Reproducerea integrală sau parţială a acestui material este permisă doar cu menţionarea sursei.

Model de integrare socio-profesională a victimelor traficului de persoane

Cuprins

Model de integrare socio-profesională a victimelor traficului de persoane

Secțiunea 1

Introducere și aspecte metodologice 5

Secțiunea 2

Integrarea socio-profesională a victimelor traficului de persoane în România 9

Secțiunea 3

Modalitatea de colectare a bunelor practici și criterii de referință pentru acțiuni de integrare eficiente și durabile 33

Secțiunea 4

Bune practici în Italia 51

Secțiunea 5

Bune practici în România 81

Secțiunea 6

Instrumente pentru auto-evaluare și poziționare 86

Bibliografie 94

Secțiunea 1

Introducere și aspecte metodologice

Introducere și aspecte metodologice

Ce reprezintă și cui se adresează această publicație?

Prezenta lucrare a fost realizată în cadrul proiectului "**AnimaNova – Integrare pe piața muncii pentru persoanele traficate**", proiect implementat de **CPE – Centrul Parteneriat pentru Egalitate** și de către partenerii săi, **Ageform S.C.A.R.L., Associazione Parsec ricerca e interventi sociali, Esprit Soc. cons. a.r.l, Expert Italia S.r.l, Fondazione Giacomo Brodolini** (Italia) și **Federația Filantropia** (România), în perioada iulie 2009 – iunie 2012, fiind cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

AnimaNova a avut drept obiectiv principal să faciliteze schimbul de bune practici și lucrul împreună al reprezentanților organizațiilor guvernamentale/publice și neguvernamentale active în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane și al acordării de asistență persoanelor traficate, atât în România, cât și în Italia.

Una dintre activitățile importante ale proiectului a fost reprezentată de crearea unui **model de intervenție pentru integrarea socială și profesională a persoanelor traficate**. Modelul este construit pe baza culegerii unor exemple de bună practică identificate în domeniu atât în Italia, cât și în România. Aceste bune practici sunt specifice mediilor și contextelor în care au fost realizate. Pentru a dobândi valoare și transferabilitate și în alte contexte, exemplele identificate au fost analizate cu ajutorul unei grile de evaluare, care a evidențiat:

- strategiile și soluțiile utilizate;
- modalitățile practice de lucru;
- tipurile de parteneriat dezvoltate;
- alte elemente care pot determina succesul integrării socio-profesionale.

Prin urmare, modelul prezentat este unul dinamic, astfel încât elementele sale (modul de organizare, procesualitatea, metodologiile și produsele/serviciile oferite) pot fi dezvoltate și extinse, iar elemente constitutive pot fi combinate în moduri diferite, în funcție de caracteristicile contextului de implementare.

Modelul de integrare socio-profesională propus reprezintă, în fapt, un set de instrumente, conceput pentru a oferi profesioniștilor din structurile de ocupare a forței de muncă, precum și reprezentanților altor instituții implicate în acordarea de asistență victimelor traficului, suport concret pentru a eficientiza integrarea profesională a persoanelor traficate. Integrarea socio-profesională este determinantă pentru anularea *condiției* de victimă a persoanei, marcând dobândirea și exercitarea deplină a drepturilor sociale și profesionale.

Cum definim conceptul de bună practică?

Definiția conceptului de "bună practică", adoptată în acest document are la bază următoarele elemente stabilite de ISFOL:

> *"O bună practică reprezintă o construcție empirică a modului de dezvoltare a experiențelor, care satisface sistemul complex al așteptărilor prin atribute precum: eficiența rezultatelor, caracteristicile de calitate internă și prin contribuția oferită în soluționarea problemelor speciale."*

Se impune sublinierea termenului "bună", care nu face trimitere exclusiv la categoriile de eficacitate (atingerea obiectivelor stabilite în raport cu nevoile identificate) ori de eficiență (utilizarea echilibrată a resurselor în realizarea obiectivelor), ci și la următoarele caracteristici:

- Calitatea externă/calitatea strategică a practicii efectuate cu privire la problema vizată pentru soluționare, cât și referitor la natura acțiunilor întreprinse. Această dimensiune include, de asemenea, conceptul important de "rețea", particularizat la acțiunile sinergice ale actorilor externi;
- Calitatea internă/calitatea de punere în aplicare, abordată ca o coerență internă a întregului sistem strategic

și operațional, privitor nu atât la procesele activate, cât la nivelul resurselor mobilizate pentru realizarea unei activități;

- Utilizarea (experimentală) a metodelor inovatoare în vederea rezolvării problemei. Caracterul inovativ face referire la progresele tehnologice, cât și la îmbunătățirea metodelor, procesului și produsului/serviciului. În cazul AnimaNova, de exemplu, putem vorbi despre "inovare în domeniul social";

Implementarea de proceduri strategice și operaționale cu potențial de reproductivitate/transferabilitate în alte contexte decât cel în care au fost create și dezvoltate practicile în cauză;

Adoptarea de măsuri strategice și operaționale, replicabile în alte situații (în contextul altor probleme), cu actori diferiți. Următoarea schemă propune o reprezentare grafică a elementelor distinctive ale unei bune practici:

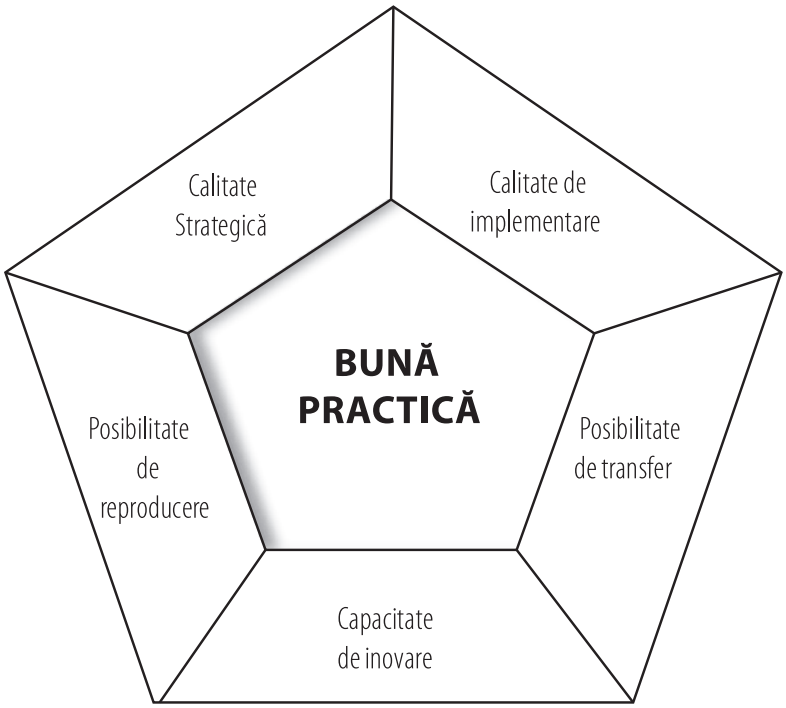

Această definiție a fost utilizată în cadrul activităților de cercetare/documentare în domeniu, cu scopul de a identifica trăsăturile distinctive și de a surprinde factorii determinanți pentru succesul unui proiect sau al unei practici de integrare socio-profesională destinată victimelor traficului de persoane ("factorii critici de succes").

Care a fost cadrul conceptual de referință în realizarea prezentei lucrări?

Programul de integrare socio-profesională a victimelor traficului de persoane debutează după ce a fost dobândită stabilitatea fizică și emoțională a beneficiarilor, după parcurgerea fazelor inițiale de asistență (primul contact cu victima, procesul de identificare, asistența și protecția acordate în situație de criză). Astfel, persoana asistată se află într-o situație de relativă autonomie, având îndeplinite nevoi precum: posesia unor documente de identitate, securitatea fizică, starea bună de sănătate, accesul la sistemul sanitar și/sau servicii sociale, accesul la o locuință adecvată, ameliorarea simptomatologiei post-traumatice acute; apartenența la o rețea socială de suport etc. Cadrul conceptual care stă la baza elaborării și implementării programelor de integrare socio-profesională în cadrul prezentului model se referă la următorii termeni[10]:

- Respectarea, protejarea și promovarea drepturilor omului.
- Centralitatea persoanei, cu recunoașterea condiției sale particulare (la nivel fizic, psihologic, familial, educațional, profesional, condiții de siguranță), a dinamicii nevoilor și așteptărilor.

10 Pentru programele de incluziune socială a persoanelor traficate, vezi Orfano I. (ed.) (2010) Guidelines for the development of a Transnational Referral Mechanism for trafficked persons in Europe http://www.retepariopportunita.it/Rete_Pari_Opportunita/UserFiles/news/trm_guidelines_2010-02-15_for_print.pdf; pentru politicile active de muncă și programele de incluziune profesională pentru persoanele în situații de marginalizare, vezi ISFOL, www.isfol.it;

- Participarea victimei la realizarea proiectului individual de integrare. Astfel, persoana trece de la statutul de "victimă" la cel de "beneficiar". Se pun în funcțiune principiul împuternicirii persoanei ("empowerment") și principiul incluziunii sociale active, prin suportul acordat pentru obținerea autonomiei necesare implementării activităților de incluziune pe piața muncii.

- Abordarea globală, pornește de la asumpția stării de disconfort resimțită de victimă ca urmare a unor evenimente traumatice. Suportul acordat de furnizorii de servicii se va centra pe: asigurarea unui spațiu de locuit (asistență rezidențială), creșterea accesului la serviciile de protecție socială, asistență medicală, asistență educațională și vocațională (completarea studiilor, formare, orientare și reinserție profesională), asistență materială/financiară, consultanță juridică, activități de timp liber.

- Abordarea integrată, multidisciplinară și participativă presupune implicarea: structurilor guvernamentale sau neguvernamentale (de exemplu, poliția, instanțele judecătorești, inspectoratele de muncă, agențiile de plasare/ocupare a forței de muncă; membri ai sindicatelor și patronatelor; companii private; profesioniști din sectorul terțiar și reprezentanți ai societății civile).

- Monitorizarea constantă a programelor de integrare are rolul de a asigura re-evaluarea și modificarea planului individualizat de intervenție, în funcție de dinamica nevoilor beneficiarului sau de schimbările survenite în contextul extern.

Cadrul conceptual expus subliniază viziunea și practicile de integrare în domeniul serviciilor de asistență destinate victimelor traficului de persoane, desfășurate pe durată medie și lungă, centrate pe beneficiar. Aceste practici au capacitate crescută de transfer și replicare, fiind ușor de adaptat la nivelul:

- Cadrului legislativ, instituțional și administrativ existent la nivelul celor două state partenere – România și Italia.

- Caracteristicilor și nevoilor specifice ale organizațiilor furnizoare de asistență pentru victimele traficului de persoane, raportate la resursele umane și financiare disponibile și la structurile de cooperare și rețelele existente.

- Nevoilor beneficiarilor - intervenția necesită măsuri diferite, personalizate, pentru a sprijini independența și responsabilizarea progresivă a fiecărei persoane.

În practică, accesul la programele de integrare socio-profesională poate urma traiectorii diferite. În cazul victimelor cu drept de rezidență legală pe teritoriul Italiei, care sunt incluse în programe desfășurate de serviciile de stat (de exemplu, cele care beneficiază de protecția Articolului 18 din Decretul legislativ nr. 286/1998), li se garantează "accesul la educație și formare profesională, înregistrarea pe listele agențiilor de plasare/ocupare a forței de muncă. Pentru a sprijini integrarea socială și profesională a persoanelor beneficiare ale programelor de asistență, acestora li se oferă posibilitatea de a participa la cursuri de formare profesională, care pot fi gestionate direct de către organizațiile specificate în art. 18 sau de alte instituții locale. O serie de modele de incluziune profesională au fost experimentate în ultimii ani, având un grup țintă specific. Unul dintre cele mai eficace s-a dovedit a fi "Instruirea practică în întreprinderi - IPI", elaborat și implementat de Asociația "On the Road", dezvoltat în prezent de alte organizații în diferite regiuni din Italia.

Există, de asemenea, o categorie a grupului țintă, care preferă accesul direct la piața forței de muncă, fără a participa la cursuri de formare profesională sau la programe de tip IPI. În aceste cazuri, persoanele primesc susținere în etapa de căutare a unui loc de muncă și în procesul de reinserție profesională. Din nou, se impune sublinierea oportunităților prevăzute pentru victimele asistate în Italia, printre care posibilitatea de a-și converti permisul de ședere pentru motive de protecție socială, într-unul pentru motive de muncă."[11]

11 Cf. "Gender Street - O inițiativă trans-națională privind incluziunea socială și profesională a femeilor victime ale traficului de persoane și a lucrătoarelor migrante în industria sexuală", pag. 29. Material publicat în cadrul Proiectului Gender Street (cod TCA 1588), finanțat prin Inițiativa Comunitară Equal a Uniunii Europene. http://www.life-torino.it/ita/genderstreet-ita.pdf;

Secțiunea 2

Integrarea socio-profesională a victimelor traficului de persoane în România

Secțiunea 2

Integrarea socio-profesională a victimelor traficului de persoane în România

Cadrul legislativ românesc

Instrumentele legislative destinate luptei împotriva traficului de persoane conțin prevederi specifice în domeniul prevenirii traficului de persoane, combaterii fenomenului infracțional și asistenței și protecției victimelor traficului de persoane.

Dintre principalele acte normative naționale în domeniul traficului de persoane menționăm:

1. **Legea nr. 678/2001** privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare. Prin Legea nr. 678/2001 s-au incriminat formele pe care le poate îmbrăca traficul de persoane, s-a creat cadrul juridic pentru utilizarea tehnicilor moderne de investigație, necesare descoperirii acestor fapte, s-au introdus norme pentru protecția și asistența victimelor traficului, a familiilor acestora, precum și a martorilor;

2. **Hotărârea Guvernului nr. 299/2003** pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane;

3. **Legea nr. 39/2003** privind prevenirea și combaterea criminalității organizate**;**

4. **Legea nr. 211/2004** privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor.Legea instituie 4 categorii de măsuri care se adresează în mod direct nevoilor victimei (printre care și victimele infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 678/2001, cu modificările și completările ulterioare):

   a) informarea victimelor infracțiunilor cu privire la drepturile lor;

   b) consilierea psihologică;

   c) asistența juridică gratuită;

   d) compensarea financiară de către stat a victimelor unor infracțiuni.

5. **Hotărârea Guvernului nr. 1.295/2004** privind aprobarea Planului național de acțiune pentru prevenirea și combaterea traficului de copii;

6. **Hotărârea Guvernului nr. 1.584/2005** pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane, cu modificările și completările ulterioare;

7. **Hotărârea Guvernului nr. 1.654/2006** privind aprobarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane 2006-2010;

8. **Hotărârea Guvernului nr. 1.720/2006** privind aprobarea Planului național de acțiune 2006-2007 în vederea implementării Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2006-2010;

9. **Legea nr. 230/2010** pentru modificarea și completarea Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane;

Astfel, în conformitate cu Art. 6 din Legea nr. 678/2001:

1. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, prin structurile sale specializate de la nivel central și teritorial, elaborează și aplică măsuri speciale de integrare pe piața muncii a persoanelor cu risc ridicat de a fi traficate, în special pentru femeile din zonele defavorizate și pentru persoanele marginalizate social.

2. Pentru persoanele cu risc ridicat de a fi traficate, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă dezvoltă programe de informare privind piața muncii și drepturile angajaților, programe de formare profesională, precum și de informare a agenților economici, pentru angajarea acestora cu prioritate.

3. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale împreună cu Ministerul Finanțelor Publice studiază oportunitatea elaborării unor măsuri de stimulare a agenților economici care angajează atât persoane cu risc ridicat de a fi traficate, cât și victime ale traficului, care au absolvit cursuri de formare profesională, făcând propuneri în acest sens."

Legea nr. 230/2010 aduce completare prevederilor de mai sus, precizând în art. 35 următoarele:

1. Agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă organizează gratuit, în condițiile legii, programe speciale de scurtă durată pentru formarea profesională a victimelor cazate.

2. De asemenea, agențiile prevăzute la alin. (1) asigură gratuit, cu prioritate, victimelor traficului de persoane servicii de consiliere și mediere a muncii, în vederea identificării unui loc de muncă.

3. Persoanele cu risc ridicat de a fi traficate și victimele traficului de persoane, care au dreptul de a munci în România, beneficiază gratuit, cu prioritate, de serviciile oferite de agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București, potrivit normelor legale privind sistemul asigurărilor de șomaj și stimularea ocupării forței de muncă."

Acest cadru legislativ general, care conține dispoziții referitoare la fenomenul de trafic de persoane sub toate aspectele (prevenire, combatere, asistență pentru victime) este dublat de un ansamblu legislativ specific, care include atât legi care reglementează exercitarea muncii în România, cât și documente cu caracter programatic, referitoare la măsurile întreprinse pentru reinserția profesională a victimelor traficului de persoane, precum:

Codul Muncii (reglementat în 2006, actualizat în 2010)

Reglementează cadrul legal privind: contractul individual de muncă; timpul de muncă și de odihnă; salarizarea; sănătatea și securitatea în muncă; formarea profesională; dialogul social; contractele colective de muncă; inspecția și jurisdicția muncii.

Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale

Articolul 3 al acestei legi definește marginalizarea socială ca reprezentând "poziția socială periferică, de izolare a persoanelor/grupurilor cu acces redus la resursele economice, politice, educaționale și comunicaționale ale comunității; ea se manifestă prin absența unui minim de condiții sociale de viață."

În cadrul Capitolului II - Garantarea accesului la drepturi elementare și fundamentale, la Secțiunea 1 - Accesul la un loc de muncă, sunt stipulate următoarele prevederi:

"Art. 5 (1) Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, are obligația de a realiza un acompaniament social personalizat pentru tinerii cu vârste între 16 și 25 de ani aflați în dificultate și confruntați cu riscul excluderii profesionale, în scopul facilitării accesului lor la un loc de muncă.

Persoanele prevăzute la alin. (1) au dreptul la consiliere profesională și mediere din partea personalului specializat al Agenției, prin întocmirea unui plan individual de mediere.

Art. 6 (1) În scopul integrării sau reintegrării în muncă, persoanele prevăzute la art. 5 pot beneficia de plasare în muncă la un angajator avizat de Agenție, în baza unui contract de solidaritate.

(2) Contractul de solidaritate poate fi încheiat între tânărul beneficiar și Agenție pe o durată de până la 2 ani, dar nu mai puțin de un an.

3) În sensul prezentei legi, termenul angajator nu exclude nici o entitate care, potrivit legislației în vigoare, are dreptul să încadreze în muncă personal.

Art. 7 În baza contractului de solidaritate angajatorul prevăzut la art. 6 alin. (3) va încheia cu tânărul un contract individual de muncă pe durată determinată, egală cu cea a contractului de solidaritate.

Art. 8 (1) Angajatorii care încadrează tineri în condițiile unui contract de solidaritate, denumiți în continuare angajatori de inserție, vor încheia convenții cu Agenția prin care aceasta se angajează să ramburseze lunar salariul de bază stabilit la data angajării tinerilor, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu net pe economie, comunicat de Institutul Național de Statistică.

(2) Dacă la data încetării contractului de solidaritate angajatorii de inserție angajează tinerii prevăzuți la alin. (1) cu contract individual de muncă pe durată nedeterminată, aceștia beneficiază, în baza aceleiași convenții, de rambursarea lunară a unei sume, în cuantum de 50% din indemnizația de șomaj cuvenită conform legii, pe care tânărul beneficiar ar fi primit-o dacă ar fi fost disponibilizat la acea dată.

(3) Suma prevăzută la alin. (2) se acordă angajatorului pe o perioadă de maximum 2 ani, până la împlinirea de către angajat a vârstei de 25 de ani.

Art. 10 În funcție de suma prevăzută în bugetul asigurărilor pentru șomaj, Agenția va încheia contracte de solidaritate cu tinerii, potrivit următoarelor priorități: a) tineri proveniți din centrele de plasament și centrele de primire a copilului din cadrul serviciilor publice specializate și al organismelor private autorizate în domeniul protecției copiilor; b) tineri singuri cu copii în întreținere; c) tineri familiști cu copii în întreținere; d) tineri familiști fără copii în întreținere; e) tineri familiști care au executat pedepse privative de libertate; f) alte categorii de tineri aflați în dificultate."[12]

Planul național de acțiune împotriva traficului de persoane (2008-2010)

Potrivit acestui document adoptat de Guvernul României, ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, instituția prefectului, precum și autoritățile administrației publice locale au obligația de a duce la îndeplinire obiectivele specifice domeniului lor de activitate cuprinse în planul național de acțiune. S-a recurs la o diferențiere clară a domeniilor de acțiune și la o definire a obiectivelor strategice în funcție de acestea, fiecărei direcții de acțiune și fiecărui obiectiv strategic corespunzându-i o serie de obiective specifice și metode de realizare.

Astfel, în cadrul *Domeniului de acțiune D.* **Protecția, asistența și reintegrarea socială a victimelor**, *0biectivul strategic D1* - Implementarea unui sistem național integrat de identificare și referire către servicii de asistență în vederea reintegrării sociale a victimelor traficului de persoane, la *Obiectivul specific D2.3* este prevăzută ***Asigurarea protecției și asistenței victimelor traficului de persoane,*** prin intermediul următoarelor activități:

- Asigurarea susținerii comunitare a victimelor (asigurarea cazării, hranei, îmbrăcămintei, a asistenței psihologice, medicale, a consilierii juridice, a accesului la educație și instruire profesională, precum și a medierii obținerii unui loc de muncă).

Instituții responsabile: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă (AJOFM), Inspectoratele Școlare Județene (ISJ)

În continuare, Obiectivul specific: D2.7. Reintegrarea și incluziunea socială a victimelor, prevede o serie de activități și specifică instituțiile responsabile pentru efectuarea lor. Activități:

- Reintegrarea școlară a victimelor traficului de persoane

12 Vezi Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, http://www.dreptonline.ro/legislatie/legea_prevenirii_marginalizarii_sociale.php;

- Reintegrarea profesională a victimelor traficului de persoane

Instituții responsabile: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, consiliile județene/locale, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Națională pentru Romi.[13]

Programul ANOFM de ocupare a forței de muncă pentru anul 2011

Principalele obiective generale

- • Creșterea gradului de ocupare și promovarea incluziunii sociale
- • Facilitarea tranziției de la șomaj către ocupare
- • Consolidarea competențelor profesionale ale persoanelor în căutare de loc de muncă.

Printre obiectivele specifice ale programului putem enumera:

- • combaterea efectelor șomajului;
- • incluziunea socială a grupurilor vulnerabile pe piața forței de muncă;
- • grad ridicat de adaptabilitate a forței de muncă la cerințele pieței muncii;
- • asigurarea egalității de șanse pe piața muncii;

Programul de ocupare a forței de muncă pentru anul 2011 vizează ocuparea unor persoane care au acces mai greu pe piața muncii și anume:

- 5.760 persoane de etnie romă;
- 595 persoane cu handicap;
- 264 tineri care au părăsit sistemul instituționalizat de protecție a copilului;
- 35 persoane eliberate din detenție;
- 16 cetățeni străini;
- 6 persoane supuse riscului traficului de ființe umane.

Identificarea și referirea victimelor[14]

Până în anul 2007, în România, procesul de identificare a victimelor traficului de persoane era coordonat, în funcție de caz, de către diferite instituții și organizații din sectorul guvernamental și/sau non-guvernamental, fără existența unui cadru legal specializat.

În anul 2007, prin Ordinul nr. 2881, a fost aprobat Mecanismul Național de Identificare și Referire a victimelor traficului de persoane (MNIR), definit ca ansamblul de norme (măsuri și acțiuni) destinate identificării și referirii victimelor traficului de persoane în vederea asigurării nevoilor de asistență și protecție a acestora. Creat ca rezultat al unei inițiative de cooperare interministerială, fiind semnat de Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Ministerul Public, Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Justiției, Mecanismul Național de Identificare și Referire a victi-

13 Cf. Planului Național de Acțiune împotriva Traficului de Persoane 2008-2010, http://www.legestart.ro/Hotararea-982-2008-aprobarea-Planului-national-actiune-2008-2010-implementarea-Strategiei-nationale-impotriva-traficului-persoane-perioada-2006-2010-%28MzE2MjYy%29.htm;

14 Această subsecțiune se bazează pe și reproduce în mare parte informațiile prezentate în Mecanismul Național de Identificare și Referire, http://www.legestart.ro/Ordinul-2881-2007-aprobarea-Mecanismului-national-identificare-referire-victimelor-traficului-persoane-%28MzIxODA2%29.htm;

melor traficului de persoane reprezintă un instrument adecvat pentru coagularea unui răspuns unitar al tuturor instituțiilor implicate în lupta împotriva traficului de persoane cu scopul îmbunătățirii capacității de identificare, protecție și asistență pentru victimele traficului de persoane.

Aplicarea măsurilor și acțiunilor de identificare și referire a victimelor traficului de persoane se face respectând o serie de principii speciale, după cum urmează:

1. **Respectarea dreptului victimelor la recuperare fizică, psihologică și socială.** Procesul de identificare și referire are în vedere două componente majore:

    - Investigarea infracțiunii de trafic de persoane;

    - Asigurarea accesului victimelor traficului de persoane la servicii de asistență specializată.

2. **Principiul egalității și non-discriminării**

    - Accesul la serviciile de asistență și protecție trebuie să fie asigurat victimelor traficului de persoane independent de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, categorie socială, opinie, sex, orientare sexuală, vârstă, apartenență politică, condiție medicală, apartenență la o categorie defavorizată, decizia de a participa în procesul penal.

3. **Principiul participării**

    - Victimele traficului trebuie să fie consultate cu privire la orice decizie sau măsură care le vizează, respectându-se dreptul persoanei la autodeterminare.

4. **Principiul continuității**

    - Acțiunile și măsurile întreprinse de organizațiile implicate în procesul de identificare și referire trebuie realizate astfel încât să asigure accesul victimelor traficului de persoane atât la servicii de asistență și protecție, cât și la măsuri de reparare în justiție a daunelor suferite în urma experienței de trafic.

Identificarea victimelor

Identificarea victimelor traficului de persoane reprezintă procesul de constatare a faptului că o persoană este victimă a traficului de persoane. Identificarea poate fi realizată formal, de către organele judiciare (structuri specializate sau nespecializate ale poliției, birouri și servicii ale procuraturii), în urma activităților de cercetare penală, precum și de către furnizorii de servicii sociale, prin anchete sociale sau informal, prin analiza indicatorilor care pot oferi informații referitoare la existența unui posibil caz de trafic de persoane.

Conform MNIR, în identificarea unei victime a traficului de persoane sunt implicate două perspective majore:

- a) legală;
- b) victimologică.

Astfel, perspectiva legală se concentrează pe conținutul juridic al traficului de persoane, definit ca Recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea sau primirea unei persoane, prin amenințare, violență sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea acelei persoane de a se apăra sau de a-și exprima voința ori prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane.[15]

Abordarea victimologică are ca element central definiția victimei traficului de persoane: Orice persoană fizică despre care există informații că a suferit o vătămare fizică sau psihică, o suferință emoțională, o pierdere economică sau o vătămare gravă a drepturilor sale fundamentale, prin acțiuni sau inacțiuni care încalcă legislația penală în materia prevenirii și combaterii traficului de persoane.[16]

Procesul de identificare a unei victime a traficului se impune ca primă etapă a MNIR și are ca scopuri: 1) clarificarea statutului de victimă a traficului și 2) asigurarea accesului la servicii specializate de asistență și protecție. În acest sens, orice demers de identificare implică următorii pași:

1. Stabilirea unui contact inițial cu persoana presupusă a fi victimă a traficului de persoane;
2. Analiza indicatorilor care contribuie la determinarea unei posibile situații de trafic de persoane;
3. Realizarea unui prim interviu cu scopul stabilirii prezenței elementelor traficului de persoane.

Independent de locul și instituția care realizează evaluarea preliminară a victimei traficului de persoane, se impune ca necesitate folosirea unui **set de indicatori generali de identificare**, după cum urmează:

- **Sexul** – în cazurile de trafic în vederea exploatării sexuale ponderea persoanelor de sex feminin atât adulte, cât și minore este mai mare. Excepție: Există și victime ale exploatării sexuale de sex masculin, care de cele mai multe ori sunt minore.
- **Vârsta** - cu cât o persoană este mai în vârstă, cu atât devine mai puțin probabil ca ea să fie victimă a traficului de persoane, atât pentru exploatare sexuală, cât și prin muncă forțată. Media de vârstă cea mai vizată pentru situațiile de trafic este 18 – 25 de ani. Excepție: Există și victime ale traficului de persoane cu vârste înaintate, de obicei întâlnite în constrângerea la comitere de infracțiuni și muncă forțată.
- **Caracteristicile sociale** - nivelul de sărăcie; discriminarea; marginalizarea socială; lipsa oportunităților de angajare; lipsa oportunităților de educație; neglijența din partea familiei; abuzul din partea familiei; cunoașterea insuficientă a drepturilor, obligațiilor și reglementărilor din domeniul migrației și al accesului la libera circulație.
- **Documentele** - lipsa documentelor de identitate; prezența documentelor de identitate între bunurile persoanelor bănuite de săvârșirea infracțiunii de trafic de persoane, prezența unui document de identitate temporar la întoarcerea în țară; documente de identitate alterate sau falsificate; folosirea unui alt nume de către persoana identificată.

15 În România, definiția infracțiunii de trafic de persoane este prevăzută în art. 12 și 13 din Legea nr. 678/2001, cu modificările și completările ulterioare;
16 Cf. Anexa Nr. 1 Mecanismul Național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane, Ordinul 2881 din 20 decembrie 2007 pentru aprobarea mecanismului național de identificare și referire a victimelor;

- **Locul unde a fost găsită/identificată victima sau locul unde s-a aflat anterior identificării** - există anumite zone, situate fie la periferie, fie în oraș, cunoscute drept locuri unde se oferă/cumpără servicii sexuale (cluburi, hoteluri, gări, puncte de trecere a frontierei).

- **Circumstanțele în care a fost identificată victima** - trecerea frauduloasă a frontierei; razii efectuate de către poliție în locații deținute de persoane bănuite de activități de proxenetism sau muncă ilicită.

- **Semne care indică prezența abuzului** - abuz fizic: echimoze, plăgi, deprivare de somn și/sau hrană, epuizare fizică; abuz sexual: traumatisme la nivelul zonelor genitale; abuz emoțional: stare de apatie, confuzie, dificultăți în reactualizarea unor informații, labilitate emoțională, neîncredere, irascibilitate.

- **Evaluarea anterioară a unei alte organizații** – în procesul de identificare trebuie luate în considerare evaluări anterioare realizate de organizații competente în domeniu, pentru a asigura transparența și continuitatea procesului decizional.

Nota: *în identificarea unui posibil caz de trafic de persoane trebuie urmăriți toți indicatorii, în relație, pentru a obține o evaluare cât mai corectă și completă a situației.* ***În cazul în care, în urma analizei indicatorilor, se constată existența unui posibil caz de trafic de persoane se va declanșa mecanismul de identificare și referire, iar victima prezumată va beneficia de o perioadă de recuperare și reflecție de 90 de zile.***

Principala modalitate formală de identificare a victimei traficului de persoane o reprezintă intervievarea acesteia, acțiune care are un dublu scop: 1) strângerea probelor necesare constatării infracțiunii de trafic de persoane ca urmare a unei declarații a victimei în calitate de parte vătămată sau în calitate de martor; 2) evaluarea nevoilor de asistență și protecție a victimelor traficului pe baza unui interviu de evaluare a nevoilor victimei, necesare pregătirii unui plan de asistență și protecție.

Plecând de la ipoteza fundamentală că victima și-a dat acordul pentru realizarea interviului, Organizația Mondială a Sănătății a elaborat un "decalog" al principiilor de etică profesională, intitulat ***Recomandări etice și de siguranță pentru intervievarea femeilor, victime ale traficului de persoane***, după cum urmează:

1. Să nu faci rău! Nu intervieva victima dacă interviul va agrava situația acesteia pe termen scurt sau lung!

2. Cunoaște-ți subiectul și evaluează riscurile! Familiarizează-te cu riscurile implicate de traficul de persoane și cu informații despre cazul persoanei înainte de a o intervieva.

3. Pregătește informațiile necesare referirii victimei! Oferă informații victimei în limba sa maternă despre gama de servicii de asistență existente, fără a face promisiuni pe care nu le poți îndeplini!

4. Selectează și pregătește corespunzător interpreții și colaboratorii! Analizează avantajele și dezavantajele folosirii de interpreți în realizarea interviului! Acordă-ți timp pentru pregătirea interpreților înainte de începerea interviului!

5. Asigură anonimitatea și confidențialitatea! Protejează identitatea persoanei pe toată durata interviului, de la primul contact până la momentul în care sunt făcute publice informații despre caz!

6. Obține consimțământul dat în cunoștință de cauză! Verifică în ce măsură persoana cunoaște conținutul, scopul interviului, destinația informațiilor, cât și cele 3 drepturi fundamentale ale victimei: 1. Dreptul de a nu răspunde la întrebări; 2. Dreptul de a încheia interviul în orice moment; 3. Dreptul de a impune restricții asupra modului de folosire a informației.

7. Ascultă și respectă opinia persoanei referitoare la situație și riscurile la adresa siguranței sale! Acceptă că fiecare persoană are percepții și nevoi diferite în raport cu o situație!

8. Nu retraumatiza/revictimiza victima! Nu pune întrebări cu intenția de a provoca disconfort emoțional! Reacționează adecvat la suferința unei persoane și remarcă punctele sale tari!

9. Fii pregătit pentru a interveni în caz de urgență! Pregătește-te să acționezi în cazul în care victima se află în pericol iminent!

10. Folosește bine informațiile strânse! Folosește informațiile obținute în beneficiul victimei![17]

17 Zimmerman C., Watts, C. (2003) WHO Ethical and Safety Recommendations for Interviewing Trafficked Women, World Health Organization, Geneva http://whqlibdoc.who.int/publications/2003/9241546255.pdf;

În cazul în care informațiile obținute în urma unui interviu cu o victimă a traficului sunt solicitate de către alte organizații partenere în vederea îndeplinirii altor atribuții legate de caz, se va realiza transferul de informații pentru a evita intervievarea repetată a victimei.

Din punct de vedere al atribuțiilor și responsabilităților legale ale instituțiilor implicate în lupta împotriva traficului de persoane, se pot diferenția anumite modalități de identificare și repatriere a victimelor traficului de persoane.

Modalități concrete de identificare

1. **Identificare formală prin intermediul organelor judiciare** (structuri specializate sau nespecializate ale poliției, birouri și servicii ale procuraturii) – este principala modalitate de identificare formală a victimelor traficului de persoane;

2. **Identificare formală prin intermediul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Romaniei în străinătate**;

3. **Identificare formală prin intermediul Tel-Verde**, coordonat de către Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane (0 800 800 978);

4. **Modalități de identificare informală a victimelor traficului de persoane (de către alți membri ai comunității; de către foști clienți; de către inspectori ITM sau reprezentanți ai AJOFM; de către personalul medical al unui spital sau unități sanitare; de către personalul instituțiilor școlare)**.

Notă: *După identificarea realizată de oricare dintre categoriile de mai sus, victima TREBUIE referită instituțiilor cu competențe în Mecanismul Național de Identificare și Referire, în vederea asigurării nevoilor de asistență și protecție.*

Repatrierea

În cazul în care victima este cetățean străin și dorește să se întoarcă în țara de origine, sunt realizate demersurile de repatriere.

Repatrierea victimelor traficului de persoane se realizează în conformitate cu dispozițiile Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (ratificată de Parlamentul României prin Legea nr. 565/2002), prin intermediul:

- Misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale României în străinătate;
- Unei organizații non-guvernamentale;
- Misiunilor Organizației Internaționale pentru Migrație - Programul de asistență și repatriere voluntară a victimelor traficului de persoane;
- Reprezentanților autorităților statului de origine și/sau de destinație;
- Reprezentanților autorităților responsabile pentru protecția copilului în situația în care victima traficului de persoane este minoră.

Notă: *Misiunile consulare acordă asistență victimelor traficului în vederea obținerii documentului de călătorie care să permită realizarea repatrierii și asigură transportul victimelor sau identifică organizațiile care au capacitatea de a organiza reîntoarcerea victimei în țara de origine.*

Referirea victimelor

Referirea este acțiunea de încredințare a victimelor traficului de persoane către furnizorii de servicii de protecție și asistență.

Coordonarea națională a referirii cazurilor de trafic de persoane este realizată de către Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane (ANITP).

La nivel național, ANITP are 15 centre regionale, constituite în orașele în care funcționează cele 15 Curți de Apel din țară. Fiecare centru regional deservește de la două, la mai multe județe, atât în privința dezvoltării de programe de prevenire la nivel local, cât și în referirea și în monitorizarea asistenței victimelor din zonele de lucru.

În relație cu țările de destinație pentru victimele traficului din România, ANITP, funcționează ca punct focal de informare (notificare), atunci când o victimă este identificată pe teritoriul altei țări, având rolul de referire a acesteia înainte de repatriere către serviciile specializate din țară. Odată ajunsă în România, victima intră în sistemul național de referire, prin intermediul centrului regional al ANITP responsabil de zona de origine a victimei sau centrului regional din zona în care se pot asigura servicii specializate pentru victimă.

Centrele regionale ANITP monitorizează rețeaua de servicii din județele pe care le deservesc, referind victima, în funcție de nevoile acesteia de asistență, către centre guvernamentale sau organizații nonguvernamentale.

Important:

- toate procedurile operaționale de identificare și referire a unei victime a traficului de ființe umane vor fi puse în aplicare în baza acordului liber consimțit al victimei;
- toți reprezentanții implicați în implementarea procedurilor operaționale ale MNIR trebuie să asigure confidențialitatea informațiilor legate de victimă și să aibă o abordare profesionistă în raport cu cazul.

Cadrul interinstituțional/rețeaua de referire

Un mecanism coerent de identificare și referire se bazează pe resursele corespunzătoare, personalul pregătit și contactele individuale ale furnizorilor de servicii.

Orice mecanism de identificare și referire are ca scop sprijinirea și protecția victimelor traficului de ființe umane.

Punctele de coordonare ale acțiunilor anti-trafic trebuie să identifice și să administreze o bază de date cuprinzând informații despre resursele disponibile și trebuie să le distribuie cu regularitate tuturor serviciilor multi-sectoriale identificate la nivel național și internațional.

Fiecare resursă identificată trebuie să fie selectată pe baza standardelor de lucru, trebuie să fie adaptată nevoilor specifice ale victimelor. Baza de resurse instituționale ar trebui să cuprindă organizații internaționale, organizații guvernamentale, organizații non guvernamentale, cât și specialiști independenți, precum operatorii stradali, mediatorii culturali, profesorii etc.

Rețeaua națională de servicii de protecție și asistență a victimelor traficului de persoane este formată din totalitatea centrelor existente. Fiecare centru ar trebui să aibă la dispoziție o organigramă a sistemului de servicii sociale de la nivel național.

Prin stabilirea poziției fiecărui centru pentru asistență și protecție a victimelor traficului de persoane în organigrama sistemului de servicii sociale de la nivel național se urmărește obținerea unei imagini globale a serviciilor oferite victimelor, precum și complementarizarea demersurilor furnizorilor de servicii destinate victimelor și realizarea unui sistem de cooperare a tuturor acestor furnizori, astfel încât victima să primească servicii de asistență și protecție corespunzătoare nevoilor sale și să poată fi evitate paralelismele ori furnizarea secvențială a serviciilor în fiecare caz particular.

O organizație neguvernamentală sau o instituție a administrației publice centrale sau locale nu poate să gestioneze singură toate nevoile unei victime a traficului de persoane. Asistența victimelor solicită cooperarea între toți furnizorii acreditați de servicii: organizații neguvernamentale și instituții ale administrației publice centrale sau locale.

Organigrama locală/regională trebuie să conțină cel puțin următoarele repere:

- numele organizației/ instituției,
- adresa și datele de contact,
- serviciile oferite,
- normele legislative în baza cărora funcționează.

Fiecare centru de asistență încheie protocoale de colaborare cu instituțiile și organizațiile implicate în procesul de identificare, referire, asistență, reabilitare și reintegrare socială a victimelor traficului de persoane la nivel local sau național.

În încheierea protocoalelor va fi avută în vedere instituirea practicilor de colaborare cu:

- Poliția comunitară
- Asociații ale diverselor minorități
- Agențiile Județene de Ocupare a Forței de Muncă
- Structurile de prevenire ale poliției
- Poliția de frontieră
- Inspectoratele Teritoriale de Muncă
- Autoritatea de sănătate publică
- Organizațiile non-profit
- Inspectoratele școlare
- Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului.

O serie de probleme intersectoriale sunt relevante pe durata procesului de referire. Există, de asemenea, principii de etică, care trebuie luate în considerație, mai ales principiile și instrucțiunile recomandate de către ONU privind drepturile omului și traficul de persoane, principiul dominant fiind prevalența drepturilor omului, mai exact faptul că măsurile anti-trafic trebuie să respecte drepturile și demnitatea persoanelor traficate.

Probleme intersectoriale

Schimbul de informații	Schimbul de informații se va efectua regulat, între toți actorii relevanți, ținându-se cont, în primul rând, de siguranța, securitatea și intimitatea victimei.
Siguranța și securitatea	Toate măsurile vor satisface nevoile specifice ale fiecărei victime, respectându-se, în mod corespunzător, integritatea psihică și fizică a acesteia.
Protecția datelor cu caracter personal	Fiecare țară își are propriul cadru legal privind protecția datelor cu caracter personal. În absența unei legislații naționale specifice privind prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal, se recomandă ca țările respective să țină seama de principiile și prevederile Directivei CE privind Protecția Informației (Directiva 95/46/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 24 Octombrie 1995).
Resurse și buget	Mobilizarea resurselor și a bugetului acoperă toate cheltuielile necesare pentru implementarea reușită a acțiunilor anti-trafic la nivel național. Acestea includ atât resursele financiare, cât și resursele umane.
Interpretare și traducere	Dat fiind faptul că este esențial ca toată comunicarea să se efectueze într-o limbă care să poată fi înțeleasă de către victimă, interpretarea este un element-cheie în acordarea unei asistențe corespunzătoare.
Monitorizare și evaluare	Scopul monitorizării, evaluării și controlului este de a verifica dacă programul funcționează, dacă activitățile conduc la rezultatele așteptate și dacă aceste rezultate contribuie la atingerea obiectivelor specifice. Pe baza acestor rezultate, pot fi îmbunătățite activitățile la nivel operațional și pot fi reformulate scopurile la nivel strategic.

Metoda de asistență și rolul specialiștilor

În cazurile de victimizare prin trafic de persoane, **managementul de caz** este un proces facilitativ, prin intermediul căruia victimele primesc serviciile de care au nevoie pentru depășirea condiției de victimă și pentru normalizarea vieții lor sociale, psihologice, medicale și economice.

Managementul cazurilor de victimizare prin trafic are ca scop central crearea conexiunilor dintre victimă și furnizorii acreditați de servicii ce răspund nevoilor acesteia. Rolul managementului de caz este acela de a mobiliza un ansamblu de servicii eficient, care să răspundă complexității nevoilor victimei.

Scopurile și funcțiile centrale ale managementului de caz în lucrul cu victimele traficului de persoane sunt:

- evaluarea coordonată a istoriei de trafic, a nevoilor victimei, a resurselor acesteia și a celor existente la nivelul comunității în care aceasta trăiește;
- mobilizarea eficientă a furnizorilor de servicii specifice și a resurselor victimelor;
- conectarea victimelor la rețeaua furnizorilor de servicii, la resurse și oportunități pentru normalizarea vieții lor;
- dezvoltarea capacității victimelor de a face față dificultăților lor acute și de a se adapta la situația post-victimizare;
- planificarea serviciilor și intervențiilor în beneficiul victimei, sub forma planului individualizat de servicii.

Scopul asistenței directe îl reprezintă acela de a le ajuta pe victime să se refacă, astfel încât să se bucure în viitor de o viață împlinită și productivă. Pentru a reuși, este esențial să fie dezvoltat un proces de asistență individualizat, unic, adaptat, în cea mai mare măsură, exclusiv la nevoile și dorințele victimei.

Efectele experienței de trafic de persoane și exploatare asupra sănătății și bunăstării unei persoane sunt multidimensionale. Deși sunt supuse unor situații traumatizante, victimele reușesc să supraviețuiască prin propriile forțe și resurse. Prin urmare, în centrul procesului de asistență vor sta împuternicirea și încurajarea victimei. Securitatea, cazarea, hrana, îmbrăcămintea, îngrijirea medicală și dezvoltarea abilităților personale sunt elemente care le ajută pe victime să recapete puterea și abilitățile de viață independentă.

Atitudinea și abordarea furnizorului de servicii sunt elemente esențiale în procesul de recuperare a victimelor. Felul în care sunt tratate acestea este la fel de important ca și asistența pe care o primesc. Întâlnirile cu caracter pozitiv și orientat către programarea activităților de asistență pot contribui la construirea încrederii victimei în cei din jur și la întărirea încrederii pe care aceasta o are în sine; pe de altă parte, întâlnirile cu caracter evaluativ și discriminator îi pot genera sentimente de rușine, deznădejde și neajutorare.

Încheierea unui proces complet de asistență pentru o persoană traficată poate dura, în medie, de la un an până la 2–3 ani, în funcție de particularitățile individuale ale cazului și de resursele disponibile pentru implementarea activităților de asistență propuse.

Managerul responsabil de caz este profesionistul care asigură coordonarea activităților de asistență socială și protecție specială desfășurate în interesul victimei, având drept scop elaborarea și implementarea planului individual de asistență și reintegrare.

Asistență de lungă durată este acordată cetățenilor români sau străini, victime ale traficului de persoane, care acceptă să facă parte dintr-un program de asistență în țara de origine sau, în cazul victimelor cetățeni străini, în țara de destinație.

Scopul final al asistenței de lungă durată și al incluziunii sociale este de a se asigura că persoana traficată, prin participarea activă la implementarea procesului de asistență, are acces la drepturile ce i se cuvin ca victimă a infracțiunii de trafic, la oportunitățile și resursele necesare participării la viața economică și socială, asigurându-i-se un standard de viață considerat acceptabil în societatea în care trăiește.

Urmărind un parcurs logic, managementul cazurilor de victimizare trebuie să respecte câteva etape:

Activitățile desfășurate în interiorul etapelor managementului de caz se bazează pe principiile individualizării și personalizării intervențiilor, precum și pe consultarea și participarea victimei și familiei sale (responsabil legal în cazul minorilor).

Intervenția în beneficiul victimei are la bază rezultatele evaluării multidimensionale și constă în implementarea planului de servicii în scopul normalizării vieții victimei traficului de persoane și a reabilitării sale sociale. Intervenția, ca etapă a managementului de caz, este partea cea mai vizibilă a procesului de asistență.

Managerul de caz este responsabilul principal pentru aplicarea planului de servicii. În acest scop, managerul de caz:

- selectează acei furnizori de servicii care respectă în totalitate standardele și așteptările pentru serviciile furnizate;
- se asigură că victima înțelege rolul serviciilor;
- descrie victimei serviciile ce vor fi furnizate;
- informează victima cu privire la calendarul implementării planului de servicii. În comunicarea cu victima, managerul de caz folosește un limbaj amical, accesibil înțelegerii victimei;
- asigură accesul victimei la serviciile stabilite în planul de servicii, realizând comunicarea dintre furnizori de servicii;
- coordonează implementarea planului de servicii. În acest scop, organizează conferințe de caz (întâlniri periodice cu membrii echipei multidisciplinare).

Responsabilitatea evaluării progresive a implementării planului de servicii personalizat revine:

Managerului de caz, responsabil cu:

- verificarea consecventă și permanentă a modului de furnizare a serviciilor de către profesioniști, în limitele de timp stabilite în planul de servicii;
- observarea dinamicii progreselor victimei în atingerea obiectivelor enunțate în planul de servicii;
- colaborarea permanentă cu victima și cu furnizorii de servicii pentru a gestiona eficient dificultățile apărute. Monitorizarea implementării planului de servicii va fi făcută cu participarea nemijlocită a victimei și, dacă este posibil, a familiei victimei, pentru a putea opera adaptările necesare în planul de servicii;
- comunicarea directă și permanentă cu specialiștii care oferă servicii pentru identificarea dificultăților, operarea modificărilor și gestionarea eventualelor conflicte;
- identificarea la timp a obstacolelor, blocajelor în furnizarea serviciilor specializate de asistență/implementarea planului de servicii;
- reconsiderarea planului de servicii în consonanță cu evoluțiile înregistrate în fiecare caz particular;
- modificarea sau, dacă este cazul, rezilierea contractului de asistență cu victima. Contractul poate fi reziliat în situația în care victima nu respectă clauzele contractuale stabilite în conținutul contractului de asistență;
- aprecierea modului în care implementarea planului de servicii ajută victima în procesul de reabilitare socială;
- arhivarea și păstrarea documentației scrise cu privire la activitățile monitorizate, inclusiv a rapoartelor solicitate specialiștilor care furnizează serviciile specializate.

și

Specialistului care participă la implementarea planului de servicii, responsabil cu:

- urmărirea și respectarea calendarului stabilit al activităților; informează managerul de caz cu privire la progresele și dificultățile ivite în realizarea acestor activități;

- colaborarea cu toți ceilalți specialiști implicați în implementarea planului de servicii al victimei, cu scopul coordonării și adaptării intervențiilor specifice la dinamica evoluției și nevoilor acesteia;

- elaborarea de rapoarte lunare/periodice, la solicitarea managerului de caz, cu privire la intervențiile care îi revin și la rezultatele obținute pentru fiecare caz în care intervine;

- participarea la conferințele de caz organizate de managerul de caz cu scopul monitorizării implementării planului de servicii, oferindu-i acestuia informațiile care vor fi consemnate în conținutul raportului de monitorizare a implementării planului de servicii;

- (re)evaluarea intervenției și adaptarea dinamicii evoluțiilor înregistrate în situația victimei, informând managerul de caz și pe toți ceilalți membri ai echipei de intervenție în această privință.

În furnizarea serviciilor, toți profesioniștii trebuie să evite:

- direcționarea și conducerea, respectiv preluarea controlului asupra a ceea ce clientul (victima) dorește să vorbească;

- formularea de judecăți și aprecieri evaluative, realizate adesea prin raportare la criteriile psihologului/asistentului social;

- blamarea clientului pentru problemele sale;

- diagnosticarea personalității sau a unui anume comportament;

- încurajări sau promisiuni nerealiste;

- neacceptarea trăirilor negative ale beneficiarului și încercarea de a-l convinge că ar trebui să aibă alte trăiri emoționale;

- interogarea ofensivă (acest tip de întrebări pun adesea clientul în poziție defensivă);

- supra-interpretarea - furnizarea de explicații psihologice, culturale sau de altă natură, care adesea nu au nici o legătură cu punctul de vedere al clientului;

- referirea inadecvată la experiențe personale (aparent cu mult mai grave decât ale clientului);

- afișarea unei atitudini hiper-profesionale – împărtășirea de experiențe copleșitoare în rezolvarea problemelor similare celor întâmpinate de client;

- simularea atenției, a unui interes exagerat și nesincer față de problemele clientului;

- semnalizarea brutală a disponibilității temporale limitate.

Etapele asistenței

Deoarece multe victime pot fi identificate în alte țări decât cea de origine, este foarte important ca potențiala victimă să înțeleagă foarte corect întrebarile, iar răspunsurile ei să transmită mesajul corect asupra situației în care se află și de aceea un rol extrem de important, înainte de orice demers, este asigurarea traducerii și/sau interpretariatului.

Interpretariatul este un element de legătură important între victimă și furnizorii de asistență, organele de urmărire penală. Pentru victima care nu știe limba țării de destinație, interpreții vor trebui să ofere servicii complete de interpretare – traducere a conversației; iar dacă victima se „descurcă" să vorbească limba țării de destinație și preferă să vorbească direct cu intervievatorul, interpreții vor trebui doar să asiste interviul.

Notă: *Organizațiile responsabile cu identificarea victimelor nu trebuie să apeleze pentru traducere/interpretariat la persoanele găsite împreună cu victima; traducătorii nu trebuie să fie membri ai familiei victimei sau persoane din aceeași comunitate cu victima.*

Metoda mediatorilor culturali: în mai multe țări de destinație, pentru victimele traficului de ființe umane, pentru traducere, interpretare și suport al victimelor se apelează la mediatori culturali, care sunt persoane provenite din aceeași cultură cu victima, vorbesc aceeași limbă, au beneficiat de cursuri și formări în domeniul traficului de ființe umane. În prezent, în Italia se încearcă, printr-un proiect de lege, recunoașterea meseriei de mediator cultural, astfel încât, în viitor să poată fi elaborate programe de calificare profesională în domeniu. Și în România sunt folosiți mediatori culturali în centrele de primire și asistență ale refugiaților și solicitanților de azil.

I - **Referirea inițială** este referirea unei persoane prezumate a fi victimă a traficului până la primul punct de notificare. Organizația care reprezintă primul punct de notificare este, în principal, instituția națională de coordonare, respectiv ANITP, dar poate fi oricare altă instituție guvernamentală sau neguvernamentală cu activitate în domeniul asistenței și protecției victimelor traficului. Punctul inițial de notificare va acorda informații și va acoperi nevoile urgente ale victimelor prezumate. Nicio examinare sau interogare nu trebuie să aibă loc până când victima nu va fi pe deplin informată despre drepturile, opțiunile sale, procesele ulterioare, posibilitatea de a refuza să coopereze și până când victimei îi va fi oferită posibilitatea de a pune întrebări, de a-și prezenta îngrijorările și solicitările. De multe ori, informațiile permit victimelor să recâștige controlul asupra vieților lor (spre deosebire de situația de trafic, când aveau puțin control sau deloc) și ajută furnizorii de servicii să câștige încrederea victimei deoarece:

- Se reduce neliniștea legată de necunoașterea viitorului, prin oferirea unui sumar al evenimentelor și măsurilor din viitorul imediat și de lungă durată;
- Demonstrează că persoana este respectată;
- Acordă persoanei sentimentul că deține controlul propriilor acțiuni;
- Ajută persoanele să se reorienteze către o viață plină de opțiuni.

II - Evaluarea riscurilor

Implică realizarea interviului preliminar, cu scopul de a identifica riscurile iminente pentru sănătatea sau siguranța persoanei și urmărește să determine:

1. Evaluarea riscului vătămării persoanei de către traficanți sau de către alte persoane;
2. Evaluarea nevoii de asistență în situație de criză;
3. Determinarea, în colaborare cu persoana traficată, a pașilor următori de intervenție.

Notă: *Există situații în care interviul nu poate avea loc deoarece victima se află într-una dintre următoarele situații:*

- *Se află într-un loc în care nu i se poate asigura intimitatea/siguranța*
- *Solicită îngrijiri medicale de urgență sau prezintă semne clare de disconfort*
- *Cere amânare sau refuză interviul.*

Victimele potențiale nu vor fi intervievate, chestionate, dacă o altă persoană din locul de exploatare este prezentă, din motive care țin de etică și siguranță.

Lista de întrebări poate începe cu întrebări legate de starea de sănătate și siguranța fizică; astfel se poate stabili încă de la început dacă persoana respectivă are dureri sau simte orice fel de disconfort. Întrebând o persoană despre starea de sănătate sau confort nu este doar un lucru uman, ci, de asemenea, demonstrează faptul că interesul prioritar în acest context este pentru binele individului. Acest fapt contribuie, de asemenea, la stabilirea încrederii dintre intervievator și potențiala victimă.

Notă: *Dacă evaluarea riscurilor indică necesitatea unor măsuri speciale de protecție, trebuie să fie întreprinse acțiunile corespunzătoare în cel mai rapid termen posibil. Măsurile de siguranță pot fi luate doar dacă victima a fost informată cu privire la aceste măsuri și le-a acceptat.*

III - Recuperarea și reflecția

Victimele vor beneficia de o perioadă de reflecție, perioadă care presupune acordarea timpului necesar pentru recuperare și stabilizare. Perioada de reflecție trebuie să fie urmată de acordarea unui permis de ședere (temporară) sau tolerare pentru victimele traficului extern aflate încă în țara de destinație. Perioada de reflecție va fi acordată oricărei persoane prezumate a fi victimă a traficului de persoane, indiferent dacă aceasta dorește sau nu să coopereze cu organele de urmărire penală, fie ca parte vătămată, fie ca martor și indiferent dacă traficanții sunt condamnați sau nu.

În România, perioada de reflecție este de maxim 90 de zile. În acest timp, victima prezumată nu este supusă audierii de către organele de aplicare a legii, decât dacă ea solicită acest lucru, dar beneficiază de servicii de asistență în funcție de nevoi.

IV - Intervenția în criză

Reprezintă primul pas din cadrul asistenței oferite persoanelor care au fost expuse unor evenimente traumatizante.

Scopul intervenției este acela de a răspunde nevoilor imediate sau urgente ale persoanelor suspectate a fi traficate și de a le asigura siguranța, acoperind următoarele aspecte:

- Cazare;
- Hrană;
- Consiliere psihologică;
- Asistență juridică: furnizarea actelor pentru victimele traficului extern (în cooperare cu oficiul consular), permis de ședere temporară, facilitarea contactelor cu biroul consular având consimțământul informat al victimei, consultanță juridică privind drepturile și procedurile, facilitarea contactelor cu autoritățile din țara de origine etc.;
- Evaluare medicală;
- Măsuri de siguranță fizică;
- Contactarea familiei și/sau a celor dragi, dacă victima solicită acest lucru;
- Coordonarea cu poliția, în cazul în care este necesar (ex: identificarea locului de exploatare);
- Stabilirea pașilor în intervenția individualizată;
- Posibilitatea de a pune întrebări sau de a obiecta;
- Asigurarea existenței unui telefon mobil sau a altor mijloace de comunicare;
- Demararea pregătirilor de repatriere, dacă se solicită.
-

Notă: *Intervenția în situațiile de criză poate fi efectuată în orice moment și de mai multe ori pe durata procesului de asistare, recuperare și reintegrare.*

V - Asistență de lungă durată

În coordonarea unui program de asistență de lungă durată acordată victimelor traficului, unul dintre obiectivele pe care un manager de caz trebuie să le aibă în vedere îl reprezintă acela de împuternicire a victimei în vederea redobândirii abilităților de viață independentă și utilizarea acestora pentru asigurarea unui venit constant, care să îi permită accesul la un nivel de trai decent și totodată să diminueze riscul retraficării.

Serviciile oferite pot fi următoarele:

- Asistență psihologică;
- Asistență juridică;
- Continuarea asistenței medicale;
- Pregătire lingvistică (pentru victime cetățeni străini);
- Instruire educațională și/sau profesională;
- Consiliere în vederea angajării și asistare pentru plasarea forței de muncă;
- Programe generatoare de venituri;
- Măsuri de reintegrare în comunitate/familie;
- Monitorizarea și evaluarea cazului.

Serviciile de protecție și asistență sunt oferite victimelor traficului de persoane, fie în centre de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane, înființate în baza Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, fie în centrele sau adăposturile organizațiilor neguvernamentale.

Furnizorii pot organiza și acorda servicii victimelor traficului de persoane la domiciliul acestora (asistență în familie), serviciile de consiliere fiind oferite în cadrul centrelor de zi sau în centre rezidențiale (asistență în adăpost). Centrele rezidențiale pot fi de tip închis (victima iese din centru numai însoțită), de tip semi-deschis (victima iese neînsoțită, dar există personal permanent în centru) și de tip deschis (nu există personal permanent în centru, de exemplu locuințele protejate). Asistența de tip rezidențial poate fi oferită, în situații speciale (de exemplu, martori cu identitate protejată), la hotel, victima fiind cazată fără a i se folosi identitatea reală.

Observație: experiența de lucru în cadrul centrelor de tip rezidențial a demonstrat că serviciile de intervenție individualizată (consiliere, psihoterapie etc) este de dorit să se desfășoare într-o altă locație decât cea a adăpostului, evitându-se atfel dublarea de rol a personalului implicat.

În funcție de durata de acordare, serviciile de protecție și asistență a victimelor traficului de persoane se împart în: servicii de urgență sau servicii de lungă durată. Serviciile de urgență, în funcție de specificul cazului, presupun intervenția în situație de criză și/sau asistență în situație de tranzit.

Reintegrarea/reinserția profesională a victimelor traficului de persoane

Dacă în **fazele inițiale** ale procesului de asistență, pentru o victimă a traficului de persoane intervenția managerului de caz este focalizată pe **securizarea emoțională și fizică a victimei,** angrenând în acest sens ansamblul de specialiști cu competențe în domeniu atât la nivel guvernamental, cât și non-guvernamental, în **faza de reintegrare** propriu-zisă a victimei, atenția se mută pe aspecte precum:

- reintegrarea socială a victimei prin găsirea sau crearea/dezvoltarea unei rețele de suport social care să o susțină atât în recuperarea încrederii în oamenii din jur, cât și în dezvoltarea de relații funcționale și adaptative;

- reintegrarea profesională a victimei, prin orientarea victimei către completarea studiilor, (re)calificarea și perfecționarea profesională în vederea facilitării accesului acesteia la oportunități de muncă sigură, adaptată la nivelul său de dezvoltare, cât și la nivelul său de aspirații.

Găsirea și păstrarea unui loc de muncă adecvat în faza de reintegrare a procesului de asistență pentru o victimă a traficului de persoane reprezintă o provocare majoră pentru managerul de caz și echipa sa de specialiști din motive care pornesc de la:

- lipsa unor oportunități de muncă aferente nivelului de pregătire al victimei;
- lipsa unor oportunități de muncă accesibile ca locație/distanță pentru victimă;
- deficitul de locuri de muncă „protejate" pentru această categorie de beneficiari.

Exemplu: În zonele rurale din România, problema găsirii unui loc de muncă în localitatea de domiciliu a victimei a devenit acută, multe dintre victime optând pentru un loc de muncă într-o localitate vecină sau chiar în cel mai apropiat oraș mai mare. Această soluție alternativă implică eforturi suplimentare sub raportul costurilor de transport, al timpului alocat navetei și nu în ultimul rând, pe fondul plecării constante din localitatea de domiciliu a victimei, al inițierii unor conflicte familiale care pot genera un val de neîncredere în rândul familiei și cunoscuților acesteia.

Reintegrarea reprezintă finalitatea unui proces îndelungat și susținut de implementare a activităților de asistență (în sistem rezidențial sau ambulatoriu) pentru un beneficiar. Acesta dobândește abilități de viață independentă și de auto-susținere, este motivat și realizează planuri de viitor, în consens cu normele și oportunitățile sociale.

Ea se constituie ca stadiu de sine stătător în programul de asistență și este măsurabilă, având la bază un set de indicatori stabiliți în urma experienței practice extensive. Trebuie avut permanent în vedere faptul că nu există un "etalon" de reintegrare, în sensul că fiecare beneficiar este unic, după cum resursele, motivația și nevoile sale sunt individuale și, totodată, dinamice în timp. Astfel, se va evita compararea beneficiarilor unii cu alții, dar și disocierea lor de sistemele din care fac parte: familia, comunitatea de apartenență, societatea. Există diferite nuanțe și nivele de reintegrare, iar pentru ca acestea să fie stabilite adecvat trebuie ca percepția profesionistului să fie realistă și holistică, în condițiile în care nivelul de reintegrare este perfectibil.

Pentru obținerea rezultatelor scontate, nu trebuie pierdut din vedere potențialul persoanei, experiențele anterioare și istoricul său de viață. Înainte de a fi victimă a unei forme grave de exploatare, persoana are o identitate, o apartenență socială și culturală și, implicit, resursele necesare adaptării la cerințele vieții. În orice demers de formare și reintegrare profesională, atât în țara de origine cât și în cea de destinație, victima este actor principal, iar abilitățile, competențele și experiențele sale anterioare se constituie ca instrumente adecvate finalizării acestei inițiative.

Reintegrarea se măsoară și se ajustează prin activități concrete și etapizate, cu scopul de a obține împuternicirea socială și economică a beneficiarului. Programul de asistență nu se sistează ulterior reinserției profesionale a beneficiarului. Reintegrării îi urmează un stadiu necesar atât beneficiarului, cât și profesioniștilor care au implementat programul de asistență: **monitorizarea**. Monitorizarea este procesul care secondează programul de asistență în toate etapele sale (inițială, intermediară, reintegrare) derulat pe două direcții: a) măsurarea progreselor beneficiarilor în asistență; b) măsurarea efectelor durabile ale implementării programului de asistență[18].

Monitorizarea poate fi realizată **intern** – de către echipa care implementează activitățile de asistență sau **extern** – de către raportorul național sau coordonatorul/finanțatorul proiectului de asistență. De asemenea, monitorizarea poate fi **calitativă** – efectele pozitive și durabile ale implementării unei activități sau strategii de asistență ori **cantitativă** – totalul de servicii implementate per număr de beneficiari; totalul resurselor folosite pentru atingerea obiectivelor, etc.

Orice plan individualizat de reintegrare a victimelor traficului de persoane are în vedere obținerea autonomiei personale, auto-sustenabilitatea economică și gestionarea propriilor resurse. Mai mult decât atât, toate acestea pot fi materializate prin obținerea unui loc de muncă, a unei locuințe (adesea la comun ori cu chirie) și prin relaționarea adecvată în plan social. Profesioniștii vorbesc despre „recuperare", „integrare socio-profesională", „reinserție profesională".

18 Exemple de instrumente folosite în cadrul monitorizării: 1) rapoarte interne de evaluare a progreselor beneficiarilor în program, la începutul și finalul fiecărui stadiu de asistență; 2) matrici conținând seturi de indicatori pentru fiecare tip de activitate și stadiu al programului.

Obținerea unui nivel de reintegrare satisfăcător depinde în mare măsură de inițiativele de colaborare inter-instituțională, între organizația care furnizează asistență și instituții din domeniul formării profesionale și al plasării forței de muncă.

Procesualitatea reinserției profesionale a victimelor traficului de persoane

Activitățile concrete implementate pentru reinserția profesională a beneficiarului pot fi sintetizate după schema logică de mai jos.

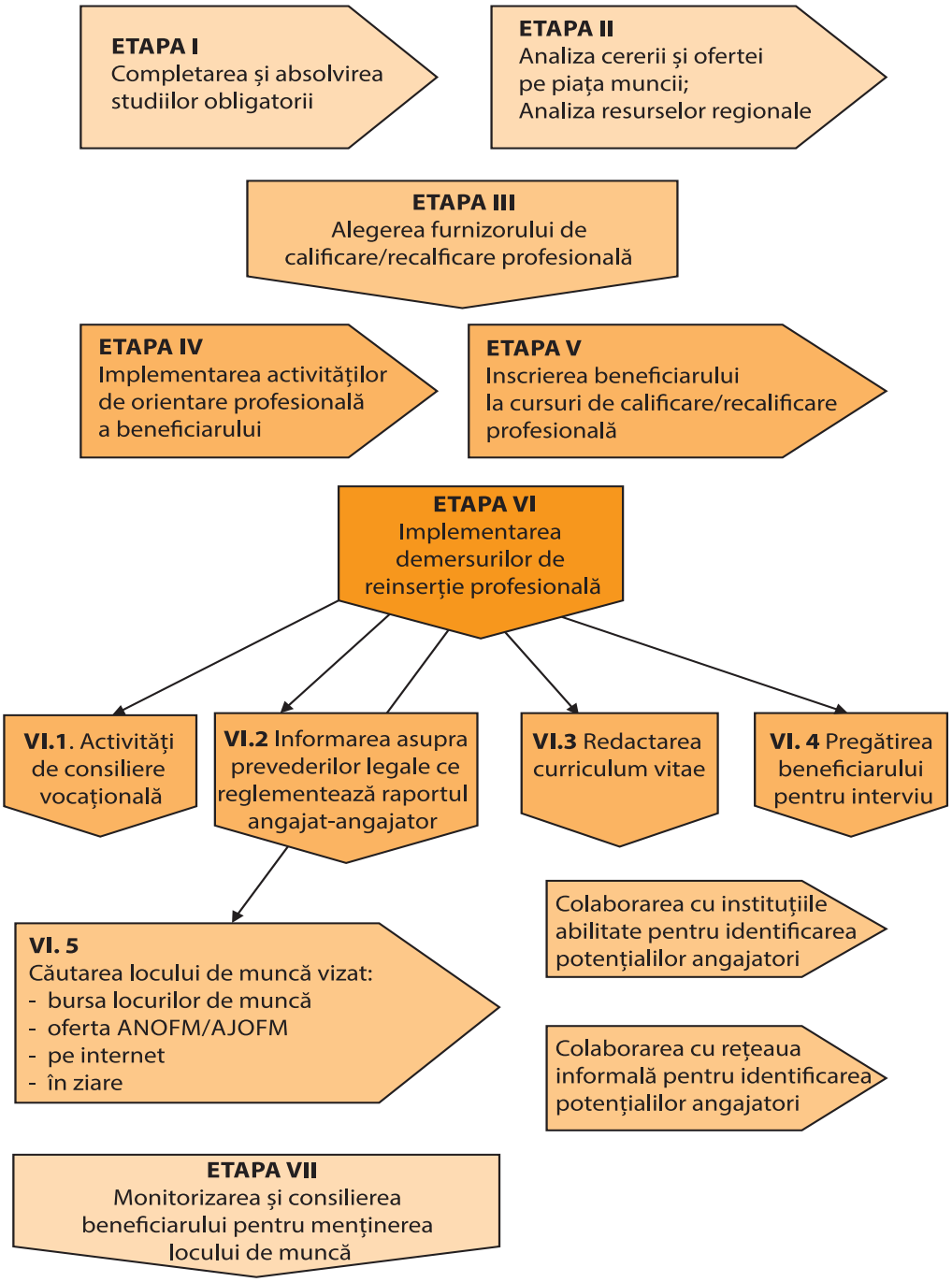

Etapa I – Implementarea activităților de reinserție școlară

Grup țintă: beneficiarii cu situație de abandon școlar; beneficiarii în curs de finalizare a studiilor care, din motive de securitate, vor fi transferați la altă unitate școlară; beneficiari care vizează înscrierea în învățământul superior; beneficiarii maturi neșcolarizați ori cu număr insuficient de ani de studiu.

Activități:

- Înscrierea beneficiarilor în sistemul de învățamânt (de stat sau privat);
- Medierea relațiilor inter-instituționale;
- Crearea de parteneriate formale/informale;
- Sprijinul și monitorizarea beneficiarului până la absolvirea cursurilor;
- Asigurarea materialelor necesare desfășurării procesului de învățare – manuale, echipamente, uniforme, etc.;
- Meditații;
- Suport psihologic în vederea continuării studiilor.

Parteneri de implementare: instituția/organizația furnizor de asistență în colaborare cu inspectoratele școlare teritoriale; structurile ANITP.

Exemplu de practici:

- *Echipa de implementare va colabora cu ANITP și Inspectoratele Școlare pentru medierea demersului de reintegrare școlară.*
- *Se va păstra confidențialitatea asupra statutului beneficiarului ce urmează a fi școlarizat.*
- *Membrii echipei vor monitoriza situația școlară a beneficiarului până la absolvirea sistemului de învățământ.*
- *Vor stabili relații de colaborare pe termen lung cu directorul/dirigintele/profesorii, pentru prevenirea abandonului școlar și medierea raporturilor beneficiar-instituție.*
- *Pentru beneficiarii adulți sau cu cerințe educaționale speciale, furnizorul de asistență va căuta programe disponibile de educație complementară ori programe de tip „A doua șansă".*
- *Adițional la programul educațional formal, poate fi implementat unul informal. Membrii echipei de implementare pot lucra cu beneficiarii pentru dezvoltarea de abilități: utilizare PC, învățarea unei limbi internaționale, alfabetizare, suport pentru teme.*

Etapa II – Analiza cererii și ofertei pe piața muncii; analiza resurselor regionale

Grup-țintă: echipa de implementare a asistenței, profesioniștii din organizații/instituții cu atribuții de reglementare și plasare a forței de muncă; potențialii angajatori; beneficiarii.

Activități:

- Estimarea raportului cerere/ofertă pe piața muncii;
- Colaborarea cu reprezentanți ai instituțiilor abilitate pentru obținerea de informații și statistici zonale actualizate;
- Identificarea sectoarelor de activitate active și bine aspectate pe piața muncii;
- Analizarea resurselor economice, umane și fizice zonale;
- Coroborarea informațiilor obținute cu datele concrete despre beneficiar – gen, vârstă, nivel de reintegrare, nivel de școlarizare, calificare anterioară, experiență în muncă;
- Gândirea unei strategii în cazul în care resursele zonale sunt reduse/nu există furnizori de calificare/rata șomajului este crescută în zona de origine.

Parteneri de implementare: echipa de implementare; AJOFM/ANOFM, CNFPA

Exemplu de practici:

- *În cazul în care beneficiarul este reintegrat în zona de origine, echipa va analiza situația locală și va implementa parteneriate cu structurile AJOFM. Dacă resursele sunt insuficiente, va fi regândită, împreună cu beneficiarul, o strategie de căutare a furnizorilor de calificare/recalificare profesională în cel mai apropiat județ sau în capitală.*

- *Referitor la beneficiarii pentru care nu s-au implementat demersuri de continuare a studiilor și care sunt insuficient școlarizați, urmează ca echipa să contacteze furnizori de calificare de nivel 1.*

Etapa III – Alegerea furnizorului de calificare/recalificare profesională

Grup țintă: beneficiarii care au absolvit studiile obligatorii; beneficiarii în curs de finalizare a studiilor; beneficiarii care au o calificare anterioară.

Activități:

- Crearea de parteneriate formale sau informale cu furnizorii privați sau de stat de formare profesională;

- Selectarea furnizorului de formare pe baza ofertei de cursuri și a acreditării de către Ministerul Muncii,

- Solidarității Sociale și Familiei și a Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului.

Parteneri de implementare: echipa de implementare a programului de asistență; beneficiarii; AJOFM; furnizorii privați ai formării profesionale.

Etapa IV – Implementarea activităților de orientare profesională a beneficiarului

Grup țintă: beneficiarii care au absolvit studiile obligatorii; beneficiarii în curs de finalizare a studiilor; beneficiarii care au o calificare anterioară.

Activități:

- Evaluarea competențelor, aptitudinilor și intereselor beneficiarului;

- Analiza raportului aptitudini personale - resurse zonale și negocierea unei soluții în vederea implementării programului de formare profesională;

- Consultanță oferită beneficiarilor pentru gestionarea timpului și includerea cursului de calificare în programul de activități.

Parteneri de implementare: echipa de implementare a programului de asistență; organizații abilitate în orientarea profesională și consilierea vocațională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă.

Etapa V – Înscrierea beneficiarului la cursul de calificare/recalificare profesională

Grup țintă: beneficiarii care au absolvit studiile obligatorii; beneficiarii în curs de finalizare a studiilor; beneficiarii care au o calificare anterioară.

Activități:

- Alegerea cursului de calificare/recalificare prin negocierea cu beneficiarul și coroborarea datelor obținute în etapa anterioară;

- Înscrierea beneficiarului la cursul de calificare;

- Monitorizarea și însoțirea beneficiarului pe toată durata demersului de formare;
- Asigurarea materialelor necesare desfășurării procesului de învățare – manuale, echipamente, uniforme, etc.

Parteneri de implementare: echipa de implementare, furnizorul de formare profesională; CNFPA; AJOFM.

Exemplu de practici:

- *În funcție de gradul de școlarizare al beneficiarului, se va alege un curs de calificare astfel:*

  de nivel 1: presupune un nivel de școlarizare mai redus (8 clase); în practică, furnizorii de formare profesională au o ofertă mai restrânsă pentru acest tip de cursuri (de exemplu, rigipsar-faianțar; pietrar-cioplitor; buldozerist-excavatorist, lucrător în comerț)

  de nivel 2: cursurile pot fi urmate de persoane care au absolvit cel puțin 10 clase (de exemplu, patiser-cofetar; barman-ospătar; frizerie-coafură-manichiură-pedichiură-cosmetică; secretariat informatizat, etc.)

  de nivel 3: cursuri de specializare (de exemplu, asistent manager; inspector resurse umane; contabilitate primară; inspector în cadrul Oficiului pentru Protecția Consumatorului; programator PC; hairstylist etc.).

Pentru beneficiarii asistați în localitatea de origine, situată într-o zonă rurală, va fi ales un furnizor de formare profesională în cel mai apropiat oraș (în reședința de județ, preferabil), cu acoperirea costurilor de transport.

În cazul în care nu există furnizori acreditați ori alternative de formare în zona de origine, beneficiarul poate fi înscris la cursuri de calificare în București, fiind consiliat și monitorizat atent de organizația furnizor de asistență pentru a-și gestiona timpul cât mai eficient, evitând epuizarea.

Etapa VI – Implementarea demersurilor de reinserție profesională

Grup țintă: beneficiarii care au finalizat studiile obligatorii; beneficiarii care au absolvit un curs de calificare/recalificare acreditat.

Activități:

- Implementarea consilierii vocaționale în vederea alegerii unui loc de muncă, ținând cont de competențe, nivel de calificare, interese.
- Informarea beneficiarilor asupra prevederilor legale ce reglementează raportul angajator-angajat.
- Asistarea beneficiarilor pentru redactarea curriculum vitae-ului, conform standardelor și formatelor în vigoare.
- Pregătirea beneficiarului pentru interviul preliminar.
- Căutarea locurilor de muncă legale apelând la surse formale: bursa locurilor de muncă; oferta AJOFM/ANOFM; ofertele postate pe principalele portaluri online. Opțional, în baza unei evaluări a riscului, beneficiarul poate apela la surse informale pentru găsirea unui loc de muncă: prieteni, cunoștințe, anunțuri postate în magazine, etc.

Parteneri de implementare: echipa de implementare a programului de asistență; AJOFM/ANOFM; angajatorii.

Exemplu de practici: *Beneficiarii vor fi informați în limbaj accesibil asupra necesității aplicării pentru un loc de muncă legal și a avantajelor pe termen lung (e.g. contribuția la asigurările sociale crește accesul la servicii medicale; asigurarea unei pensii de stat).*

De asemenea, ei vor afla despre prevederile legale privind drepturile și îndatoririle fiecărei părți (angajat, angajator), despre contractele individuale sau colective de muncă și despre reprezentanțele Inspectoratului Teritorial de Muncă, unde pot verifica statutul de legalitate al postului, putând depune sesizări în cazul unui abuz.

Dincolo de aspectul legalității, se pune accentul pe informarea pentru prevenirea riscului de exploatare prin muncă ori a riscurilor adiționale muncii „la negru": neplata orelor suplimentare, durata crescută a timpului de lucru, condiții

nefavorabile de lucru, neplata daunelor în cazul unui accident de muncă etc.

Un risc asociat integrării în muncă a unei victime a traficului de persoane este acela al stigmatizării la locul de muncă. Păstrarea confidențialității asupra experienței de trafic poate determina automat eliminarea acestui risc.

Provocare: O situație specială este reprezentată de beneficiarii încadrați cu grad moderat (grad III) sau accentuat (grad II) de handicap, care, conform legii au dreptul de a presta munci cu durată redusă. Astfel, există o bursă a locurilor de muncă destinată acestor categorii, iar la nivel național au fost create măsuri legale de stimulare a angajatorilor pentru a oferi locuri de muncă persoanelor cu dizabilități.

În practică, beneficiarilor cu grad de handicap li se acordă o pensie insuficientă pentru acoperirea nevoilor de bază. Mai mult, accesul lor real la locuri de muncă este foarte redus; pe de altă parte, odată angajați legal, ei vor trebui să renunțe la pensie în favoarea salariului. Astfel, un număr crescut de persoane cu dizabilități se orientează către locuri de muncă „la negru", suplimentându-și astfel veniturile.

Soluție: *Aceștia vor fi îndreptați către atelierele de muncă protejate, echipa de implementare mediind constant raportul cu sistemul de asistență socială.*

Etapa VII – Monitorizarea și consilierea beneficiarului pentru menținerea locului de muncă

Grup țintă: beneficiarii reinseraţi pe piaţa muncii; angajatorii.

Activităţi:

- Negocierea unui program (împreună cu beneficiarul) de vizită la centrul de consiliere.
- Implementarea activităţilor de consiliere şi informare pentru menţinerea locului de muncă ori, după caz, semnalarea potenţialelor abuzuri şi reorientarea profesională.
- Medierea raporturilor cu angajatorul pentru managerierea unei relaţii profesionale cu beneficiarul (se va implementa ţinând cont de cerinţele de confidenţialitate aferente statutului beneficiarului angajat).

Parteneri de implementare: echipa de implementare a programului de asistenţă; angajatorii.

Exemplu de practici:

Se consideră ca nivel satisfăcător de menţinere a locului de muncă, durata de 6-12 luni, pentru posturi mai puţin specializate şi 12-24 de luni pentru poziţii cu specializare ori nivel de calificare mai înalt.

Reinserţia profesională a beneficiarului nu duce în mod direct la ieşirea acestuia din programul de asistenţă, prin negociere unele activităţi fiind implementate în continuare, până la dobândirea independenţei în plan personal şi a auto-sustenabilităţii economice (e.g. managementul bugetului, managementul locuinţei, psihoterapie etc.)

Exemple: **nivelul de reintegrare optim**

O victimă a absolvit 12 clase şi un curs de calificare ca Asistent Manager. În prezent este înscrisă la un colegiu de asistenţi medicali, în paralel lucrând ca recepţioner în cadrul unui cabinet medical privat. Locuieşte într-o garsonieră închiriată, acoperind costurile de întreţinere din salariul obţinut.

O altă victimă, având istoric de instituţionalizare, evaluată ca având grad de handicap accentuat, ca urmare a diagnosticului psihiatric invalidant primeşte o pensie aferentă. La finalul programului de asistenţă şi-a îmbunătăţit abilităţile de autoîngrijire şi autosusţinere, este informată adecvat şi poate accesa serviciile medicale periodic. Urmează cu stricteţe un tratament medicamentos de întreţinere, care diminuează simptomatologia bolii. Este referită către o organizaţie cu activitate în domeniul sănătăţii mintale pentru oferirea de servicii rezidenţiale îndelungate cât şi pentru oferirea oportunităţii de a beneficia, în timp, de un loc de muncă protejat, adaptat aptitudinilor sale.

Secțiunea 3

Modalitatea de colectare a bunelor practici și criterii de referință pentru acțiuni de integrare eficiente și durabile

Secțiunea 3:

Modalitatea de colectare a bunelor practici și criterii de referință pentru acțiuni de integrare eficiente și durabile

În crearea prezentului model de integrare socio-profesională, au fost identificate și analizate "bune practici" instituționale, organizatorice și metodologice din Italia și din România, în raport cu impactul pe care îl au la nivelul particularităților locale, naționale și regionale.

În ceea ce privește bunele practici culese în Italia, în Toscana se evidențiază proiectul "PROVIS – Proiect de asistență pentru victimele exploatării", coordonat de Provincia Pisa și implementat de Asociația "Donne in movimento (DIM)", în colaborare cu alți actori din domeniul privat, în cadrul inițiativei comunitare EQUAL. Proiectul a reprezentat continuarea și dezvoltarea unei alte inițiative, lansată la începutul anului 2000, denumită "Sally".

Din regiunea Emilia Romagna au fost analizate două studii de caz: proiectul "CHANCE – Rețeaua pentru incluziune", implementat de organizația AGEFORM cu sprijinul Administrației Regionale și rețeaua "Oltre la Strada - Dincolo de Stradă", promovată și coordonată de Regiunea Emilia-Romagna.

Ca o continuare a inițiativelor precedente, Proiectul "CHANCE" a reușit implementarea a cel puțin 100 de programe individuale de formare și integrare socio-profesională, având ca grup-țintă beneficiare ale programelor de protecție și asistență, în conformitate cu art. 18 din Decretul legislativ nr. 286/1998. Proiectul a fost accesibil și femeilor victime ale violenței fizice, sexuale, psihologice sau persoanelor aflate în situații de marginalizare economică.

Rețeaua "Oltre la strada - Dincolo de Stradă" a implementat un sistem amplu de măsuri de combatere a traficului de persoane și a exploatării. Rețeaua este compusă din autorități locale (municipalitățile din Piacenza, Parma, Fidenza, Reggio Emilia, Modena, Bologna, Ferrara, Cesena, Ravenna), instituții publice (Agenția pentru Servicii Sociale din Imola, Agenția pentru Sănătate Locală din Rimini), având atribuții de intervenție, precum și din structuri ale sectorului privat. La nivelul cooperării, autoritățile publice semnează acorduri sau stipulează alte forme de cooperare în gestionarea activităților sau proiectelor proprii.

Din Regiunea Lazio a fost selectat pentru prezentare proiectul "PROHINS" promovat și coordonat un departament aflat în subordinea Municipalității din Roma. Organizațiile non-guvernamentale (Parsec, în colaborare cu alte două instituții) desfășoară activități de formare și integrare profesională a femeilor victime ale traficului de persoane exploatate sexual.

Din Lombardia a fost analizat cazul Protocolului pentru rețeaua teritorială de suport acordat victimelor traficului de persoane și exploatării, elaborat de Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării" și semnat de un număr semnificativ de reprezentanți ai sectoarelor public- privat din provinciile Milano și Varese.

Din regiunea Marche, pe baza aplicabilității sale extinse, a fost analizat programul de instruire practică în cadrul companiilor/întreprinderilor - FII, implementat de Asociația "On the Road".

În Sicilia a fost analizată experiența rețelei promovate de către Consorțiul Sol.Co. (care reunește cooperativele sociale din provincia Catania) și care vizează implementarea măsurilor de integrare socio-profesională pentru victime ale traficului de persoane. Rețeaua este compusă din administrații publice locale (la nivel de provincii și comune), actori ai sectorului privat, organizații non-guvernamentale și asociații. Acesta este un exemplu relevant, întrucât rețeaua funcționează într-un context deosebit de dificil, caracterizat prin excluziune socială și amplitudinea rețelelor infracționale.

Din România, au fost analizate experiențele concrete de lucru în domeniul integrării socio-profesionale a victimelor traficului de persoane, precum și instrumentele utilizate pentru realizarea acestor obiective, a două organizații neguvernamentale, Fundația Generație Tânără din Timișoara și Asociația Betania din Bacău.

Formular pentru colectarea bunelor practici

Instrumentul pentru colectarea, sistematizarea și analiza bunelor practici a fost construit având la bază experiențe și instrumente anterior utilizate[10]. Pentru a corespunde obiectivelor prezentului demers, acestea au fost îmbogățite cu o serie de rubrici suplimentare, astfel încât datele colectate cu privire la tema incluziunii socio-profesionale a acestei categorii de beneficiari să fie cât mai semnificative.

Formularul folosit pentru culegerea bunelor practici

1. Titlul proiectului/inițiativei:	
2. Date generale	
Tipul de intervenție	☐ Orientare ☐ Alfabetizarea (activități educaționale) de bază, lingvistică și culturală ☐ Alfabetizarea (programe educaționale furnizate de către serviciile prezente în teritoriu) ☐ Formare profesională inițială ☐ Formare profesională continuă ☐ Asistență pentru integrarea pe piața muncii ☐ Altele (se adaugă detalii)
Scurt istoric (punctul de plecare al inițiativei, nevoile grupului-țintă sau ale zonei de referință)	
Perioada de implementare	
Grupurile țintă	
Aria geografică de implementare	
3. Parteneriate	
Coordonatorul proiectului	
Instituțiile publice și rolul acestora	
Organizații private - profit și rolul acestora	
Organizații private non-profit și rolul acestora	
Strategia de lucru în rețea	
Conexiunile cu alte programe sau proiecte	
4. Caracteristici distinctive ale proiectului de integrare socio-profesională	
Obiective	
Activități	
Metodologie și instrumente de lucru	
Profilul profesional al echipei de implementare	

10 Metoda promovată de AnimaNova completează și extinde formularul utilizat în cadrul proiectului "Gender Street - O inițiativă transnațională privind incluziunea socială și profesională a femeilor victime ale traficului de persoane și lucrătoarelor migrante în industria sexuală"

5. Rezultate și impact	
La nivelul beneficiarilor finali (grupul țintă)	
La nivelul organizațiilor implicate	
La nivel regional	
6. Elemente de inovație	
În raport cu metodologia de intervenție și instrumentele folosite	
În raport cu dimensiunea lucrului în echipă	
7. Analiza globală	
Puncte tari	
Puncte slabe/Dificultăți	
Potențial de transferabilitate (în alte contexte)	
Potențialul de replicabilitate	
8. Observații finale	
Lecții învățate	
Note și comentarii	
Referințe și date de contact	

Criterii de referință pentru acțiuni de integrare socio-profesională eficiente și durabile

În structura modelului de integrare socio-profesională propus sunt integrate trei componente:

- **Cadrul conceptual**, care prezintă abordarea globală privind suportul acordat victimelor
- **Structurile de organizare** responsabile pentru implementarea programelor de asistență pentru victimele traficului de persoane
- **Metodologia de intervenție** adoptată pentru elaborarea și dezvoltarea de programe adaptate acestei categorii de beneficiari

Unul dintre instrumentele elaborate îl reprezintă formularele de auto-evaluare și analiză pentru organizații. Aceste formulare au fost concepute și dezvoltate ținând cont de nevoile/cerințele profesioniștilor din domeniul serviciilor directe de asistență pentru victimele traficului de persoane, acordându-se o atenție deosebită: angajaților din agențiile de ocupare/plasare a forței de muncă, de stat și private precum și partenerilor din sindicate și patronate, altor actori cu atribuții de orientare profesională, consiliere vocațională, analiza pieței de muncă, formare profesională inițială și continuă etc.

Dimensiunile caracteristice modelului propus sunt suficient de generale pentru a facilita adaptarea la factori de context, precum:

- contexte legislative, instituționale și administrative diferite la nivel zonal sau internațional -> **nivelul instituțional**;
- nevoile și caracteristicile particulare ale furnizorilor de servicii cu referire la: oferta de activități, resursele umane și financiare disponibile; tipologia persoanelor asistate, structurile de cooperare și rețelele existente -> **nivelul de organizare**;
- nevoile diferențiate și individualizate ale beneficiarilor, ca urmare a situației de trafic -> **nivelul individual**.

A. Modelul conceptual: noțiunile de bază

Unul din obiectivele modelului de integrare socio-profesională a victimelor traficului de persoane face referire la conceptele fundamentale care caracterizează acțiunea oricărui furnizor de servicii de asistență:

- Respectarea, protejarea și promovarea drepturilor omului
- Centralitatea persoanei, cu recunoașterea particularităților sale
- Participarea beneficiarului la conceperea propriului proiect individual de integrare
- Viziune generală/holistică
- Abordare integrată, multi-disciplinară și participativă
- Evaluare formativă pentru monitorizarea continuă și îmbunătățirea programelor.

La nivelul fiecărei instituții, fiecare dintre aceste dimensiuni poate fi evaluată folosind o scală valorică, acordând note de la 1 (nivel minim) la 4 (nivel maxim).

O organizație/instituție evaluată ca "ideală", indică existența caracteristicilor "optime", notate cu "4", conform grilelor de mai jos. Schema de mai jos descrie raportul dintre cele șase dimensiuni:

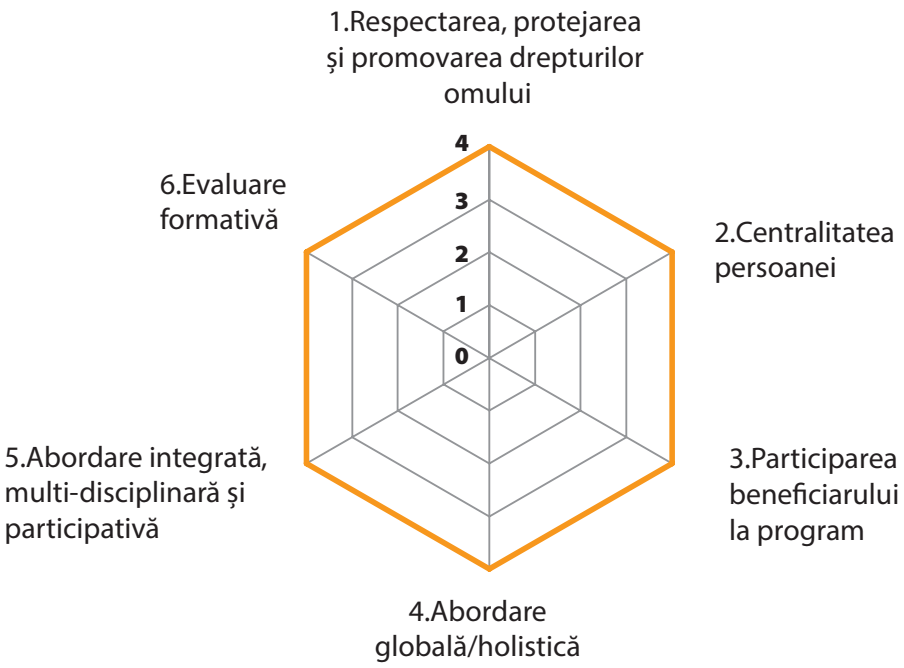

Cele șase concepte sunt ilustrate în subcapitolele următoare.

a) Respectarea și promovarea drepturilor omului

Organizația/instituția furnizor de asistență trebuie să se centreze pe garantarea și protejarea drepturilor persoanelor victimizate prin serviciile/activitățile pe care le implementează. În practică, programele de asistență vor viza creșterea accesului beneficiarilor în următoarele domenii:[11]

- Consiliere juridică gratuită
- Oportunități educaționale și de formare profesională
- Oportunități de angajare
- Îngrijire medicală
- Consiliere
- Asigurarea unui adăpost în condiții de adecvare și siguranță.

Pentru a ilustra această manieră de abordare se recomandă analizarea Proiectului CHANCE.

b) Centralitatea persoanei

Principiul centralității persoanei orientează profesioniștii din domeniul serviciilor de asistență către structurarea activităților în funcție de particularitățile beneficiarilor (la nivel fizic, psihologic, familial, educațional, de status profesional, securitate), raportat la nevoile, așteptările, abilitățile/capacitățile individuale, sociale și profesionale. Această viziune asupra persoanei presupune:

- Ca parcursul de integrare socio-profesională să fie construit în manieră personalizată, în funcție de nevoi;
- O evaluare aprofundată a situației persoanei, acordându-se o atenție deosebită interferențelor între diferitele dimensiuni ale vieții (de exemplu, a avea un loc de muncă rămâne un element esențial în existența persoanei, coroborat cu variabile precum: natura muncii, stabilitatea oferită, abilitățile persoanei, capitalul social, rețeaua socială de suport, mediul familial, vârsta, starea generală, nivelul educațional și de formare profesională);
- Ca programul să fie actualizat și reformulat pe parcurs, în funcție de dinamica nevoilor persoanei asistate, precum și de contextul în care se intervine.

Exemple concrete de practici se regăsesc în:

- *Proiectul PROVIS - Activități, metodologie de lucru și instrumente*
- *Proiectul CHANCE - Activități, metodologie de lucru și instrumente.*

c) Participarea victimei traficului de persoane la realizarea propriului proiect de integrare socio-profesională

Viabilitatea proiectului crește atunci când beneficiarii simt că sunt "proprietarii" acestuia, fiind încurajați să participe la elaborarea și implementarea programului de servicii. Responsabilizarea victimei are un efect pozitiv asupra încrederii în sine, ajutând la depășirea dependenței și activează inițiativa de a căuta soluții adecvate problemelor pe care le are, prin raportarea la resursele, nevoile și așteptările proprii. Astfel se va depăși atitudinea de "persoană asistată" care determină dependența fizică și psihologică a beneficiarului de operatorul/asistentul social desemnat și prelungește perioada lipsei de autonomizare a persoanei, prin amânarea găsirii de soluții la dificultățile cu care se confruntă.

11 Vezi "Gender Street", op. cit., p. 45

În concluzie, o abordare care încurajează participarea și responsabilizarea victimei presupune utilizarea de metode, tehnici și instrumente de orientare ca: ascultarea activă, consilierea individuală, dezvoltarea competențelor, consiliere de grup, crearea și implementarea unui proiect de reintegrare profesională, tehnici de căutare a locurilor de muncă.

Pentru exemplificare, se recomandă analizarea Proiectului CHANCE.

d) Abordarea globală/holistică

Scopul incluziunii profesionale stă la baza întregii strategii de asistare a victimei traficului de persoane. Abordarea este interdisciplinară, în sensul în care se propun măsuri ca: activități de învățare a limbii statului de destinație, dezvoltarea competențelor sociale și profesionale, analiza resurselor individuale în raport cu resursele și oportunitățile contextului, orientarea profesională a persoanei.

Astfel, condiția de excluziune socială nu poate fi identificată exclusiv prin statutul de „victimă a traficului de persoane" și exploatarea (sexuală și/sau prin muncă) ce determină statutul, ci depinde de o varietate de factori care contribuie la nivelul redus de bunăstare individuală.

Conceptul de excluziune este asociat cu imposibilitatea de satisfacere a unor condiții ce asigură bunăstarea personală, precum: starea de sănătate, accesul la educație, existența unui loc de muncă, condiții de locuit, posibilitatea de participare la viața socială/comunitară etc. A interveni pentru rezolvarea unor astfel de situații înseamnă a reconstrui sau a consolida legăturile comunitare pe care persoana aflată în dificultate tinde să nu le mai aibă, punând în aplicare acțiuni integrate și personalizate, pentru a aborda cauzele multidimensional și cu instrumente variate.

Ca exemple ale acestor modele de abordare, se recomandă analizarea:

- *Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente de lucru*
- *Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente de lucru*
- *Rețeaua "Dincolo de Stradă" / Activități, metodologie și instrumente de lucru.*
-

e) Abordare integrată, multi-disciplinară și participativă

O "abordare integrată" nu înseamnă numai aplicarea diferitelor metodologii și instrumente care să ajute la rezolvarea situației individuale de dificultate și vulnerabilitate, dar și intervenția prin activarea unei rețele de profesioniști, în scopul gestionării mai multor aspecte critice care caracterizează situația în care se află victima traficului de persoane.

În acest sens, este utilizată de obicei o abordare care presupune implicarea actorilor guvernamentali (inclusiv poliție, instanțe judecătorești, inspectorate de muncă, agenții de ocupare a forței de muncă), sindicate, organizații private, sectorul terțiar și societatea civilă, în care diverși profesioniști contribuie în mod individual, fiecare cu propriile competențe, dar și în colaborare, la realizarea planului de intervenție și asistență al persoanei traficate.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Rețeaua "Dincolo de Stradă" / Activități, metodologie și instrumente.

f) Evaluarea programelor de asistență în vederea formării profesionale

Evaluarea programelor de asistență în vederea formării profesionale puse în aplicare este destinată să sprijine instituția care implementează proiectul:

- - în analizarea și evaluarea experiențelor dobândite, pentru revizuirea planului de reintegrare,
- - în remodelarea proiectului individual de reintegrare, având în vedere dinamica nevoilor individuale sau modificarea condițiilor de mediu.

În ambele cazuri, abordarea evaluării programelor de formare trebuie să se refere la un model de eficacitate care are în vedere mai ales posibilitatea intervenției în raport atât cu nevoile pe care le-a creat, cât și cu rezultatele așteptate în urma activităților desfășurate.

Pentru a face acest lucru, evaluarea trebuie abordată având ca punct de plecare principiile, metodele și instrumentele evaluării participative.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Rețeaua "Dincolo de Stradă" / Activități, metodologie și instrumente.

B - Modelul de organizare: elemente constitutive

Modelul organizațional oferă o sinteză a bunelor practici în urma identificării mecanismelor de succes și prin transformarea acestora în criterii reale. În conformitate cu acest model, un proiect "ideal" implementat de o instituție trebuie:

1. Să fie centrat pe nevoile beneficiarilor.
2. Să cuprindă activități ce pot fi implementate în teritoriu.
3. Să se bazeze pe o logică de "rețea" și parteneriate.
4. Să furnizeze servicii integrate pentru beneficiari.
5. Să fie dezvoltat și modernizat în funcție de condițiile modificate ale contextului în care este desfășurată activitatea.
6. Să furnizeze metode și servicii de însoțire integrate și individualizate.
7. Să adopte o abordare a calității serviciilor, printr-un angajament de îmbunătățire continuă, fiind desfășurate activități de monitorizare și evaluare.
8. Să desfășoare activități de comunicare, informare și educare, adresate cetățenilor.

Într-un proces de auto-evaluare și auto-poziționare, dimensiunile optime vor fi indicate prin valoarea "4" conform grilelor de mai jos.

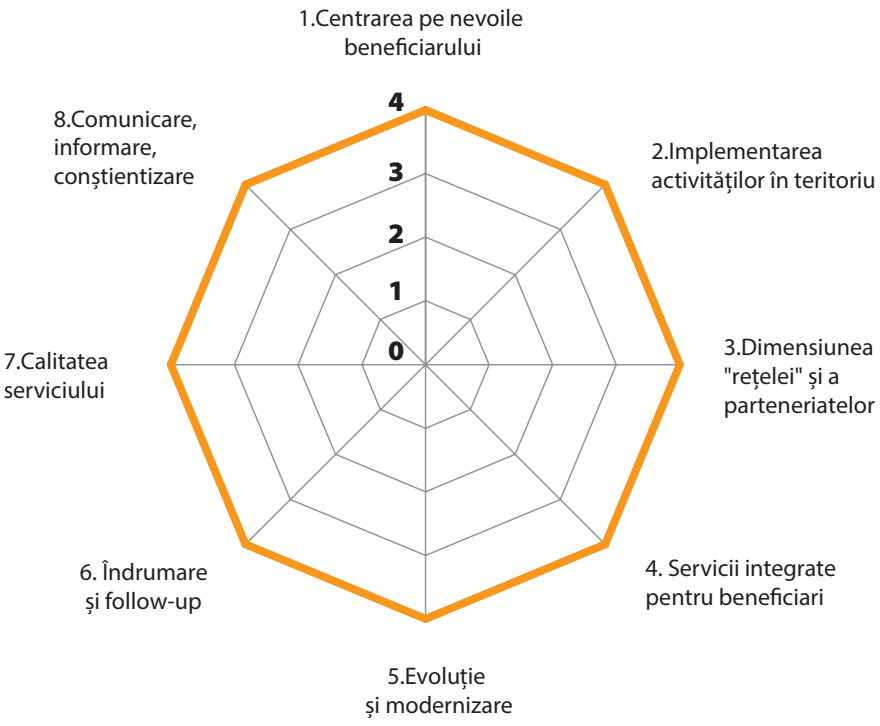

Cele opt criterii menționate mai sus sunt prezentate în cele ce urmează.

a) Centrarea pe beneficiari

Programul implementat de instituție ar trebui să poată oferi servicii ad-hoc pentru nevoile exprimate de către victime, pe diferite sfere ale vieții. În acest sens, proiectul implementat de o instituție ar trebui să poată să proiecteze și să pună în aplicare acțiuni individualizate și să ia în considerare diferențele culturale și nevoile specifice ale beneficiarilor.

Din punct de vedere organizatoric, proiectul implementat de o instituție trebuie să fie capabil să primească și să soluționeze cererile beneficiarilor într-un mod flexibil și eficient.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordări, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Rețeaua "Dincolo de Stradă" / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul "PROHINS" / Activități, metodologie și instrumente.
-

b) **Implementarea activităților în teritoriu**

Potrivit acestui prim criteriu, activitățile realizate în cadrul proiectului ar trebui să fie bine implementate în teritoriu și în comunitatea locală în care specialiștii au contacte și colaborări, atât la nivel instituțional, cât și la nivel operațional. De aceea, serviciul/proiectul trebuie, pe de o parte, să se bucure de legitimitate/recunoaștere instituțională, precum și de sprijinul unor actori locali, iar pe de altă parte profesioniștii trebuie să posede și o cunoaștere aprofundată a caracteristicilor și a oportunităților cu privire la piața forței de muncă, oportunități de formare profesională și alte inițiative cum ar fi facilitarea accesului la micro-credite.

- Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordări, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:
- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Rețeaua "Dincolo de Stradă" / Activități, metodologie și instrumente

- Rețeaua «Protocolul rețelei locale pentru sprijinirea victimelor traficului de persoane sub toate formele de exploatare" / Activități, metodologie și instrumente

- Rețeaua "Măsuri pentru integrarea socio-profesională a victimelor traficului de persoane" / Activități, metodologie și instrumente.

c) Dimensiunea rețelei și a parteneriatelor

Potrivit acestui criteriu, instituția ar trebui să funcționeze înființând un parteneriat sau făcând parte dintr-o rețea locală, menținând contacte cu alte agenții/organizații/centre și realizând împreună cu acestea colaborări în vederea schimbului de informații, experiență și practică. Rețeaua de organizații competente și relațiile dintre acestea permit furnizarea unor servicii mai bune către beneficiari, servicii care pot răspunde eficient unei varietăți de nevoi. Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordări, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente

- Rețeaua "Dincolo de Stradă" / Activități, metodologie și instrumente

- Proiectul "PROHINS" / Activități, metodologie și instrumente

- Rețeaua "Protocolul rețelei locale pentru sprijinirea victimelor traficului de persoane sub toate formele de exploatare" / Activități, metodologie și instrumente

- Rețeaua "Măsuri pentru integrarea socio-profesională a victimelor traficului de persoane" / Activități, metodologie și instrumente

- Măsurile promovate de Asociația "On the Road" / Activități, metodologie și instrumente

d) Servicii integrate pentru beneficiari

Instituția/organizația care implementează programul ar trebui să fie în măsură să gestioneze o gamă largă de nevoi legate de reintegrarea socială și profesională a propriilor beneficiari. Printre acestea se numără, de exemplu, cererile de căutare a unui loc de muncă, ofertele educaționale și de formare, învățarea limbii țării gazdă și respectiva mediere lingvistică, mediere culturală, oportunități de găsire a unui spațiu locativ, asistență medicală.

Principiul de bază este ca victima traficului de persoane aflată în asistența unei instituții/organizații să iasă din structura protejată și să participe la alte activități organizate de personalul instituției, prezentându-se la centrul de consiliere. O astfel de acțiune trebuie să fie adaptată caracteristicilor și necesităților fiecărei persoane, într-o manieră integrată.

- Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordări, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente

- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente

- Rețeaua "Dincolo de Stradă" / Activități, metodologie și instrumente

- Proiectul "PROHINS" / Activități, metodologie și instrumente

- Rețeaua "Protocolul rețelei locale pentru sprijinirea victimelor traficului de persoane sub toate formele de exploatare" / Activități, metodologie și instrumente

- Măsurile promovate de Asociația "On the Road" / Activități, metodologie și instrumente.

e) Evoluție și modernizare

Potrivit acestui criteriu, instituția/organizația ar trebui să poată să își adapteze serviciile în funcție de schimbările referitoare la legislația specifică, piața forței de muncă, oportunitățile educaționale etc..

În plus, instituția/organizația trebuie să își adapteze serviciile oferite în conformitate cu caracteristicile în schimbare ale fenomenului traficului de persoane de la nivel local (de exemplu, gestionarea nevoilor exprimate de către beneficiarii minori sau cei care provin dintr-o anumită zonă geografică).

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordări, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul "PROHINS" / Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road" / Activități, metodologie și instrumente.

f) Calitatea serviciului

Instituția/organizația ar trebui să implementeze mecanisme pentru a asigura calitatea serviciilor oferite, cum ar fi: rapoarte interne de monitorizare, evaluarea rezultatelor obținute, evidențierea gradului de satisfacție a beneficiarilor etc..

Pentru a avea un exemplu al acestei abordări, se recomandă analizarea Proiectului "PROHINS" / Activități, metodologie și instrumente.

g) Îndrumare și follow-up

Printre serviciile de îndrumare sunt incluse, de exemplu, sprijinul unui tutor/mentor, reuniuni periodice și discuții cu personalul instituției/organizației, pentru a face un bilanț al progreselor realizate, pentru a face evaluarea serviciului de îndrumare și pentru a identifica noi cerințe și nevoi.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS / Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road" / Activități, metodologie și instrumente

h) Comunicare, informare și conștientizare

Formele de comunicare și de conștientizare (strategia de comunicare, alegerea mass-media, nivelul de analiză a subiectelor etc.) pot fi diferite și modificate în funcție de caracteristicile diferitelor zone și ale beneficiarilor vizați. Se pot realiza campanii generale de comunicare sau campanii în școli (în special în școlile generale și în licee; în prezent, aceste măsuri reprezintă o acțiune de prevenire foarte valoroasă), campanii pentru asociațiile patronale, sindicate, al treilea sector și lumea diversificată a asociațiilor. Precizia acestor acțiuni crește în condițiile în care campaniile și celelalte măsuri sunt realizate în colaborare/cooperare cu alte organisme "anti-trafic" active în domeniu.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Rețeaua "Dincolo de Stradă" / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS / Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road"/Activități, metodologie și instrumente
-

C - Modelul funcțional și de intervenție: elemente constitutive

În această secțiune sunt evidențiate criterii **metodologice și operaționale** pentru o instituție/organizație care oferă servicii în vederea reintegrării sociale și profesionale a victimelor traficului de persoane.

Conform modelului propus, o instituție/organizație "ideală" ar trebui să adopte o abordare metodologică și operațională, care să abordeze următoarele aspecte:

1. Sistem integrat de măsuri.
2. Echipă multidisciplinară.
3. Utilizarea de metodologii active, care să promoveze responsabilizarea beneficiarilor.
4. Profesionalismul resurselor umane implicate.
5. Activități de fundraising.

Următorul tabel rezumă relația dintre cele cinci dimensiuni:

a) Sistemul integrat de măsuri

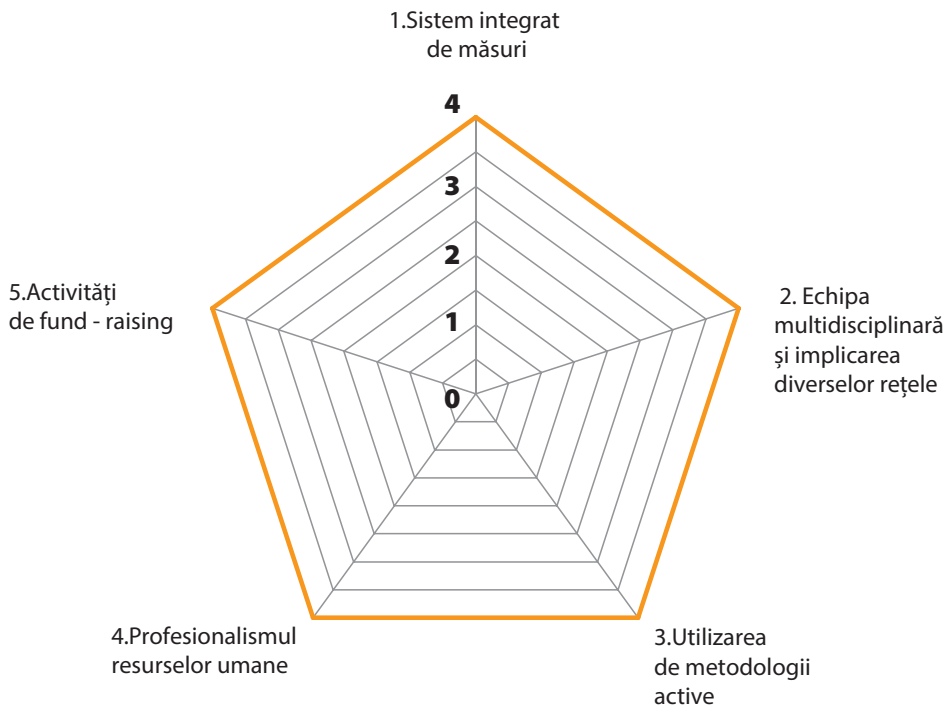

Domeniile de acțiune ale unui specialist activ într-o instituție care funcționează în vederea oferirii de servicii pentru victimele traficului de persoane pot fi rezumate în cadrul următoarelor patru procese:

- Evaluare inițială/primul contact
- Acomodare/orientare profesională
- Îndrumare/asistență și consiliere pentru integrarea socio-profesională
- Follow-up/evaluare și monitorizare.

Domeniile de intervenție abordate în procesul de reintegrare a unei victime a traficului sunt:

- educație și formare profesională, ca elemente esențiale pentru sprijinirea în vederea ocupării forței de muncă;
- sănătate;
- găsirea unui loc de muncă și suport pentru păstrarea acestuia;
- serviciile sociale;
- servicii pentru găsirea unei locuințe.

Evaluarea inițială/primul contact

O instituție/organizație trebuie să ofere în primul rând servicii de evaluare a profilului profesional al beneficiarului.

Această etapă de evaluare inițială poate conține activități centrate pe beneficiar și realizate într-un mod flexibil și individualizat, de exemplu:

- analiza nevoilor de formare profesională;
- evaluarea competențelor obținute de către beneficiar în diferite domenii în țara de origine și/sau în țara de destinație (și/sau în alte țări care au găzduit beneficiarul în trecut);
- consilierea vocațională, cu scopul de a identifica pasaje semnificative în trecutul individului și pentru a defini prioritățile pentru reintegrarea profesională. Discuțiile trebuie să se concentreze pe diferite teme, de la contextul cultural de origine, la situația familială, la condițiile materiale actuale, până la așteptările și "visurile" legate de aspectele personale și profesionale;
- o serie de teste pentru a verifica cunoștințele de limbă din țara de destinație;
- utilizarea unor instrumente pentru valorificarea experiențelor trecute, cum ar fi posibile calificări, experiență anterioară.

În această fază, operatorul ar trebui să acorde prioritate următoarelor elemente:

- utilizarea de metode de interacțiune clare și ușor de înțeles pentru beneficiar;
- utilizarea de instrumente care să permită recunoașterea și aprecierea rezultatelor programelor de învățare non-formală (de exemplu, formarea la locul de muncă) și informală (în situații diverse, de la viața de familie la hobby-uri), care au implicații în planul de reinserție profesională;
- înființarea unui serviciu de mediere lingvistică și culturală, în scopul de a asigura o înțelegere deplină a procesului de reinserție de către beneficiar;

- în plus, la nivel organizațional trebuie să existe posibilitatea de a personaliza serviciile oferite ca răspuns la nevoile culturale specifice.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS/ Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road" / Activități, metodologie și instrumente

Orientare profesională

Faza de orientare profesională se referă la procesul prin care o persoană, cu sprijinul specialistului, identifică o direcție profesională spre care să se îndrepte utilizând:

- informații despre el însuși, despre propriile caracteristici, atitudini, interese, despre punctele slabe, cunoștințele și abilitățile dobândite;
- informații despre locuri de muncă și ocupații, precum și cu privire la oportunitățile educaționale oferite de contextul de referință;
- o strategie de abordare a pieței forței de muncă într-un mod eficient.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS/ Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road" / Activități, metodologie și instrumente

Îndrumare/asistență și consiliere pentru integrarea socio-profesională

Serviciile de îndrumare profesională ar trebui să fie privite drept element esențial al parcursului de dezvoltare personală și profesională în cadrul comunității în care victima traficului de persoane a ales să trăiască. Acest serviciu trebuie să satisfacă nevoile beneficiarilor și, mai ales, trebuie să fie gândit și construit în vederea unei emancipări sociale și profesionale progresive a persoanei asistate, cu reducerea treptată a sprijinului oferit de către instituție/organizație. Cu alte cuvinte, serviciul de îndrumare permite optimizarea rezultatelor obținute în etapele anterioare, dacă specialistul acționează dintr-o perspectivă de empowerment și anume de responsabilizare și autonomie a individului care se adresează instituției/organizației.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS/ Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road" / Activități, metodologie și instrumente

Follow-up / Evaluare și monitorizare

Este important să se implementeze mecanisme de monitorizare care, la intervale regulate, permit colectarea de comentarii și opinii din partea beneficiarilor, precum și a altor organizații cu care se stabilesc relații de colaborare. Obiectul unei astfel de monitorizări trebuie să fie calitatea și eficiența serviciului furnizat în raport cu nevoile beneficiarilor.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS/ Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road" / Activități, metodologie și instrumente

b) Echipa multidisciplinară

Rețeaua locală ar trebui să încurajeze participarea activă a instituției sanitare locale, a poliției, a instituțiilor de învățământ (școala și sistemul de formare profesională), a partenerilor sociali, patronate, asociații de sector, sindicate, a organizațiilor non-profit și a societății civile în general. Acest lucru permite punerea în aplicare a măsurilor în concordanță cu caracteristicile din teritoriu.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Rețeaua "Dincolo de Stradă" / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS/ Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road"/Activități, metodologie și instrumente.

c) Utilizarea de metodologii active

Trebuie avută în vedere personalizarea programelor, folosind datele colectate prin intermediul activității de analiză a nevoilor exprimate de către beneficiari. În acest fel specialistul (sau echipa de specialiști), împreună cu beneficiarul, vor reuși în mod concret să elaboreze un plan de reintegrare care să valorifice potențialul persoanei, oferind soluții coerente.

Punerea în aplicare a abordării interculturale presupune includerea în procesele de asistenţă a medierii culturale. Medierea culturală constă într-o acțiune comună care promovează integrarea culturală a străinilor rezidenți în altă țară și acceptarea lor de către populația locală. În Italia, legea nr. 40 din 06 martie 1998, privind "Disciplina imigrației și normele care reglementează regimul străinilor", a introdus pentru prima dată în sistemul juridic profilul de mediator cultural. Mediatorul cultural este un operator cu o pregătire specială, care, în procesul de integrare dezvoltat la nivel local, este perceput în teritoriu ca o figură "punte" cu rol interactiv între străin, pe de o parte, și serviciile publice și societate, pe de altă parte, în scopul de a interpreta nevoile locale și de a facilita legătura

străinului cu acestea.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS/ Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road"/Activități, metodologie și instrumente

d) Profesionalismul resurselor umane implicate

Rolul profesioniștilor implicați în elaborarea și punerea în aplicare a programelor de incluziune socială și profesională pentru victimele traficului de persoane sunt diferite și complementare.

Specialiștii implicați în mod regulat sunt următorii:

- asistenți sociali;
- psihologi;
- psihoterapeuți;
- educatori;
- medici;
- mediatori (lingvistici și culturali);
- formatori;
- consilieri vocaționali;
- tutori și mentori.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Rețeaua "Dincolo de Stradă"/Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS/ Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road"/Activități, metodologie și instrumente

e) Activitatea de strângere de fonduri (fundraising)

Într-un context în care resursele disponibile sunt tot mai rare, devine esențială găsirea soluțiilor de finanțare pentru a asigura operațiunile de zi cu zi și dezvoltarea de servicii suplimentare.

Strângerea de fonduri de către o organizație non-profit trebuie să se bazeze pe unele principii fundamentale referitoare la responsabilitatea socială. Acțiunile realizate trebuie să fie gestionate într-o perspectivă de marketing social.

Pentru a avea exemple ale acestui tip de abordare, se recomandă analizarea următoarelor cazuri:

- Proiectul PROVIS / Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul CHANCE / Activități, metodologie și instrumente
- Rețeaua "Dincolo de Stradă"/Activități, metodologie și instrumente
- Proiectul PROHINS/ Activități, metodologie și instrumente
- Măsurile promovate de Asociația "On the Road"/Activități, metodologie și instrumente

Secțiunea 4

Bune practici în Italia

Secțiunea 4:

Bune practici în Italia

1. PROIECTUL "PROVIS"

(DONNE IN MOVIMENTO, TOSCANA)

1. Titlul proiectului/ inițiativei	Proiect Provis – Victime ale exploatării (activ din 2000 până în 2004 sub numele de "Sally")
2. Date generale	
Tipul de intervenție	☐ Orientare ☐ Cursuri elementare de limbă și cultură ☐ Cursuri de învățare a limbii, elemente lingvistice uzuale în diferite instituții ☐ Formare profesională inițială ☐ Formare profesională continuă ☐ Însoțire la locul de muncă ☐ Altele – Cursuri de inițiere în dezvoltarea afacerilor (învățarea utilizării cardului Ila)
Scurt istoric	Proiectul a fost implementat pe teritoriul provinciei Pisa. Deși numărul populației nu este foarte mare, în teritoriu s-au identificat (și continuă să fie prezente) probleme foarte diverse și complexe în ceea ce privește victimele traficului de persoane. Autoritățile locale și-au manifestat sprijinul față de victimele traficului de persoane exploatate grav, în toate demersurile de reintegrare, prin primul contact, asistență în vederea găsirii unei locuințe, asistență juridică, psihologică și sanitară, campanii de sensibilizare a publicului larg și prin semnarea unui Memorandum, care vizează coordonarea acțiunilor și colaborarea între diferitele părți interesate, precum și construirea de rețele operaționale de intervenție în domeniile de referință ale acestora.
Perioada de implementare	Din 2000 până în 2010, cu reînnoire anuală
Grupuri țintă	Femei tinere care se prostituează în stradă, victime ale traficului de persoane în scopul exploatării sexuale Victimele traficului de persoane în scopul exploatării prin muncă (femei și bărbați) Minori care provin din medii defavorizate și care au comis activități ilegale Transexuali
Aria geografică de implementare	Provincia Pisa
3. Parteneriate	
Coordonatorul proiectului	Organizație lider: Provincia Pisa, Departamentul de Șanse Egale
Instituțiile publice și rolul acestora	Autoritatea pentru Sănătate Publică din zona Pisa, Poliția, Prefectura, Garda Financiară, Carabinierii, Autoritatea pentru Sănătate Publică din zona Valdera și Autoritatea pentru Sănătate Publică din zona Cuoio.
Organizații private - profil și rolul acestora	Organizații neguvernamentale (colaborări ocazionale cu privire la nevoile beneficiarilor)
Organizații private non-profit și rolul acestora	Părți implicate: Asociația Donne in Movimento (coordonare, gestionarea biroului de informații și a adăpostului pentru femei) Proiectul Societatea Cooperativa socială Onlus (gestionare adăpost pentru bărbați) Cercul Cooperativa socială Onlus (monitorizare și rapoarte privind situația copiilor de pe stradă)
Strategia de lucru în rețea	În conformitate cu articolul 18, proiectul "Provis" a prevăzut crearea unui parteneriat mai amplu decât cel dezvoltat în perioada 2007-2008, prin semnarea de acorduri/colaborări cu Confederația Generală a Muncii Italia (CGIL), Confederația Italiană a Sindicatelor Lucrătorilor (CISL) și Departamentul de formare profesională și ocupare a forței de muncă. "Planul inter-instituțional de intervenție asupra fenomenelor prostituției și traficului de persoane" a reprezentat punctul de plecare al dezbaterilor și discuțiilor dintre actorii implicați în proiect, membri ai rețelei teritoriale, pentru clarificarea nevoilor și definirea principiilor de lucru într-o platformă comună de acțiune
Conexiunile cu alte programe sau proiecte	Proiectul "PROVIS" este implementat în continuarea proiectului "Sally" care, în ultimii 10 ani, a coordonat sistemul teritorial local de intervenție pentru gestionarea programelor de incluziune socială și ocupare a forței de muncă și pentru protecția drepturilor imigranților și victimelor traficului de persoane exploatate sexual, prin muncă (în special persoane angajate pentru menaj sau îngrijire de persoane) și prin constrângerea la comiterea de infracțiuni, în conformitate cu Articolul 13 din Legea nr. 228/2003.
4. Caracteristici distinctive ale proiectului de integrare socio-profesională	

Obiective	Obiectivele generale ale proiectului PROVIS au fost: - Consolidarea sistemului local de intervenție pentru gestionarea planului de integrare socio-profesională printr-un set de acțiuni care să permită implementarea programelor de asistență și incluziune a victimelor violenței și exploatării grave pe teritoriul provinciei Pisa. - Consolidarea și extinderea rețelei de colaborare (deja existentă pe teritoriul provinciei și formalizată printr-un memorandum de înțelegere) pentru actorii instituționali și organizațiile care oferă servicii active în domeniul muncii și al marginalizării. Obiectivele specifice au fost: 1. Realizarea proiectelor individualizate de asistență primară, în vederea incluziunii migranților care nu se află într-o situație de excluziune socială, proiecte menite să asigure condiții optime în vederea recuperării fizice și psihice a beneficiarilor, să asigure integrarea socio-profesională progresivă și, totodată, să aducă la cunoștința beneficiarilor drepturile pe care le au. 2. Îmbunătățirea funcționalității, integrării și conectării rețelei teritoriale. 3. Încurajarea dezvoltării politicilor publice în raport cu grupul țintă. 4. Creșterea gradului de informare cu privire la cetățenie, societate civilă și instituții abilitate. 5. Favorizarea schimbului de experiență între actorii cheie implicați în domeniu. 6. Lupta împotriva discriminării etnice și de gen a imigranților. 7. Dezvoltarea relațiilor cu alte entități care gestionează proiecte similare, atât din regiune (rețeaua Asociației TRAME), cât și cu partenerii de la nivel național.
Activități	
Acțiunea 1:	Reprezintă o activitate proactivă de stabilire a primului contact cu victimele traficului de persoane (unități de stradă, crearea unei rețele menite să dezvolte practici comune cu privire la situațiile de exploatare, în special a minorilor, biroul de informații). În acest scop, a fost consolidat biroul de informații (centrul drop-in). Biroul este în curs de dezvoltare, ca spațiu multifuncțional pentru servicii de informare, îndrumare, sprijin și consiliere la nivel sanitar, psihologic, juridic, social și profesional. De asemenea, a servit drept "cârlig" pentru imigranți/persoanele predispuse la situații de exploatare sexuală și prin muncă. Obiectivul principal a fost promovarea planului individual de incluziune, bazat pe dreptul persoanei de a obține cetățenie. Metoda de lucru: în vederea atingerii obiectivelor descrise, metodologia utilizată a fost următoarea: • interviuri individuale; • grupuri interculturale în vederea schimbului de experiență; • asistență juridică și însoțire pentru a stabili statutul victimei pe teritoriul Italiei; • însoțirea la agențiile de ocupare a forței de muncă și angajare; • însoțirea la serviciile sociale și medicale din provincie; • plan individualizat de intervenție stabilit de comun acord; • adaptarea planului de intervenție. Resursele umane: mediator cultural, specialiștii care lucrează în cadrul biroului de informații, consilier juridic.
Acțiunea 2:	Reprezintă o activitate proactivă și de stabilire a primului contact cu victimele traficului de persoane prin unitățile de stradă, bazată pe observare, identificare, raportare și sprijin oferit victimelor traficului de persoane, în special minorilor. Obiectivele au fost: • Analizarea protocolului pentru asistența acordată minorilor victime ale traficului de persoane, elaborat de Organizația Salvați Copiii, cu sprijinul Comisiei Europene și a posibilei adaptări a acestuia la contextul local al provinciei Pisa. • Crearea cadrului de comunicare în rețeaua instituțiilor publice și private care se ocupă cu oferirea de servicii pentru minorii aflați în situații de dificultate, minorii neacompaniați și victime ale traficului pe teritoriul provinciei. • Dezvoltarea de bune practici pentru o acțiune eficientă a organizațiilor care identifică minori neacompaniați, victime ale traficului, în vederea dezvoltării progresive a planului de asistență și protecție. • Construirea primului sistem integrat de identificare și analiză a situațiilor de abuz și violență, concomitent cu situația de exploatare sexuală, prin muncă sau prin constrângerea la comiterea de infracțiuni. Metoda de lucru: Metodologia a avut ca element distinctiv și central activitatea de lucru în rețea. Au fost realizate focus-grupuri privind indicatorii de identificare a victimelor traficului de persoane, practicile comune împărtășite, procesarea și analiza datelor privind fenomenul. Au fost dezvoltate intervenții individualizate pentru persoanele exploatate în stradă, cu scopul reducerii pericolului și pentru activarea serviciilor de protecție socială, în special, pentru minori. Resurse umane: specialiști care lucrează cu unitatea de stradă.

Acțiunea 3	Este reprezentată de activități de primire în adăpost și suport în vederea obținerii autonomiei. Obiectivele au fost: • Creșterea gradului de conștientizare a drepturilor cuvenite beneficiarilor asistați în proiect, organizația asigurându-se de respectarea drepturilor acestora, atât în raport cu instituțiile statului, cât și cu organizații care oferă servicii în domeniu. • Promovarea alfabetizării drept condiție prealabilă pentru începerea procesului de incluziune, facilitând interacțiunea cu persoanele din jur; căutarea sau păstrarea unui loc de muncă. • Promovarea unei cunoașteri aprofundate a serviciilor ce pot fi accesate în provincia Pisa, în special servicii de asistență medicală și servicii de incluziune socială a copiilor și femeilor migrante. Metoda de lucru a vizat: • amenajarea și utilizarea adăposturilor în conformitate cu nevoile beneficiarilor din cadrul instituției • utilizarea rețelei naționale, prin numărul gratuit de telefon, pentru cazurile în care este sesizată o situație de exploatare, iar victimele trebuie ajutate să iasă din această situație. Proiectul a beneficiat de o rețea de adăposturi protejate, în care au putut fi asistate rezidențial victimele traficului de persoane, în funcție de planul individualizat de incluziune. Activitățile au fost: reprezentate de interviuri, întâlniri periodice, focus grupuri, specifice "metodologiei comunitare". Resurse umane: asistenți sociali, mediatori culturali, asistent juridic, consilier vocațional, coordonatorul proiectului.
Acțiunea 4	Protecția (asistență psihologică, legală și consiliere socială) și activități în vederea obținerii permisului de ședere, conform articolului 18. Obiectivele au fost: • Implementarea planului individualizat de asistență în criză în vederea asigurării securității fizice și psihice a victimelor; • Informarea victimelor asupra drepturilor și asigurarea respectarii acestora în cadrul serviciilor de care beneficiază; • Promovarea autonomiei și securității individuale. Metoda de lucru: planurile individualizate au fost realizate în colaborare cu serviciile socio-medicale locale deja existente și care desfășoară activități în domeniul traficului de persoane: 1. Evaluarea stării de sănătate; 2. Însoțirea la realizarea controalelor medicale; 3. Sprijin administrativ pentru a obține cardul "S.T.P." (Străin Temporar Prezent pe teritoriul Italiei); 4. Activități de educație privind sănătatea; 5. Suport psihiatric, cu precădere în cazurile în care există un diagnostic sever; 6. Suport pentru femeile însărcinate; 7. Asistență rezidențială locală pentru minori; 8. Consultanță juridică pentru verificarea statutului persoanelor străine în Italia și îndrumare administrativă în vederea obținerii permisului de ședere, conform articolului 18. Proiectul s-a bazat pe contactele cu ofițerii de poliție și biroul de imigrare, cu care specialiștii care ajutau la implementarea planului de incluziune a victimelor, în colaborare cu serviciile de consultanță juridică, au analizat cazurile. Analiza istoriei de trafic a beneficiarilor a condus la accelerarea procesului de eliberare a permiselor de ședere sau a procesului de incluziune socială, dar și de eliberare a permiselor de ședere pentru alte tipuri de victime. Resurse umane: asistent social, consilier juridic, reprezentanți ai poliției, reprezentanți ai biroului de imigrări al Procuraturii.
Acțiunea 5	Educație (alfabetizare, cursuri de limbă, cursuri de calculatoare etc.) și activități destinate incluziunii socio-profesionale (burse de muncă, stagii de practică etc.) Obiectivele au fost: • Implementarea programului de învățare a limbii italiene, necesară pentru inserția în școala publică de bază și pentru integrarea socio-profesională; • Consolidarea sistemului de formare/informare teritorială cu privire la fenomenul traficului de persoane (pentru specialiști, public larg și companii locale) și, în același timp, oferirea către beneficiari a unor instrumente care vizează îmbunătățirea incluziunii profesionale; • Consolidarea sistemului teritorial de incluziune profesională; • Sensibilizarea angajatorilor cu privire la fenomenul traficului de persoane; • Realizarea cursurilor de formare/campaniilor de informare a victimelor traficului cu privire la facilitarea inserției lor profesionale și a conștientizării drepturilor și obligațiilor la locul de muncă. Metoda de lucru a acoperit mai multe arii: 1. Verificarea nivelului de școlarizare din țara de origine (în cazul în care se apelează la interpreți sau mediatori culturali); 2. Focus-grupuri concentrate pe dinamica rețelei și ateliere de lucru motivaționale și de grup pentru orientarea și instruirea beneficiarilor cu privire la drepturile și obligațiile la locul de muncă; 3. Verificarea capacității de implementare a unui program de instruire practică în cazul unor beneficiari deja implicați în proiect; 4. Incluziunea profesională a persoanelor în cadrul unor întreprinderi din zonă, prin intermediul asociațiilor profesionale; 5. Consultarea cu întreprinderile locale în ceea ce privește recrutarea angajaților și stimularea activităților organizate de Departamentul Muncă și Formare Profesională – activitate teritorială de marketing; 6. Suport în cazul asistării beneficiarilor în baza articolului 18, pentru consultarea listelor Centrului de ocupare a forței de muncă teritorial; 7. Workshopuri pe tema inserției pe piața muncii. Resurse umane: specialiști
Acțiunea 6	"Timpul pentru ceai" Obiectivele au fost: • să sprijine identificarea persoanelor străine grav exploatate prin muncă • să se examineze și să se intervină cu privire la "munca la negru" prezentă de multe ori în întreprinderile de producție. Metoda de lucru: "Timpul pentru ceai" a fost un centru creat de Autoritatea pentru Sănătate Publică din provincia Pisa, având o bucătărie utilată, baie, cameră de zi și o grădină, unde specialiștii din centru puteau organiza, joia după-amiază și duminica (zilele libere de lucru), întâlniri ale beneficiarilor cu conaționalii lor și puteau găsi activități pe care să le realizeze împreună. Sarcina de lucru a specialiștilor a fost, printre altele, culegerea oricăror informații legate de ocuparea forței de muncă. Metodologia adoptată a fost cea de "dezvoltare comunitară", cu scopul de a identifica zone de compatibilitate și subiecte comune între diferite culturi și experiențe personale. Resurse umane: specialiști

Metodologie și instrumente de lucru	Proiectul este construit în jurul unor intervenții personalizate; seria de acțiuni propuse s-a îmbunătățit pe parcursul anilor de gestionare a activităților desfășurate în provincia Pisa: specialiștii sunt în măsură să identifice potențiale victime și să ofere servicii de asistență și protecție, să coordoneze activitățile în vederea obținerii unui permis de ședere în conformitate cu articolul 18 și să asigure cursuri de calificare și integrare socio-profesională. În conformitate cu profilul beneficiarilor, metodologia este centrată pe empowerment, se bazează pe respectarea drepturilor omului, acordă o mare importanță problemelor legate de gen și de respectare a culturii specifice fiecărui beneficiar. În ceea ce privește abordarea teritorială, metodologia se bazează pe "dezvoltare comunitară" și își propune să dezvolte procesele de comunicare în funcție de cultură, roluri și practică profesională: lucrul în rețea este în special bazat pe convingerea că este esențial să se ofere soluții eficiente la nevoile beneficiarilor și să se optimizeze resursele disponibile. În ceea ce privește intervențiile care vizează integrarea socio-profesională a victimelor traficului de persoane, proiectul a propus acțiuni inovatoare. Abordarea individualizată prin care s-a intenționat explorarea potențialului beneficiarilor s-a intersectat cu diverse oportunități de angajare puse la dispoziție de către stat, în colaborare cu Centrul pentru ocuparea forței de muncă. Acțiunile de consiliere individuală și de grup au fost realizate, în special, ca o activitate continuă și structurată pentru a sprijini: A) Procesul de susținere în vederea obținerii autonomiei: • Burse de studiu și formare profesională pe termen mediu și lung (1-5 ani) a beneficiarior (mai ales a celor tineri); • Colaborare cu școli și instituții de formare profesională; • Găsirea oportunităților de formare și incluziune profesională: școli și instituții de formare, întreprinderi pentru realizarea cursurilor de formare în afaceri, întreprinderi pentru formare la locul de muncă pentru persoanele pregătite, fără a mai trece prin stadiile preliminare; • Relațiile cu asociațiile sindicale; • Monitorizarea autonomiei. B) Fazele programului stabilit de comun acord pentru căutarea unui loc de muncă: • Consiliere vocațională; • Curs teoretic de formare profesională; • Stagiu de practică sau inserție directă în câmpul muncii; • Monitorizarea reinserției profesionale. C) Sistematizarea activităților – prevede la sfârșitul procesului de formare profesională: • Revizuirea experienței profesionale • Depășirea fazei de formare și continuarea proiectului individualizat de asistență.
Profilul profesional al echipei de implementare	Proiectul PROVIS a fost derulat de o echipă pentru care activitățile de formare au constituit o acțiune continuă. Din echipă au făcut parte 6 specialiști: un bărbat și 5 femei, dintre care 3 de origine străină (proveniți din Chile, Bulgaria și Guineea Ecuatorială); 5 au lucrat în adăposturile pentru victime și 1 la biroul de informații pentru public. Echipa a avut un coordonator cu rolul de consultare, coordonare și supervizare și, de asemenea, a fost membru în comisia de analizare a Planului inter-instituțional de lucru. Au colaborat, de asemenea, la acest proiect un avocat și un contabil.
5. Rezultate și impact	
La nivelul beneficiarilor finali (grupul țintă)	• Rezultatele prezentate au fost obținute în urma proiectului din anul 2010, activitățile fiind implementate în colaborare cu parteneri instituționali și din sectorul privat. • Oferirea serviciilor de asistență și consiliere pentru 80 de persoane grav exploatate; • Includerea în program a 80 de victime ale traficului de persoane prezente în adăposturile din zonă; • Sensibilizarea opiniei publice – 300 beneficiari; • Alfabetizarea și consilierea vocațională a 25 de victime; • Integrarea în muncă a 10 victime; • 15 permise de ședere obținute; • 2 victime asistate în structurile de stat; • Asistență juridică pentru 15 victime
La nivelul organizațiilor implicate	Implicarea asociațiilor și cooperativelor din sectorul terțiar în sprijinirea găsirii de soluții în vederea satisfacerii nevoilor beneficiarilor sau sprijinirea beneficiarilor în procesul de obținere a autonomiei, pentru beneficiarii care au ieșit din programul prevăzut de articolul 18.
La nivel regional	Formarea unui cadru interinstituțional de lucru a fost ideală pentru planificarea intervențiilor care vizează crearea unui sistem integrat de servicii pentru persoanele cu statut legal, dar și pentru grupurile de migranți, victime ale traficului de persoane exploatate sexual sau prin muncă. Activitatea rețelei subliniază faptul că lucrul în echipă este esențial pentru a găsi soluții eficiente la nevoile beneficiarilor, nevoi care afectează toate sferele vieții, pentru a optimiza resursele, pentru îmbunătățirea micro și macrosistemelor esențiale pentru atingerea obiectivelor proiectului. Efectele așteptate sunt stabilirea de coduri de cunoaștere și recunoaștere reciprocă între actorii implicați și definirea termenilor și practicilor comune, prin crearea unor grupuri omogene de specialiști în diferite sectoare, care să desfășoare activități pe problematici specifice.
6. Elemente de inovație	
În raport cu metodologia de intervenție și instrumentele folosite	Crearea de instrumente specifice de lucru (ghid de analiză, materiale informative)
În raport cu dimensiunea lucrului în echipă	Componenta sistemică de intervenție a determinat procese complexe și strategice pentru planurile individualizate de asistență rezidențială: 1. Cunoașterea și actualizarea legislației 2. Diversitatea culturală (nevoia de abordare și depășire a problemelor în conformitate cu respectarea drepturilor omului) 3. Explorarea și gestionarea (posibilitatea de a contacta noi instituții și de a lucra în rețea) 4. Metodologia s-a bazat pe conștientizarea faptului că utilizarea coordonată a diferitelor resurse facilitează consolidarea competențelor și a eficacității acțiunilor. Este responsabilitatea administrației provinciale și, de asemenea, a partenerilor de a pune în aplicare transferul sau schimbul de bune practici cu partenerii regionali sau naționali.
7. Analiza globală	

Puncte tari	• Dimensiunea rețelei "oficiale". • Structura "integrată" a proiectului: intervenții care abordează diferite domenii cu care o victimă a traficului de persoane interacționează în procesul de incluziune: de la primul contact, asistență primară și protecție până la asistență și însoțire în timpul procesului de dobândire a autonomiei. • Activități axate pe conceptul și practica de împuternicire (împuternicirea beneficiarilor cu privire la propriul proiect de viață).
Puncte slabe/Dificultăți	• Dependența de resursele publice: fondurile alocate de către guvernul local sunt esențiale pentru succesul proiectului. • Necesitatea de a adapta acțiunile la caracteristicile fenomenului, care sunt în continuă schimbare. Pentru asigurarea coerenței în implementarea serviciilor este necesară abilitatea de a răspunde rapid și eficient, cu resurse adecvate. • Colaborarea deficitară între instituțiile publice.
Potențial de transfer (la alte contexte)	Modelul este transferabil și în alte contexte. Elementele care pot asigura o bună transferabilitate sunt: • Abordarea integrată: analiza contextului (problemele, nevoile, resursele, oportunitățile, constrângerile) ghidează trasarea modelelor de intervenție (pentru a asigura coerență și eficacitate) • Baza conceptuală solidă • Lucrul în rețea • Activarea de competențe diverse, complementare în raport cu conținutul activităților.
Potențialul de replicabilitate	În principiu, este vorba de un model replicabil în alte contexte decât cel din Pisa.
8. Observații finale	
Lecții învățate	Atenție constantă acordată lucrului în rețea, schimbărilor instituționale continue, dar celor de la nivelul grupului țintă.
Note și comentarii	După 10 ani de lucru, identificăm necesitatea ca activitățile și structurile care lucrează în domeniu să devină servicii administrate de instituțiile locale.
Referințe și date de contact	Persoana de contact: Elena Mezzetti Telefon: +30 050 503 852 / 220 14 88 Fax: +39 050 2207154 Email: accolienza@associazionedim.org

2. PROIECTUL "CHANCE"

(ORGANIZAȚIA AGEFORM, REGIUNEA EMILIA-ROMAGNA)

1. Titlul proiectului/ inițiativei	CHANCE – Rețea pentru incluziune
2. Date generale	
Tipul de intervenție	☐ Orientare ☐ Cursuri elementare de limba și cultură ☐ Cursuri de învățare a limbii, elemente lingvistice uzuale în diferite instituții ☐ Formare profesională inițială ☐ Formare profesională continuă ☐ Însoțire la locul de muncă ☐ Altele: Formare Practică în Întreprinderi (FPI).
Scurt istoric	Proiectul "CHANCE – Rețea pentru incluziune" își propune să răspundă la obiectivele propuse de Fondul Social European, pe de o parte prin îmbunătățirea nivelului de incluziune socială a persoanelor dezavantajate și, pe de altă parte, prin promovarea parteneriatelor, acordurilor și inițiativelor, pentru crearea unei rețele de parteneri activi în domeniu. Proiectul se înscrie, de asemenea, pe linia Obiectivului Specific al Planului Operațional Regional al Regiunii Emilia Romagna, pe axa a III-a a Incluziunii Sociale, astfel: "dezvoltarea de programe de reintegrare și îmbunătățirea serviciilor de (re)inserție pe piața muncii a persoanelor dezavantajate, prin combaterea oricărei forme de discriminare pe piața muncii". Aceleași finalități se regăsesc și în obiectivele specifice ale proiectului: • Promovarea incluziunii pe piața muncii, într-o abordare integrată și personalizată, ce se adresează, în special, persoanelor cu oportunități scăzute și pentru care nu există alte programe disponibile la nivel regional și/sau național. • Potențarea intervenției prin apelul la politicile sociale în acord cu prevederile legii nr. 2/2003 asupra "Normelor de promovare a drepturilor sociale prin elaborarea de sisteme integrate de intervenție și servicii sociale" • Diminuarea tendinței de marginalizare și calificare scăzută care afectează femeile victime ale exploatării. • Depășirea abordării construite exclusiv în jurul serviciilor de asistență, în favoarea unui program ocupațional care să răspundă nevoilor de autonomie ale victimelor. • Urmărirea obiectivului de reintegrare socială prin programe individualizate de orientare și consiliere vocațională. • Înfruntarea dificultăților în realizarea reintegrării sociale și profesionale generate de situațiile de marginalizare cu care persoana se confruntă. • Dezvoltarea competențelor, atitudinilor, motivației; creșterea stimei de sine și activarea capacității de învățare, indispensabilă pentru autonomizarea victimei în parcursul său socio-profesional. În atingerea obiectivelor, se au în vedere următoarele intervenții: **Obiectivul: G 16** "Favorizarea incluziunii pe piața muncii, în special pentru persoanele cu oportunități reduse și pentru care nu există alte instrumente de intervenție la nivel regional și/sau național, prin intermediul intervenției integrate și personalizate." **Tipologia de acțiune: N. 01** Persoană, orientare, informare, consultanță vocațională pe parcursul procesului de reinserție profesională. **Tipologia de intervenție: 23 – Acțiuni de orientare profesională** Tipologia de intervenție reprezintă punerea în aplicare a acelor proceduri de reinserție socio-profesională a categoriilor expuse riscului de șomaj și marginalizare, modele validate anterior de către Ageform. Un exemplu de intervenție se adresează femeilor victime ale exploatării sexuale, beneficiare ale serviciilor de protecție socială. Modelul se înscrie în coordonatele T.U., în acord cu normele de imigrare și statutul cetățenilor străini (D.L. n.286/98), în special a celor incluși în programul de protecție socială prevăzut în articolul 18. În cadrul proiectului se dezvoltă programe individuale de reintegrare și autonomizare, pentru grupurile țintă de beneficiari. Intervențiile flexibile și personalizate sunt dublate de sesiuni de informare interactive, pentru a se asigura un răspuns eficace la nevoile și caracteristicile diferite ale beneficiarilor.

Perioada de implementare și indicatori fizici	*Chance – Rețea pentru* incluziune, Rif. P.A.2009-579/Rer a debutat la data de 15/02/10 și se va finaliza la data de 30/06/11. În ultimii 7 ani, Ageform a realizat programe destinate femeilor victime ale exploatării sexuale, implementând în perioada 2001–2009, 686 de programe individuale de formare profesională și reinserție pe piața muncii. În urma unui studiu intern al Ageform, datând din mai 2010, între anii 2001-2009, au fost realizate 8 proiecte cu sprijinul Fondului Social European. Acestea s-au adresat femeilor victime ale violenței fizice, sexuale, psihologice și economice, constând în activități concrete de protecție socială, cu componentă rezidențială, în conformitate cu a articolul 18 al Legii nr. 286/1998. Tipurile de servicii oferite au fost: "Laboratoare de alfabetizare" – implicând un număr de 190 de cursanți din toată regiunea; "Laboratorul de Optimizare Motivațională" – de care au beneficiat în total 236 persoane la nivelul întregii regiuni; "Programul de tranziție în căutarea unui loc de muncă" – reunind 261 de beneficiari la nivel de regiune. Aceste persoane au putut efectua stagii de practică în companii din sectorul privat (prin modelul FPI – Formare Practică în Întreprinderi), iar un procent cuprins între 67%-90% dintre cursante au rămas să lucreze în întreprinderile în care au efectuat stagii ori în domenii similare de activitate. Întreprinderile în care s-au implementat programele de incluziune aparțin sectorului terțiar (servicii de curățenie și menaj, servicii de pază) ori secundar (operatori). Domeniile au fost selectate în funcție de capacitățile beneficiarelor, contând în egală măsură și experiența/profesionalismul operatorilor care însoțeau victimele în demersurile de incluziune. **Unul dintre proiectele aflate în derulare (Rif.P.A. 2009/579-Rer) a oferit servicii pentru 113 beneficiare, astfel:** • Laboratorul de Alfabetizare: 18 programe individuale • Laboratorul de Optimizare Motivațională: 24 programe individuale • Etapa de tranziție în reintegrarea profesională: 71 programe individuale.
Grupuri țintă	Activitățile prevăzute se adresează atât femeilor victime ale abuzurilor fizice, emoționale și care au suferit constrângeri economice, cât și femeilor beneficiare ale serviciilor de protecție socială, organizate de autoritățile locale ori de organizații din sectorul terțiar (organizații neguvernamentale înscrise în registrul instituțiilor auxiliare pentru prevenirea traficului de persoane, Secțiunea a III-a), care operează în regiunea Emilia-Romagna. În acest sens, prezentul proiect se înscrie armonios în cadrul T.U., în conformitate cu prevederile ce reglementează imigrația și regimul cetățenilor străini (decretul de lege 286/1998), în particular persoanele ce intră sub incidența Articolului 18 (Programele de asistență și reintegrare socială). Prin intermediul acestor programe se prevede acordarea permiselor de ședere pentru cetățenii clandestini, invocându-se motive ce țin de protecția socială "în situațiile de victimizare și exploatare gravă a cetățeanului străin". În ceea ce privește femeile incluse în programele de protecție socială în conformitate cu prevederile Articolului 18, beneficiare directe ale programului Chance, acestea au participat la prima fază a intervenției ("Laboratorul de Alfabetizare" și "Laboratorul de Optimizare Motivațională"), pregătitoare în perioada de regularizare pe teritoriul Italiei. Se consideră esențial ca o persoană aflată în etapa de tranziție în reintegrarea profesională să își reglementeze statutul prin obținerea permisului de ședere.
Aria geografică de implementare	Proiectul are acoperire teritorială în regiunea Emilia Romagna. Zonele implicate sunt cele 9 provincii arondate Regiunii.
3. Parteneriate	
Coordonatorul proiectului	AGEFORM Scarl- Agenția de Formare Profesională
Instituțiile publice și rolul acestora	Instituțiile publice implicate sunt: Primăria Bologna; Instituția pentru incluziune socială și comunitară "Don Paolo Serra Zanetti"; Serviciul Sanitar Regional-AUSL din Rimini; Primăria Modena - Departamentul pentru politici sociale, pentru locuință și integrare; Primăria Piacenza - sectorul pentru servicii sociale și locuințe; Consorțiul pentru servicii sociale - Primăriile Ravenna, Cervia, Russi, AUSL; Primăria Parma - Departamentul pentru politici sociale și egalitate, TSO; Cesiune Cazari - ERP, Primăria Reggio Emilia - Departamentele servicii centrate pe persoană - Servicii pentru imigrare, egalitate de șanse; Primăria Cesena - Departamentul de servicii de asistență socială, sănătate, imigrare; Primăria Ferrara - Departamentul pentru sănătate și Servicii centrate pe persoană. Instituțiile implicate în parteneriat desfășoară în principal următoarele tipuri de activități: • Planificarea acțiunilor pentru implementarea proiectului, cu accent pe strategiile de lucru în rețea; • Identificarea nevoilor locale; • Identificarea beneficiarilor direcți ai activităților de formare; • Identificarea locațiilor pentru desfășurarea laboratoarelor (atelierelor de lucru); • Realizarea unor componente ale proiectului și formarea autorităților locale.
Organizațiile private - profit și rolul acestora	-
Organizațiile private non-profit și rolul acestora	Organizațiile private non-profit implicate sunt: Asociația Marta și Maria – A.Ma din Modena; Asociația "Casa delle Donne"; Departamentul de servicii publice centrate pe persoană, din districtul Cesena Valle Savio - Centrul pentru femei "Donna Giustizia", Adăpostul pentru femei victime ale violenței; CGIL/CISL/UIL. Sindicatele au rolul de a menține o legătură stabilă între diferitele instrumente și servicii sociale (formare profesională și plasarea personalului pe piața muncii), iar organizațiile non-profit și întreprinderile realizează strategii menite să îmbunătățească rețeaua de protecție și incluziune socială (conform art.18 din Legea nr. 286/1998). Celelalte organizații din domeniul privat realizează activități precum: • Planificarea acțiunilor pentru implementarea proiectului, cu accent pe strategiile de lucru în rețea; • Identificarea nevoilor locale; • Identificarea beneficiarilor direcți ai activităților de formare; • Identificarea locațiilor pentru desfășurarea laboratoarelor (atelierelor de lucru); • Realizarea altor componente ale proiectului, precum formarea autorităților locale.

Strategia de lucru în rețea	Proiectul se prezintă ca rezultat al unei cooperări eficiente între organizații din sectoarele public și privat, în urma implementării unui proiect consolidat de Ageform și "Oltre la Strada" (rețea regională constituită din diferite autorități locale - Primăriile Piacenza, Parma, Reggio Emilia, Modena, Bologna și Ferrara; Departamentele USL din Rimini și Cesena; Consorțiul pentru Servicii Sociale al Primăriilor Ravenna, Russi, Cervia și instituții din sectorul terțiar). Favorizând munca în rețea încă din anul 2001, proiectul a promovat servicii de inserție profesională pentru femeile victime ale exploatării sexuale, incluse în programele de asistență desfășurate de diferiți actori. Activitățile specifice au avut în vedere consilierea, orientarea vocațională, însoțirea în proiectul de reinserție în comunitate. Colaborarea între organizațiile partenere s-a materializat prin: A) Planificarea acțiunilor pentru implementarea proiectului, cu accent pe strategiile de lucru în rețea; B) Identificarea nevoilor și resurselor locale, C) Identificarea beneficiarilor direcți: victime ale exploatării sexuale incluse în programe de asistență desfășurate în conformitate cu articolul 18. Dimensiunea regională a proiectului garantează, printre altele, consolidarea rețelei regionale în acord cu planurile locale.
Conexiunile cu alte programe sau proiecte	Proiectul vine în continuarea altor intervenții ce se adresează unor problematici similare, fapt care crește nivelul de reproductibilitate în contexte analoage.
4. Caracteristici distinctive ale proiectului de integrare socio-profesională	
Obiective	Activitățile de formare prevăzute în proiect se prezintă ca module de acțiuni de asistare individualizată a victimei exploatării sexuale. Finalitățile acestei abordări metodologice sunt operaționalizate prin intermediul următoarelor obiective generale: • Susținerea unor programe de formare și asistare a victimelor exploatării sexuale și traficului de persoane; • Dezvoltarea competențelor necesare incluziunii socio-profesionale prin intervenție personalizată; • Formarea profesională și însoțirea beneficiarelor în găsirea unui loc de muncă, prin colaborarea mai multor parteneri locali; • Valorizarea rețelei regionale, împărtășirea bunelor practici și a metodologiilor; suport în elaborarea de proiecte locale în acord cu Planurile Zonale; Aceste obiective sunt realizabile prin intermediul activităților de însoțire ca: Laboratoare de optimizare motivațională, programe de tranziție pentru facilitarea procesului de reinserție profesională.
Activități	Obiectivele sus-menționate sunt atinse prin activitățile specifice de asistență individuală: Laboratoare de Optimizare Motivațională, Laboratoare de Alfabetizare, Proiecte de facilitare a tranziției către ocuparea unui loc de muncă. Planurile de intervenție tind să favorizeze schimbări interioare profunde, care presupun: acceptarea necondiționată de sine, asumarea identității, noi stiluri de relaționare, încrederea crescută în sine și ceilalți și posibilitatea de a oferi și primi ajutor. Aceste schimbări marchează autonomia și permit persoanei proiecte de viitor. Prin intermediul suportului (activități educaționale, asistență psihologică și socială, reinserție profesională) oferit victimelor, acestea sunt reintegrate, în acord cu resursele personale. Un instrument eficient îl constituie "colocviul cu victima", prin care se urmăresc orientarea și sprijinirea persoanei pe tot parcursul programului de reintegrare. Întâlnirile de grup (sau grupurile de suport) au rolul de a ajuta persoanele să relaționeze și să se raporteze diferit la problemele cu care vin. Modulele de formare practică individuală se obiectivează în două direcții de lucru – de optimizare motivațională și de orientare profesională - având ca finalitate dezvoltarea competențelor transversale, creșterea stimei de sine și activarea capacității de învățare, ca primă etapă a incluziunii ocupaționale. Victimele beneficiază de consiliere și consultanță individuală. În implementarea modulelor, se pune în acțiune funcția de tutoriat individualizat. Fiecare beneficiar, alături de tutorele său, dezvoltă un program individualizat de însoțire și orientare profesională, adaptat la nevoile beneficiarului și la obiectivele propuse. Laboratorul de Optimizare Motivațională se materializează prin metode de auto-învățare: lecturi educativ-orientative; vizionarea de programe televizate și filme pe teme profesionale, dezvoltarea și exersarea competențelor etc. Beneficiarii au acces la consiliere psihologică individuală și de grup, intervenții socio-educative și orientare profesională, toate focalizate pe activarea resurselor personale și dezvoltarea de abilități sociale specifice situațiilor de muncă în colectiv. Laboratoarele sunt coordonate de tutori, care au următoarele atribuții: predarea activităților educaționale; programarea proiectelor individuale de reinserție profesională; evaluarea cunoștințelor cursanților; achiziționarea materialelor de formare și a instrumentelor de evaluare. Valoarea adăugată a intervenției se referă la tutoriatul constant și particularizat în funcție de nevoile fiecărei beneficiare în parte.
Metodologie și instrumente de lucru	Metodologia utilizată în proiect are ca punct de plecare adaptarea obiectivelor la caracteristicile individuale, oferind spațiu de consolidare grupului de beneficiari și un parcurs de reinserție socio-profesională realizat gradual. Depășirea cadrului de formare clasic se impune atunci când beneficiarii au un istoric de marginalizare, de traumatizare care imprimă specificități în parcursul de reinserție socio-profesională. Metoda tradițională de instruire nu va reuși, în acest context, să surprindă potențialul, motivația, dificultățile cu care beneficiarii se confruntă, pentru a contribui la împuternicirea acestora. O metodă flexibilă presupune orare diferențiate, metodologii de învățare diverse, spații adecvate, abordări individualizate, ce țin cont de diferențele personale ale oamenilor cu care se lucrează. O abordare instructivă modulară și flexibilă acordă posibilitatea de a face alegeri informate unor persoane care s-au confruntat cu imposibilitatea alegerii ori pasivitate forțată, prin îndrumarea acestora în a căuta activ locuri de muncă adecvate nevoilor. În cadrul Laboratoarelor (de Alfabetizare, Optimizare Motivațională) are loc o muncă asiduă de tutoriat. In cadrul Laboratoarelor de Optimizare Motivațională, accentul se pune pe analiza situației în care se regăsește persoana și pe implicarea acesteia în construirea planului de integrare socio-profesională, bazat pe evaluarea anterioară a oportunităților existente. Intervenția formativă poate fi realizată atât la nivel de grup, cât și individual, subliniindu-se încă o dată optica și obiectivele diferite de intervenție. Aceste acțiuni nu sunt inițiative izolate, ci un ansamblu de intervenții care acționează sinergic în Regiunea Emilia Romagna. Inițiativele puse în practică în ultimii ani au permis experimentarea metodologiilor inovative într-o manieră structurată, prin dialog continuu și deschis cu comunitățile locale, deschis către noi instanțe: schimbările ce pot surveni în componența grupurilor țintă sau privind ofertele socio-economice.

Profilul profesional al echipei de implementare	Resursele umane implicate în cadrul proiectului însumează 43 de membri, la un număr de 891 de beneficiari. Pozițiile personalului în cadrul proiectului sunt: • 2 responsabili de proiect • 30 tutori • 1 manager de proiect • 5 coordonatori • 1 evaluator • 2 secretari tehnici • 2 experți în monitorizare și raportare financiară. **AGEFORM Scarl**, în calitate de coordonator al activităților, are următoarele atribuții: • Stabilirea și menținerea raporturilor cu autoritățile; • Implementarea acțiunilor transversale în proiect - numirea managerului, a personalului de execuție, a personalului administrativ, a secretariatului; • Asigurarea suportului și a gestiunii resurselor financiare; • Furnizarea raportărilor financiare și procedurale, programarea activităților în maniera prestabilită cu autoritatea contractantă; • Justificarea diferitelor modificări ce pot surveni la nivelul proiectului; • Redactarea și transmiterea rapoartelor intermediare și finale; furnizarea de explicații bugetare; soluționarea cererilor venite din partea părților contractante; • Punerea la dispoziție a instrumentelor și expertizei Ageform Scarl în implementarea proiectului; • Reglementarea atribuțiilor și raporturilor dintre profesioniștii desemnați pentru a lucra cu beneficiarii direcți; Tutorii sunt profesioniști ce aparțin unor instituții publice sau private active în teritoriu și desfășoară activități de formare profesională a beneficiarilor finali.
5. Rezultate și impact	
La nivelul beneficiarilor finali (grupul țintă)	Prezentul proiect își propune nu doar să promoveze un model de integrare socio-profesională, ci și să atragă atenția asupra considerentelor culturale și de gen, precum apartenența la o categorie dezavantajată sau a fi cetățean străin, elemente care au influență asupra ocupării locurilor de muncă. Relația dintre ocuparea locurilor de muncă și beneficiare a fost întotdeauna ambivalentă. Lipsa oportunităților de muncă pentru femei vine să certifice excluziunea socială pentru anumite categorii de persoane. În fapt, rămân evidente multe obstacole pentru femei: rezultate ale practicilor instituționale și culturale care blochează oportunitățile de îmbunătățire a condițiilor de viață, evoluția, mobilitatea socială și împuternicirea femeilor. Astfel se nasc nevoile de identificare și definire a obstacolelor și resurselor existente, pentru a promova egalitatea de șanse între sexe. Dificultatea de a găsi un loc de muncă este mai des întâlnită la femei, aceasta devenind mai pregnantă în cazul femeilor imigrante sau al celor cu istoric de toxico-dependență ori exploatare sexuală incluse în sau care au încheiat programe de asistență, femei victime ale violenței. Lipsa posturilor vacante, contextele lingvistice și culturale, prejudecățile, stigmatizarea, dificultățile birocratice și legale pot fi menționate ca exemple.
La nivelul organizațiilor partenere	Bunele practici deja stabilite în demersuri anterioare, transferate și utilizate în acest proiect, sunt adaptate la obiectivele negociate și interesele reciproce ale partenerilor, cu scopul de stabilire a unei metodologii de lucru bazate pe participare/responsabilizare mutuală, ținându-se cont de competențele și interesul fiecărui partener local. De altfel, pornind de la variațiile contextelor regionale se poate elabora o intervenție eficientă pentru beneficiarii direcți. În dezvoltarea locală pe orizontală și verticală, sustenabilitatea proiectului pe termen lung va fi obținută prin coordonarea implementării intervențiilor, numărul serviciilor/beneficiarilor devenind în egală măsură indici cantitativi, dar și variabile calitative. Astfel se propune atingerea efectului de "mainstreaming", definit ca "impactul pe care îl au cele mai bune rezultate măsurate asupra politicilor"; în acest caz, termenul de "politici" are în vedere programarea/designul/ managementul descentralizat al proiectului. În primul rând, în intervenție se prevede divizarea rolurilor între numeroși actori specializați, determinând caracterul orizontal al efectului de mainstreaming. Mainstreaming-ul este influențat de calitatea rețelei locale (în termeni ce țin de relevanța actorilor și de colaborare), generând un proces de integrare a acțiunilor din teritoriu și a strategiilor de acțiune.
La nivel regional	Consolidarea rețelei regionale reprezintă o garanție pentru dezvoltarea și specializarea serviciilor în plan local, acestea devenind capabile să producă modele, programe de formare, să creeze oportunități, intervenind activ și responsabil. Un fapt important se referă la conservarea și utilizarea eficientă a competențelor, resurselor, bunelor practici validate, care pot determina dezvoltarea în plan local, pe orizontală și verticală: teritoriul generează rețeaua, rețeaua intervine, creând proiecte și strategii al căror impact este măsurabil calitativ și cantitativ.
6. Elemente de inovație	

În raport cu metodologia de intervenție și instrumentele folosite	Ageform garantează monitorizarea activităților și consolidează capacitatea de intervenție a rețelei regionale "Oltre la Strada", realizând o analiză asupra procesului, prin descrierea detaliată a modificărilor ce survin în implementarea proiectului, în scopul îmbunătățirii acestuia. Pornind de la acest sistem de evaluare, se iau în calcul toate variabilele, propunându-se analiza interdependenței componentelor: • Elementele proiectului • Elementele actorilor sociali • Elementele sub-sistemelor structurale • În acest sens, se pot extrage indicatori precum: • Potențarea rețelei de actori din sistemul regional de protecție socială, cu diferite competențe operative. • Consolidarea funcțiilor de consultare în definirea liniei de dezvoltare economică locală, cu participarea actorilor din diferite nivele instituționale active în teritoriu, în strânsă legătură cu planurile zonale. • Promovarea muncii în rețea, cu accent asupra factorilor de decizie și asupra analizei raportului între cerere și ofertă, în direcția îmbunătățirii politicilor de la baza programelor de intervenție. • Îmbunătățirea programelor de protecție și asistență pentru victimele traficului de persoane, prin elaborarea de modele, intervenții și activități inovative de integrare socio-profesională pentru beneficiarii direcți. Cu privire la evaluarea rețelei proiectului, se evidențiază metode de stabilire a parteneriatelor, înscrise în cadrul conceptual al proiectului. Viziunea unei co-participări echitabile în realizarea activităților devine parte integrantă în metodologia de lucru, presupunând atribuirea de roluri și funcții distincte partenerilor, pentru eficientizarea proceselor. Calitatea și forța impactului unui parteneriat sunt în legătură cu diverși indicatori calitativi și cantitativi. Calitatea unei rețele de parteneri se măsoară folosind indicatori calitativi și cantitativi: <u>Indicatori cantitativi :</u> • Numărul de actori și regiuni implicate • Numărul de beneficiari direct implicați în proiect • Numărul de politici implicate • Tipologia organizațiilor implicate <u>Indicatori calitativi:</u> • Calitatea și caracterul inovativ al proiectului (cadrul de referință) • Valoarea adăugată a proiectului în teritoriu, prin contribuția partenerilor la realizarea politicilor comune • Potențialul de dezvoltare ocupațională • Valoarea resurselor (umane și tehnice) implicate, capacitatea de gestionare și coeziunea parteneriatelor • Procese de mainstreaming de tip orizontal sau vertical • Implicarea în procesele de elaborare de politici la nivel local și regional
În raport cu dimensiunea lucrului în echipă	Partenerii publici și privați enumerați mai sus au semnat un Protocol de colaborare în rețea, anexat proiectului. Acest Protocol stipulează colaborarea între structura descentralizată Ageform și rețeaua regională "Oltre la Strada", consolidată în 2001 și care a permis desfășurarea programelor de protecție socială destinate femeilor victime ale exploatării sexuale. Activitățile promovează reintegrarea socială și profesională a beneficiarelor, prin punerea la dispoziția acestora a intervențiilor de formare și abilitare.
7. Analiza globală	

Puncte tari	Activitatea de instruire își propune atât consolidarea și promovarea unui model de integrare socio-profesională, cât și o analiză intensivă asupra tipologiilor culturale, egalității de gen și regimului cetățenilor străini, prin prisma gradului de ocupare pe piața muncii și a problemelor sociale. În cadrul proiectului, a fost evidentă necesitatea creșterii accesului femeilor pe piața muncii prin instruirea profesională adecvată a acestora și prin crearea unei rețele de servicii : • De promovare a unei abordări orientate spre diferențele de gen la nivelul factorilor de decizie, partenerilor instituționali și privați, cu atribuții de elaborare și implementare a politicilor sociale pentru ocuparea forței de muncă; • De diseminare a abilităților și metodologiilor între operatorii de servicii din noua rețea, pentru punerea în practică a acțiunilor specifice care vizează promovarea egalității de șanse; • De transfer a bunelor practici spre a fi implementate în alte teritorii; • De facilitare a accesului pe piața muncii pentru femeile aflate în dificultate, luându-se în considerare aspectul maternității; • De consolidare a rețelelor locale de sprijin atât formale, cât și informale. Factorii care contribuie la discriminarea femeilor pe piața muncii rămân multipli, cu toate demersurile realizate în identificarea și contracararea lor.
Puncte slabe/ Dificultăți	Principalele obiective atinse nu reușesc întotdeauna să satisfacă solicitările de formare exprimate de teritoriile interesate, acestea crescând exponențial. Nevoile de formare și profesionalizare exprimate de indivizi sunt dramatic mai mari decât oferta de servicii susținută de Fondul Social European. De altfel, se observă tendința de reducere a finanțărilor publice, naționale, alocate programelor de reinserție socio-profesională pe de o parte, iar pe de alta, creșterea cererii de astfel de programe. Ca urmare, multe solicitări din teritoriu rămân fără răspuns. În acest context se poate vorbi de o dificultate obiectivă a proiectului de adaptare la evoluția problematicii.
Potențialul de transfer (la alte contexte)	Proiectul poate fi considerat un model de bună practică, având potențial de transferabilitate în alte contexte prin: • Nivelul de adecvare și complexitatea cadrului logic și acțional; • Analiza nevoilor beneficiarilor finali și a nivelului de coerență între obiectivele propuse și nevoile grupului țintă; • Definirea cadrului metodologic și raporturile de coerență dintre obiective, activități, rezultate și nevoile grupului vizat; • Existența unei comisii de evaluare; • Existența unor grupuri de coordonare a proiectului (steering group) și de implementare (working group); • Formatorii/tutorii competenți; • Relevanța tematicii și politicile abordate; • Numărul de persoane implicate, raportat la numărul de beneficiari reali sau potențiali; • Relevanța socială a problematicii vizate; • Disponibilitatea și claritatea informațiilor; • Existența materialelor informative pe suport digital sau tipărite, crearea punctelor de informare specifice (website-ul Ageform) și activarea lor în faza finală de implementare; • Obținerea rezultatelor pe termen lung (continuarea parteneriatului după finalizarea proiectului); • Dezvoltarea de noi politici de promovare a incluziunii sociale; • Existența unei puternice sinergii între: structurile/activitățile naționale și trans-naționale; naționale/regionale; regionale/ provinciale (atestată de studii și cercetări); • Experimentarea noilor strategii de proiectare; • Definirea Convențiilor și Protocoalelor de colaborare între parteneri; • Definirea modalităților de comunicare între parteneri; • Co-implicarea factorilor de decizie în realizarea de intervenții sau în proiectare; • Co-implicarea beneficiarilor în evaluarea proiectului și în realizarea eventualelor modificări impuse; • Desfășurarea activităților de team-building pentru grupul țintă și a tehnicilor de împuternicire pentru promovarea participării active a beneficiarilor proiectului; • Diversitatea partenerilor în rețea, distribuirea eficace a atribuțiilor și responsabilităților acestora; • Metodologia de monitorizare și evaluare a activităților și rezultatelor prevăzute în proiect; • Maniera inovativă de realizare a activităților de sensibilizare, comunicare și transferul rezultatelor în exterior.
Potențialul de replicabilitate	Proiectul, prin componentele sale, poate fi replicat pentru a se adresa problematicilor analoge generate de contexte diferite. De altfel, pe lângă femeile victime ale violenței sexuale și traficului de persoane, programul de reinserție profesională se poate adresa victimelor exploatării prin muncă, incluse în programe de protecție și asistență, în conformitate cu articolul 13.

8. Observații finale	
Lecții învățate	Abordarea sistemului de protecție socială în termeni de rezultate și impact permite proiectului astfel structurat să garanteze interconectarea activităților sale, de la faza de alfabetizare la cea de optimizare motivațională, apoi de tranziție și în final la însoțirea victimelor în acțiunile concrete de incluziune pe piața muncii. Concret, privitor la activitățile de "FPI – Formare Practică în Întreprinderi", rezultatele obținute în termeni de impact la nivel teritorial pot contribui la valorizarea unor aspecte precum: • O serie de negocieri cu companiile/întreprinderile ce funcționează în teritoriu pentru participarea în implementarea proiectului; • Un instrument de măsurare a abilităților și competențelor grupului țintă ; • Resurse economice imediate pentru fructificarea proiectului; • O modalitate concretă de a concura într-un mediu normal de muncă, de a experimenta asumat orarul și ritmul de lucru, de a-și dezvolta atitudini și comportamente de facilitare a intrării în colectiv. Pentru a insera în muncă persoanele cu dezavantaje sociale severe se recurge, de obicei, la includerea lor în ateliere protejate sau în sisteme de terapie ocupațională; riscul legat de această practică este că, în cadru normal de muncă, axat pe producerea de bunuri ori servicii, poate surveni abandonul profesional. Proiectul își propune să minimizeze aceste probleme, prin activitățile de instruire și pregătire a persoanelor pentru statutul de angajați și monitorizarea acestui proces ținând cont de particularitățile situației de dezavantaj în care se regăsesc beneficiarele. Prin intermediul activităților se va implementa un program gradual de integrare socio-profesională, care să permită grupului țintă ocuparea unor posturi potrivite, prin valorificarea fiecărei etape în parte: - faza de instruire și orientare; - faza de stagiu practic în întreprindere; - faza de ocupare a locului de muncă. După cum prevăd recomandările Fondului Social European, instrucția clasică lasă spațiu timpilor individualizați de intervenție formativă, fapt care permite grupului țintă recuperarea în plan personal și social și experimentarea într-o manieră flexibilă/responsabilă a unui parcurs de incluziune structurat și complex. În termeni de impact teritorial, dezvoltarea locală pune bazele unui sistem de relații între instituțiile publice și partenerii privați, care promovează cultura incluziunii și o abordare holistică, în care intervenția concertată, co-proiectarea, pluralismul actorilor și sistemele de reguli garantează un cadru diferențiat de responsabilități privind elaborarea și promovarea de intervenții sociale. Mai mult, o strategie de alianțe poate introduce bune practici cu potențial de reproductibilitate crescut, în crearea de oportunități pentru victimele traficului de persoane. Aspectul dezvoltării locale are astfel o dublă componentă: cea de proces și de produs. <u>Impactul asupra sistemelor de instruire:</u> Experiența prezentă materializează un parcurs integrat de protecție și asistare a persoanei și obiectivează resursele teritoriale prin lucrul în rețea, cu scopul îmbunătățirii intervenției sociale. Prin intermediul acestui proces se poate institui o practică de instruire inovatoare, care susține creșterea stimei de sine, încrederii, simțul propriei competențe - la nivelul beneficiarelor; iar în plan comunitar aceasta presupune crearea unui sistem de profesioniști și relații cu participare activă. Procesul de formare se interconectează cu alte forme de suport social, bazate pe valorile solidarității. În această optică, se accentuează semnificația socială/comunitară, ca funcție conexă a instruirii, promovând empowerment-ul și participarea beneficiarelor în plan social. <u>Impactul asupra contextului:</u> crearea unui proiect de networking. Fiind un proiect implementat succesiv de alte rețele, în alte teritorii, a capătă un caracter sistemic, generând intervenții inovatoare. Fiind un proiect cu caracter sistemic permite validarea abordărilor epistemologice și metodologice operaționale: definirea intervențiilor flexibile care presupun re-evaluarea și îmbunătățirea constantă a proiectului pe baza noilor exigențe locale. Punctul de plecare pentru Proiectul "Chance – Rețea pentru Incluziune" se referă la informarea și sensibilizarea factorilor de decizie în elaborarea politicilor sociale pentru crearea de instrumente care să permită actorilor din rețea să gestioneze mai eficient perenitatea sistemului prin intervenții specifice și co-proiectare.
Note și comentarii	Obiectivul important atins (din 2001 până în prezent): peste 90% din beneficiarele propuse au fost reintegrate socio-profesional în companiile în care au realizat stagiile de practică sau în domenii de activitate conexe. De altfel, creșterea cererii de formare profesională în zona de intervenție, precum și rezultatele evaluării calitative și cantitative au confirmat nevoia de a consolida acțiunile prevăzute în beneficiul grupului țintă. Grupul țintă de beneficiari (femeile victime ale exploatării sexuale incluse în programe de protecție socială) are, de fapt, în vedere o întreagă categorie dezocupată profesional, dezavantajată, necalificată și stigmatizată (de cele mai multe ori în neconcordanță cu cerințele firmelor, în dificultate de a-și menține locul de muncă sau care, din neîncredere în oportunitățile existente, rămân într-un post inadecvat).
Referințe și date de contact	Persoana de contact: Patrizia Bracci Tel. +39 051 631 4229 Fax: +39 051 631 4242 Email: pbracci@ageform.org

3. REȚEAUA "OLTRE LA STRADA"

(REGIUNEA EMILIA-ROMAGNA)

1. Titlul proiectului/ inițiativei	Rețeaua regională "Oltre la Strada"(Dincolo de Stradă)
2. Date generale	
Tipul de intervenție	☐ Orientare ☐ Cursuri elementare de limbă si cultură ☐ Cursuri de învățare a limbii, elemente lingvistice uzuale în diferite instituții ☐ Formare profesională inițială ☐ Formare profesională continuă ☐ Însoțire la locul de muncă ☐ Altele – Asistență și protecție socială pentru persoanele care ies din situații de exploatare.
Scurt istoric	În regiunea Emilia-Romagna, forma de exploatare cea mai des întâlnită este cea sexuală. Cu toate acestea, celelalte tipuri de exploatare (exploatare prin muncă, constrângere la comiterea de infracțiuni – cerșetorie, furt, transport de substanțe interzise) sunt din ce în ce mai evidente. Răspândirea relativ uniformă în centrele urbane majore din regiune a fenomenului traficului de persoane și exploatării este confirmat de mai mulți indicatori: • **numărul mare al contactelor din stradă**, conform datelor furnizate de unitatea de stradă care operează în locuri cunoscute pentru practicarea prostituției; • **numărul mare de victime** în proiectele de asistență; • creșterea fenomenului de **prostituție infantilă masculină**, în particular în rândul românilor; • creșterea numărului de persoane aflate în asistență – adulți, copii, persoane cu handicap în situații de exploatare prin muncă și cerșetorie - provenind din Europa de Est (Belarus, Rusia, Moldova), China și Africa de Nord și Vest (Maroc, Senegal). Pe parcursul celor aproape 15 ani de existență, proiectul "Oltre la Strada" (Dincolo de stradă) a fost dezvoltat și a suferit modificări generate de schimbări ale cadrului legal, ale fenomenului etc. Proiectul s-a născut și s-a dezvoltat inițial, în principal, prin realizarea de intervenții în beneficiul femeilor și copiilor cetățeni străini, victime ale exploatării sexuale. Proiectele de asistență din regiune au înregistrat primele cazuri de străini, în majoritate bărbați, victime ale exploatării prin muncă, începând din anul 2000. În 2004, administrația regională pune bazele juridice ale unui program structurat și sustenabil. Articolul 12 din Legea Regională Emilia-Romagna nr. 5/2004 ("Norme pentru integrarea socială a cetățenilor străini imigranți") reglementează "Programul de protecție și integrare socială" - "Regiunea și autoritățile locale promovează, în conformitate cu dispozițiile articolului 18 D Decretul nr. 286/1998 (. . .) punerea în aplicare a programelor de protecție, asistență și integrare socială care vizează victime ale situațiilor de violență sau exploatare gravă. În acest scop, Consiliul Regional, în conformitate cu programul de trei ani pentru integrarea socială a cetățenilor străini, aprobă politicile și modalitățile de finanțare, precum și linii directoare pentru punerea în aplicare." În regiunea Emilia-Romagna, un moment important a fost înregistrat în 2007, când art. 18 a fost extins la nivelul beneficiarilor și pentru persoanele aflate în condiții de exploatare severă la locul de muncă. În același an are loc prima reuniune dedicată problemei exploatării prin muncă în cadrul Comitetului de Coordonare a rețelei Oltre la Strada și a contactelor regionale ale sindicatelor CGIL (Confederația Generală Italiană a Muncii), CISL (Confederația Italiană a Sindicatelor Lucrătorilor), UIL (Uniunea Italiană a Muncii), în vederea stabilirii acțiunilor comune în regiune, în special în ceea ce privește faza de identificare a victimelor. În primele luni ale anului 2009, prin intermediul biroului regional al proiectului Oltre la Strada, s-a format și echipa de cercetare a Departamentului de Egalitate de Șanse, o colaborare care vizează extinderea și pe teritoriul regiunii Emilia-Romagna a anchetei privind exploatarea prin muncă, începută în 2008 ca parte a activităților proiectului "FREED".
Perioada de implementare	Din 01/09/1999 până în prezent
Grupuri țintă	Persoane străine victime ale traficului de persoane și ale formelor grave de exploatare sexuală, prin muncă, cerșetorie, implicare în activități ilegale (furt, trafic de droguri, furt din buzunare).
Aria geografică de implementare	Regiunea Emilia-Romagna
3. Parteneriate	
Coordonatorul proiectului	Regiunea Emilia-Romagna
Instituțiile publice și rolul acestora	Orașele Piacenza, Parma, Bicester, Reggio Emilia, Modena, Bologna, Ferrara, Cesena, Ravenna, Agenția Servicii Personale din Imola, Agenția USL (Unitatea Locală de Sănătate) din Rimini
Organizațiile private - profit și rolul acestora	În funcție de acțiunea care se dorește a fi realizată, sunt implicate diverse organizații cu care se semnează un acord sau o convenție de gestionare a proiectului teritorial. De obicei, dintre aceste organizații fac parte: asociații și cooperative, instituții de caritate și serviciu public (IPAB), Consorțiul de Servicii Sociale etc.
Organizațiile private non-profit și rolul acestora	În funcție de acțiunea ce se dorește a fi realizată, sunt implicate mai multe organizații non-profit, cu care se semnează un acord sau o convenție de gestionare a proiectului teritorial.

Strategia de lucru în rețea	Promotorul, regiunea Emilia-Romagna, are următoarele funcții: planificare, coordonare și verificare a acțiunilor de sistem și de sprijin a rețelei regionale, în special promovarea acțiunilor de coordonare, de formare, documentare și actualizare; dezvoltarea de instrumente de lucru comune; gestionarea unui observator regional permanent cu privire la fenomenul traficului de persoane. Autoritățile locale (municipalități și agenții medicale locale) propun, ținând cont de prioritățile regionale și de fondurile disponibile, proiecte ce pot fi puse în aplicare la nivel local, cu participarea altor entități (private și non-profit).
Conexiunile cu alte programe sau proiecte	Rețeaua „Oltre la Strada" servește ca liant între diferite proiecte puse în aplicare de către autoritățile locale din regiune.
4. Caracteristici distinctive ale proiectului de integrare socio-profesională	
Obiective	Rețeaua „Oltre la Strada" are drept scop promovarea acțiunilor de sistem pe teritoriul regiunii Emilia-Romagna, pentru combaterea fenomenului de trafic și pentru promovarea protecției sănătății.
Activități	Proiectele care sunt propuse de autoritățile locale pot acoperi următoarele zone de intervenție: 1. Intervenții de protecție socială în conformitate cu articolul 18, D.lgs 286/98. 2. Adăpost. 3. Asistență medicală, consiliere psihologică, juridică și socială. 4. Activități legate de regularizarea șederii prin obținerea permisului de ședere. 5. Educație (alfabetizare lingvistică, utilizare computer și cursuri de formare profesională). 6. Activități specifice de inserție socio-profesională (burse de muncă, ucenicie etc). 7. Intervenții de asistență temporară în conformitate cu art. 13 din Legea nr. 228/03. 8. Primul contact – activitatea unităților de stradă. 9. Găzduire temporară: adăpost, hrană și asistență medicală. 10. Interviuri și realizarea planului de intervenție. 11. Colaborarea cu forțele de ordine.
Metodologie și instrumente de lucru	Acțiunile promovate de rețeaua „Oltre la Strada" se bazează pe următoarele principii: **Drepturi/Imputernicire/Comunitate** Sistemul integrat de intervenții "Oltre la Strada" este un exemplu de punere în aplicare a proiectelor complexe în domeniul social, ce urmăresc să realizeze promovarea împuternicirii la nivel comunitar (într-o perspectivă de dezvoltare comunitară), precum și promovarea împuternicirii la nivel individual (cu scopul de promovare a drepturilor personale). **Lucrul în rețea** Principiul de bază al Proiectului "Oltre la Strada" este cel al creării sau consolidării unei rețele structurate de parteneriate la nivel zonal cu instituții, sistemul judiciar, forțele de ordine, serviciile sociale publice și private interesate de fenomen. **Atenția față de nevoile victimei și medierea culturală** Metodologia raportului de ajutor și consiliere reprezintă contextul teoretic la care fac referire operatorii implicați în activitățile de asistență. În centrul intervențiilor stă atenția față de nevoile victimei, astfel încât persoana victimă a traficului, exploatării și sclaviei să își poată adapta treptat propria evoluție. Un instrument util este medierea culturală, necesară pentru înțelegerea atitudinii, comportamentelor, credințelor aparținând celor două culturi. În practică, acțiunea se realizează printr-o serie de intervenții de asistență și protecție socială pentru persoanele care decid să iasă din situația de exploatare, conform cu PROGRAMELE DE ASISTENȚĂ PRIMARĂ – care se adresează în egală măsură și victimelor potențiale ale traficului și care au o durată maximă de 3 luni. Măsurile de asistență primară sunt acordate victimelor dacă sunt îndeplinite toate cerințele prevăzute de lege, acestea putând continua parcursul cu trecerea la formele de asistență în regimul articolului 18 din Legea consolidată privind imigrația. PROGRAMELE DE PROTECȚIE SOCIALĂ conform art. 18 - au de obicei o durată de 18-24 de luni, culminând cu cererea de transformare a permisului de ședere din motive umanitare în permis de ședere pentru muncă. Încheierea programului de protecție socială prevede autonomia economică și socială a persoanei, inclusiv locuință proprie. Regiunea Emilia-Romagna este, de asemenea, responsabilă cu administrarea Numărului Verde împotriva traficului (800 290 290) -serviciu telefonic multilingvistic, disponibil permanent. În plus față de răspunsul direct la solicitările telefonice, serviciul se ocupă și de conectarea în rețea a diverselor proiecte regionale, facilitând activitățile de căutare a locurilor de primire și al transferului de beneficiari. Serviciul are conectat un centru rezidențial cu importanță regională, care răspunde situațiilor de urgență, atât la solicitarea partenerilor din teritoriu, cât și a forțelor de ordine.
Profilul profesional al echipei de implementare	Operatori și lucrători sociali (53% din personal). Funcționari și responsabili de intervenții (20%). Brokeri și mediatori culturali (13%). Personal administrativ (8%). Profesioniști (psihologi, avocați, 6%).
5. Rezultate și impact	
La nivelul beneficiarilor finali (grupul țintă)	În perioada 1999-2010: • 3454 de persoane luate în îngrijire în programul de protecție și asistență dedicat victimelor exploatării severe și a traficului, dintre care 2907 intervenții conform articolului 18 D. din Decretul nr. 286/98 și 547 intervenții conform articolului 13 din Legea nr. 228/2003; • 6748 intervenții de reintegrare socio-profesională, dintre care 2720 plasamente în locuri de muncă, 566 burse de muncă, 609 cursuri de formare profesională, 1774 cursuri de alfabetizare, 1050 centre de îndrumare profesională și 2038 contacte ale unităților de stradă.

La nivelul organizațiilor implicate	- Creșterea numărului de cetățeni din Europa de Est (Belarus, Rusia, Moldova), China și Africa de Nord (Maroc, Senegal) în asistență – dulți, copii, persoane cu handicap în situații de exploatare prin muncă și cerșetorie. - Acces la instrumente de monitorizare și gestionare a activităților: • Baza de date regională cu privire la activitățile întregului sistem regional de asistență pentru victimele traficului de persoane (intervenții individualizate de protecție și integrare socială în conformitate cu art. 18 din Decretul 286/98, intervenții individualizate de asistență medicală primară în conformitate cu art. 13 din Legea 228/03), precum și activități de prevenire socio-medicală și de contact desfășurate de unitățile de stradă. • Sistemul informatizat de raportare financiară cu privire la toate activitățile de proiect desfășurate în cadrul sistemului "Oltre la Strada", cu aceeași structură privind alocarea elementelor de cheltuieli, disponibilă în diverse configurații de macro-elemente pentru fiecare din proiectele avute în vedere. Aceste instrumente sunt folosite de toată rețeaua regională, de către instituțiile implementatoare și instituțiile manageriale.
La nivel regional	- Îmbunătățirea cunoașterii fenomenului. - Crearea de rețele de servicii și optimizarea utilizării resurselor disponibile. - Comunicarea și informarea cu privire la fenomen și la tendințele de schimbare ale acestuia.
6. Elemente de inovație	
Comparativ cu metodologia de intervenție și instrumente	- Acțiuni ale sistemului: măsuri integrate, care iau în considerare diferitele etape ale ieșirii unei persoane din situația de exploatare. - Monitorizarea serviciilor furnizate din punct de vedere al calității. - Echipă multidisciplinară de furnizare a serviciilor. - Coordonare și gestionare atât la nivel macro (întreaga rețea "Oltre il Confine"), cât și micro (proiecte individuale efectuate la nivel local).
Comparativ cu dimensiunea de „lucru în cadrul unei rețele"	- Recunoașterea proiectului la nivelul comunităților locale și aderarea principalilor actori din domeniu la acțiunile propuse. - Întărirea muncii în rețea și căutarea de parteneriate ad-hoc, în funcție de scopul și obiectivele acțiunilor individuale efectuate la nivel local. - Căutarea de fonduri și monitorizarea oportunităților regionale, naționale și transnaționale.
7. Analiza globală	
Puncte tari	A se vedea elementele de inovație de la punctul 6.
Puncte slabe/Dificultăți	-
Potențialul de transfer (la alte contexte)	Potențialul de transfer este dat de interesul administrațiilor publice locale față de angajarea într-un proiect de lungă durată, multi-acțiune: de exemplu, modernizarea serviciilor existente, crearea de noi servicii, schimbări organizaționale și culturale.
Potențialul de replicabilitate	A se vedea punctul anterior.
8. Observații finale	
Lecții învățate	Importanța următoarelor dimensiuni: o Dimensiunea rețelei o Recunoașterea proiectului în comunitățile locale o Profesionalismul resurselor umane implicate o Colectarea de date
Note și comentarii	Regiunea Emilia-Romagna a inițiat, în anul 2007, proiectul „InVisibile". Scopul proiectului este de a sistematiza diversele acțiuni pentru combaterea fenomenului de trafic în diferite teritorii și de a dezvolta un model de intervenție comun, prin implicarea autorităților locale active în implementarea de acțiuni vizând prostituția, rolul de lider revenind municipalității Modena. Începând cu 2008, operațiunile proiectului „InVisibile" au fost extinse în întreaga regiune, cu implicarea tuturor autorităților locale angajate în proiectul „Oltre la Strada", coordonarea fiind menținută de către municipalitatea din Modena.
Referințe și date de contact	Persoane de contact: Viviana Bussadori, Maurizio Braglia, Anna Paola Sanfelici Tel: +39 051 527 7495 +39 051 527 7073 +39 051 527 7073 Email: vbussadori@regione.emilia-romagna.it mbraglia@regione.emilia-romagna.it asanfelici@regione.emilia-romagna.it

4. PROIECTUL "PROHINS"

(PARSEC, REGIUNEA LAZIO)

1. Titlul proiectului / inițiativei	Prohins (Proiectul Roxanne) Formarea și integrarea în muncă a femeilor victime ale traficului în scopul exploatării sexuale
2. Date generale	
Tip de intervenție	☐ Orientare ☐ Cursuri elementare de limbă și cultură ☐ Cursuri de învățare a limbii, elemente lingvistice uzuale în diferite instituții, precum Centrele de Ocupare a Forței de Muncă și Centrele de Orientare Profesională - COL ☐ Formare profesională inițială ☐ Formare profesională continuă ☐ Însoțire la locul de muncă ☐ Altele: Îndrumare privind cursurile de formare gratuite oferite de provincie, diverse instituții. Până în octombrie 2010, au fost oferite și servicii de alfabetizare lingvistică și cursuri de calculator. Aceste activități au fost eliminate după această dată, din cauza reducerii finanțării. *N.B. Referirile către alte tipuri de servicii (de ex. servicii de sănătate) sunt făcute de către asociațiile care oferă asistență victimelor.*
Scurt istoric	Proiectul a început în anul 1999, fiind numit inițial „Chance", apoi „Retravailler"; de aproape nouă ani poartă numele de PROHINS. Ca și proiectul Roxanne, a fost inițial finanțat de către Departamentul pentru Șanse Egale și de Primăria orașului Roma; ulterior, Primăria și-a asumat responsabilitatea finanțării integrale a proiectului. PROHINS s-a născut pentru a răspunde nevoilor persoanelor incluse în Proiectul Roxanne care, pentru a rămâne în Italia, aveau nevoie de un loc de muncă și de transformarea permisului de ședere din motive umanitare în permis de ședere în scop de muncă.
Perioada de implementare	Proiectul este activ din 1999, cu finanțare anuală.
Grupuri țintă	Grup țintă: Trans-sexuali și femei străine, victime ale traficului pentru exploatare sexuală. În perioada de finanțare noiembrie 2009-octombrie 2010, proiectul a monitorizat 35 de femei, dintre care 29 se aflau în etapa de incluziune profesională (celelalte frecventau cursurile de limbă italiană sau de informatică). În medie, anual au fost asistate 25-30 de persoane, în vederea incluziunii profesionale. Este dificil de estimat timpul mediu de rezidență, deoarece unele victime au obținut un contract după terminarea stagiului de instruire, iar altele (cu probleme specifice) au continuat să fie beneficiare ale proiectului PROHINS. Naționalitatea victimelor: nigeriană, română și braziliană. Observație: dacă în trecut victimele incluse în proiectul PROHINS erau foarte tinere, începând cu anul 2010 a crescut numărul celor cu vârste de peste 30 de ani (ex: trei femei de origine chineză de 34, 39 și 46 de ani). În aceste cazuri, integrarea profesională este mult mai dificilă.
Aria geografică de implementare	Roma
3. Parteneriate	
Coordonatorul proiectului	Primăria din Roma
Instituțiile publice și rolul acestora	Departamentul V al Primăriei Roma
Organizațiile private - profit și rolul acestora	-
Organizațiile private non-profit și rolul acestora	A.T.I. prin Parsec, „Magliana 80" și cooperativa Il Cammino
Strategia de lucru în rețea	Unul dintre punctele tari ale proiectului este lucrul în rețea cu toate celelalte servicii ale proiectului Roxanne, în special cu cele care au în asistență victime, care coordonează întregul proiect. PROHINS este o parte a rețelei deoarece incluziunea profesională reprezintă o etapă a traseului: pentru prima dată victima interacționează cu un context diferit de cel de protecție. În acest sens, PROHINS acționează ca o „joncțiune" și ca un „nucleu" pentru toate serviciile implicate. Prin lucrul în rețea, toate informațiile colectate prin monitorizare și interviuri sunt împărtășite (în mod informal) fie cu serviciul Roxanne, fie cu centrul de primire. Sunt prevăzute întâlniri de echipă de 3 ore la fiecare 15 zile (fundamentale, deoarece nu există supervizare) și o întâlnire între coordonator și asistenții sociali ai serviciului Roxanne, la fiecare 2 luni. În plus, proiectul colaborează cu unele COL din Roma cu privire la reintegrările directe în muncă (nu prin stagii de formare). Printre companiile implicate în stagiile de formare se numără: Upim, Tuodì supermarket, Zip, Cooperativa Socială 29 iunie, companii de curățenie, Auchan etc.

Conexiunile cu alte programe sau proiecte	Colaborare și schimb (informal) cu proiectul RETIS din orașul Roma (program structurat pentru promovarea proceselor de incluziune socială a persoanelor care trăiesc în condiții de marginalizare, privind accesul și prezența permanentă în sfera profesională. Programul dispune de un Fond de Incluziune Socială pentru susținerea proiectelor individuale și colective: activitate de formare, burse de muncă, fond pentru micro-credite). Spre deosebire de proiectul RETIS, care promovează în mod deschis includerea anumitor grupuri vulnerabile (de exemplu, are acorduri pentru includerea copiilor romi), proiectul PROHINS are o „vizibilitate redusă", nedezvăluind grupul țintă căruia se adresează și, prin urmare, neputând motiva companiile contactate pentru a i se alătura, cu promisiunea „creșterii imaginii".
4. Caracteristici distinctive ale proiectului de integrare socio-profesională	
Obiective	Finalitatea generală a Proiectului PROHINS se referă la facilitarea incluziunii beneficiarului pe piața muncii, asigurând astfel ieșirea sa definitivă din contextul de exploatare și excluziune, prin dezvoltarea autonomiei și exercitarea deplină a drepturilor sociale. Intervenția are ca obiective elaborarea unui parcurs individualizat al incluziunii, prin activități de tutoriat, orientare și formare profesională. Astfel, se favorizează creșterea stimei de sine și a sentimentului propriei competențe în proiectele personale de viitor, în conformitate cu identitatea de rol/gen și valorile culturale la care aderă beneficiarii. O finalitate operațională a proiectului se transpune în acordarea sprijinului direct pentru angajare beneficiarului care are resurse și competențe profesionale, o imagine de sine realistă, aspirații clare și capacitatea de organizare/gestionare a activității. Obiectivele intermediare sunt: • Inițierea de parteneriate cu actorii-cheie în integrarea socio-profesională, cu rol de potențare a resurselor prezente în teritoriu și de activare a noilor oportunități de reintegrare pentru beneficiarii direcți ai proiectului; • Construirea unei rețele active de companii disponibile în a colabora la implementarea stagiilor de practică și la reinserția beneficiarelor în muncă. Proiectul garantează emanciparea și împuternicirea beneficiarelor care, în majoritate, aveau cunoștințe minime despre oportunitățile și modalitățile de accesare a acestora la nivel teritorial. Împuternicirea conduce la îmbunătățirea imaginii de sine și a capacității de raportare adecvată la ceilalți; punerea în aplicare a strategiilor funcționale; căutarea și alocarea resurselor necesare atingerii obiectivelor personale. Scopul este sporirea nivelului de cunoaștere, a know-how-ului și a cunoștințelor despre sine și despre ceilalți - competențe interpersonale. Obiectivele specifice ale intervenției sunt: • Creșterea accesului femeilor pe piața muncii; • Crearea condițiilor pentru un acces facil la piața forței de muncă.
Activități	Activitatea: Formare și incluziune pe piața muncii a femeilor victime ale traficului de persoane în vederea exploatării sexuale. Se remarcă două direcții interdependente de acțiune: • Activități de identificare și stabilire a contactului cu companiile • Activități de orientare și inserție socio-profesională **Identificarea și stabilirea contactului cu companiile** Construirea unei rețele active de companii dispuse să colaboreze la implementarea proiectului prin asigurarea stagiaturii sau locurilor de muncă va porni de la dinamica pieței locurilor de muncă și de la caracteristicile grupului țintă. Demersurile se concretizează în: • Consolidarea bazei de date interne. • Stabilirea relațiilor de cooperare cu întreprinderi/companii disponibile pentru susținerea procesului formativ. • Activarea colaborării cu întreprinderile/companiile disponibile pentru reintegrarea în muncă a beneficiarelor, dar aflate în imposibilitatea de a organiza stagii de practică sau alte activități formative cu acestea. • Crearea contactelor cu rețele antreprenoriale din teritoriu. • Monitorizarea periodică a agenților economici cu care s-au stabilit protocoale de colaborare. • Co-implicarea actorilor cheie: Centrele pentru ocuparea forței de muncă; Centrele de Orientare Profesională, (COL), Sindicatele, Agențiile de Muncă, Asociațiile Patronale. • Acordarea de stimulente agenților economici care oferă oportunități de angajare pentru femei. **Activități de orientare și inserție socio-profesională Organizarea stagiului de practică/ucenicie** Instrumentul principal de acces pe piața locurilor de muncă este implementarea modelului FPI – Formarea Practică în Întreprinderi, respectiv cursuri de orientare/formare profesională și stagii de practică. Se urmărește facilitarea incluziunii socio-profesionale a beneficiarelor într-o manieră individualizată, dar susținută. **Însoțire în perioada de ocupare a postului** În practică s-a constatat faptul că o parte din beneficiare au experiență relevantă în muncă, dublată de aspirații bine definite, percepție adecvată asupra propriilor abilități și capacitate de organizare a activității. Pentru aceste persoane se recomandă incluziunea directă pe piața muncii, prin cooperarea cu agenții economici activi în zonă.
Activități	Alegerea tipului de asistență oferită victimelor traficului de persoane depinde de factori precum resursele și competențele de care dispun femeile beneficiare, cunoștințele de limbă italiană, experiența de muncă, capacitatea de a-și păstra locul de muncă, motivația pentru integrarea socio-profesională. Granița dintre cele două tipuri de asistență nu este bine stabilită și, în urma unei întâlniri cu Serviciul Municipal, este oricând posibilă trecerea de la un program de asistență la altul, atunci când este necesar. Pentru femeile cu resurse sau competențe limitate sunt realizate activități de redobândire a instrumentelor, competențelor și aptitudinilor sociale de bază în vederea accesului în mod adecvat la serviciile de ocupare a forței de muncă. Se consideră că incluziunea poate fi mai rapidă și cu mai puține impedimente pentru femeile care dispun de resurse și competențe, cu o bună cunoaștere a limbii italiene, cu abilități și aptitudini sociale și capacitatea de a citi și adapta informațiile la un anumit context. Pregătirea planului de integrare socio-profesională și consilierea vocațională reprezintă un alt tip de activitate, de scurtă durată, destinat testării aptitudinilor, atitudinilor, aspirațiilor, potențialului și limitelor beneficiarelor. Activitatea de bază a proiectului o reprezintă înscrierea beneficiarilor la cursuri de formare și orientare (responsabilă pentru aceasta fiind Primăria din Roma), care să se plieze la cerințele pieței muncii sau la profilul companiilor care oferă posibilitatea primirii beneficiarilor, în vederea realizării unui stagiu de practică. Fiecare stagiu de practică este urmărit de un tutore, care oferă suport beneficiarului în orice problemă legată de întreprindere, pe tot parcursul stagiaturii. Serviciile în vederea incluziunii profesionale sunt individualizate; se trec în revistă întreprinderile și apoi se direcționează beneficiarii în funcție de caracteristicile lor. N.B. Niciodată nu se aduce la cunoștința angajatorului faptul că persoana care va beneficia de stagiul de practică este o victimă a traficului de persoane, ci că este o femeie migrantă (din motive de confidențialitate și pentru a evita stigmatizarea)

Metodologie și instrumentele de lucru	Principalul instrument folosit este stagiul de practică de 2 luni (cu posibilitate de prelungire în cazul în care compania este interesată de recrutarea unui angajat). În trecut, se desfășurau stagii de practică de 4 luni însă, de cele mai multe ori, compania nu dorește să angajeze beneficiarul și, dintr-un anumit punct de vedere, s-a dovedit că practica era o modalitate a întreprinderii de a "profita" de beneficiar. Când stagiul de practică nu se încheie în mod pozitiv, se face o reevaluare a planului de incluziune împreună cu beneficiara și cu specialiștii din echipa multidisciplinară și se încearcă găsirea altor metode de abordare a planului în vederea stabilirii noilor pași (aceștia pot consta într-un nou stagiu de practică, formare profesională sau căutarea unui loc de muncă în funcție de situația existentă). În concluzie, contractul semnat în vederea realizării unui stagiu de practică s-a dovedit a fi un real factor de succes.
Profilul profesional al echipei de implementare	În prezent, echipa este formată din 4 persoane: coordonatorul (Parsec) și 3 consilieri vocaționali/tutori (1 de la Parsec, 1 de la Magliana 80 și 1 de la cooperativa Il Camino). Până anul trecut din echipa de implementare au mai făcut parte și 2 cadre didactice care predau cursuri de limbă italiană și 1 profesor de informatică (toți voluntari sau stagiari). Toți specialiștii care fac parte din echipa de implementare a proiectului sunt psihologi.
5. Rezultate și impact	
La nivelul beneficiarilor finali (grupul țintă)	Este greu de măsurat în procente succesul sau eșecul implementării proiectului pentru fiecare beneficiar în parte. În anul 2010 s-au desfășurat 19 stagii de practică, în total numărul de angajari a fost de 10 (5 ca urmare a stagiilor de practică și 5 ca urmare a căutării unui loc de muncă). Acest rezultat este considerat excelent, întrucât s-au găsit locuri de muncă în condițiile crizei economice. Unele persoane sunt însă în continuare beneficiare ale proiectului, întrucât tipul de contract obținut nu este în conformitate cu cerințele necesare obținerii unui permis de ședere pentru muncă. În anul 2009, numărul locurilor de muncă identificare a fost de 7. Dacă în primii ani ai proiectului (până la sfârșitul anului 2001), incluziunea profesională ajungea la un procent de 80%, în anii următori media a fost de 3 sau 4 angajări pe an. Schimbarea continuă a fenomenului incluziunii profesionale și a profilului beneficiarilor, în anii 2003-2004 (vârstă foarte mică, nivel scăzut de educație, impact și traumă profundă în urma situației de trafic) a făcut ca inserția în câmpul muncii să fie foarte dificilă.
La nivelul organizațiilor implicate	În ceea ce privește societățile care oferă locuri de muncă, a se analiza informațiile de mai sus.
La nivel teritorial	-
6. Elemente de inovație	
În raport cu metodologia de intervenție și instrumentele folosite	Stagiul de practică este singurul instrument care permite beneficiarei ca, într-un timp relativ scurt, să experimenteze și să se acomodeze cu locul de muncă și să beneficize astfel de o formare de bază la locul de muncă. Stagiul permite beneficiarului să învețe abilitățile necesare exercitării unui anumit tip de muncă (grupul țintă are, de fapt, o cunoaștere redusă a elementelor de bază) și să evalueze responsabilitatea societății respective. Așadar, stagiul este util în vederea angajării, în special pentru cazurile în care nu există nici măcar cunoștințele de bază legate de semnificația unui loc de muncă. Faptul că stagiul de practică nu a avut ca rezultat angajarea beneficiarului nu este în sine un eșec în cazul în care persoana a dobândit noi abilități sau a depășit problemele de relaționare cu cei din jur (de exemplu, a învățat cum să se raporteze la colegii de lucru și ce însemnă obligația față de locul de muncă și punctualitatea).
În raport cu dimensiunea lucrului în echipă	Coordonatorul cere echipei de implementare să întocmească rapoarte cu privire la progresele beneficiarilor și să anexeze un tabel care să conțină atât datele persoanei, cât și alte informații (de exemplu gradul de autonomie, experiență în câmpul muncii, existența unor cunoștințe legate de servicii), însă nu și elemente care țin de istoricul personal.
7. Analiza globală	
Puncte tari	Lucrul în rețea cu alte servicii oferite de proiectul Roxanne și schimbul de informații între toate părțile implicate. Echipa "compactă" și nivelul ridicat de comunicare/împărțire a sarcinilor între specialiști. Instrumentul stagiului de practică (vezi mai sus).
Puncte slabe/Dificultăți	O "legătură slabă" cu societatea; este nevoie de o mai bună colaborare cu alte servicii locale, pentru a ieși de sub "umbrela" proiectului Roxanne. Vizibilitate redusă, ceea ce reprezintă o constrângere majoră. Pentru persoanele mai vulnerabile (de exemplu cu probleme relaționale puternice, de atașament sau probleme psihiatrice) ar trebui gândite soluții mai potrivite, în plus față de stagiul de practică, de exemplu asistarea într-un centru de socializare sau colaborarea cu servicii de specialitate. Nu poate fi găsită o soluție pentru beneficiarii cu probleme atât de diferite. În plus, tipul de grup țintă vizat necesită o perioadă mult mai lungă de practică la locul de muncă. Pentru ca o persoană să dobândească independența economică este necesar minim un an de lucru.
Potențial de transferabilitate (în diferite contexte)	Proiectul este transferabil și în alte contexte.
Potențial de replicabilitate	Instrumentul numit stagiu de practică poate fi reprodus (cu adaptările de rigoare) și la alte grupuri țintă.
8. Observații finale	
Lecții învățate	Persoane care au competențe deja învățate pot avea rezultate negative, fiind necesară "reajustarea stagiului de practică", în timp ce persoane cu abilități de bază/minime sau cu probleme particulare pot să ajungă la rezultate remarcabile. Lecția învățată este că, în cazul unui proiect individual, lucrurile pot fi foarte diferite de la caz la caz.

Note și comentarii	Informațiile de mai sus au fost obținute în urma interviului cu Carmen Morabito (coordonatorul proiectului), iar unele părți din text sunt extrapolate din documentația furnizată. Publicații despre proiect: Raportul intitulat "Chance. Modernizarea rețelei care oferă servicii de asistență în vederea combaterii traficului de persoane", 2001 Micuzzi C., Viitorul posibil. Traficul de femei, incluziunea socială, ocuparea forței de muncă, Primaria Orașului Roma, Departamentul V, Cooperativa Parsec, Roma, 2002
Referințe și date de contact	Persoana de contact: Carmen Morabito Tel. +39 339 656 8629 Email: parsecassociazione@yahoo.it

5. PROTOCOLUL DE COLABORARE TERITORIALĂ PRIVIND VICTIMELE TRAFICULUI DE PERSOANE PRIN EXPLOATARE SEXUALĂ

(COOPERATIVA LUPTA ÎMPOTRIVA MARGINALIZĂRII, REGIUNEA LOMBARDIA)

1. Titlul proiectului/ inițiativei	Memorandumul de înțelegere și adoptare a celor mai bune practici privind promovarea strategiilor comune pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane
2. Date generale	
Tipul intervenției	☐ Orientare ☐ Cursuri elementare de limbă și cultură ☐ Cursuri de învățare a limbii, elemente lingvistice uzuale în diferite instituții ☐ Formare profesională inițială ☐ Formare profesională continuă ☐ Însoțire la locul de muncă ☐ Altele – Crearea unei rețele stabile și formale, cu implicarea actorilor locali (instituții și autorități publice, parteneri sociali, terțe părți)
Scurt istoric	Memorandumul în cauză este rezultatul a peste un deceniu de cooperare cu părțile interesate privind procedurile de lucru la nivel informal sau formal, de la caz la caz. Experiența de lucru și gestionarea cazurilor din ce în ce mai complexe (care necesită implicarea mai multor organizații), a contribuit la extinderea parteneriatelor. În toate proiectele implementate, Cooperativa a adoptat o abordare multidisciplinară și integrată, bazată pe respectarea drepturilor omului și promovarea autonomiei victimelor traficului de persoane. În furnizarea de servicii specializate pentru străini, implicarea agențiilor locale și a organizațiilor neguvernamentale este foarte importantă. Aceste organizații pot fi, de exemplu, prefectura, organizațiile sindicale regionale, agențiile locale de sănătate, spitalele, direcția locală de muncă, asociații și grupuri de indivizi care pot îndeplini funcții specifice de sprijin la nivel local. În cadrul Cooperativei, departamentul de "Imigrare și trafic de persoane" a fost înființat oficial în anul 2000, prin aprobarea a două proiecte importante privind protecția socială a victimelor traficului de persoane exploatate sexual. Proiectele au fost finanțate de Departamentul pentru Egalitate de Șanse al Președinției Consiliului de Miniștri, în baza prevederilor articolului 18 din DLG nr. 286/98, proiecte orientate în timp și către oferirea de servicii persoanelor de sex masculin și trans-sexualilor. Pornind de la rețelele de trafic ilegal de migranți și în condițiile unor modificări legislative privind drepturile migranților, s-au intensificat activitățile de dezvoltare a unor proiecte socio-profesionale. Toate intervențiile au ca finalitate obligația de a apăra drepturile imigranților și stabilirea statutului acestora pe teritoriul Italiei. Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării", datorită misiunii sale și a experienței de lucru în asistența bărbaților și femeilor victime ale traficului de persoane exploatate sexual și prin muncă, a demarat încă din anul 2000, proiecte care să ofere servicii de asistență și integrare socio-profesională pentru victime. O atenție deosebită a fost acordată în cadrul acestor proiecte minorilor și trans-sexualilor. Această activitate este finanțată prin participarea la licitații organizate de Departamentul pentru Egalitate de Șanse al Președinției Consiliului de Miniștri, în baza articolului 18 din T.U. privind imigrarea și a articolului 13 din legea 228/2003. Principiul director al Cooperativei este adoptarea unei abordări multidisciplinare și integrate, bazată pe respectarea drepturilor omului și promovarea autonomiei victimelor traficului de persoane. Programele de asistență și incluziune socială sunt activate în baza actualelor prevederi normative.
Perioada de implementare	Memorandumul a fost elaborat în 2010 și semnat în ianuarie 2011.
Grupuri țintă	Victime ale traficului de persoane exploatate sexual, prin muncă, prin constrângere la comiterea de infracțiuni, o atenție deosebită fiind acordată copiilor și trans-sexualilor.
Aria geografică de implementare	Provincia din Milano, Provincia Varese
3. Parteneriate	

Coordonatorul proiectului	Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării". Se angajează să pună în aplicare prevederile art. 13 și 18, implementând proiecte destinate victimelor traficului de persoane și finanțate de Departamentul pentru Egalitate de Șanse al Președinției Consiliului de Miniștri.
Instituțiile publice și rolul acestora	1 Provincia din Milano, Departamentul de Politici Sociale. Provincia se angajează să: • Contribuie la crearea unei rețele regionale care să servească la identificarea victimelor traficului de persoane. • Creșterea gradului de conștientizare, formare și prevenire a fenomenului traficului de persoane. • Facilitarea schimbului de informații și cooperare cu alte structuri din Provincia Milano în vederea accesării resurselor necesare privind programele de incluziune socială și orientare în muncă. • Organizarea de sesiuni de dezbateri cu privire la problema traficului de persoane în regiune și implicarea organismelor instituționale din Provincia Milano, precum Comisia provincială pentru muncă și formare profesională. 2 Municipalitatea din Cinisello Balsamo, Biroul de Plan Comun. Biroul de Plan Comun este o structură tehnică ce reunește organizațiile, instituțiile și orașele din Cinisello Balsamo, Cormano, Bresso și Cusano Milanino. Biroul elaborează planuri pentru zonă și are atribuții în coordonarea de programe sociale și de sănătate. În conformitate cu Protocolul, Biroul va urmări: • Coordonarea și monitorizarea rețelei prin colectarea și analiza datelor de la fiecare organizație și organizarea de întâlniri periodice pentru verificarea practicilor operaționale; • Creșterea gradului de conștientizare și prevenirea traficului de persoane, formarea personalului și identificarea de soluții; • Promovarea campaniilor de conștientizare și prevenire a traficului de persoane și identificarea modalităților necesare pentru soluționarea problemelor. Prin serviciile sociale, Primăria participă la planul comun și se obligă să: • ofere suport în formarea personalului din rețea privind identificarea victimelor și a celor mai potrivite proceduri de intervenție; • refere victimele traficului de persoane către Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării" pentru oferirea de servicii specializate de asistență și reintegrare socială. 3 Primăria orașului Cinisello Balsamo, Poliția locală. 4 Primăria orașului Cormano, Poliția locală. 5 Primăria orașului Bresso, Poliția locală. 6 Primăria orașului Cusano Milanino, Poliția locală. Poliția locală din cele patru orașe se obligă să: • Identifice și să refere cazurile către Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării" pentru activarea serviciilor specializate de asistență și reintegrare socială; • Ofere informații agenților despre existența și funcționarea rețelei, modalitățile de identificare a victimelor precum și informații privind drepturile victimelor, așa cum sunt prevăzute în legislație; • Colaboreze cu organele de cercetare și urmărire penală și să sprijine victimele ce doresc să depună plângeri împotriva traficanților; • Intervină și să colaboreze cu forțele de ordine și ceilalți membri ai rețelei în situații de criză ce pot apărea în timpul nopții sau în weekend-uri. 7 ASL Milano, Sectorul din Cinisello Balsamo. Prin clinicile de planificare familială se angajează să: Promoveze inițiativele de sensibilizare și prevenire cu privire la problema traficului de persoane; Ofere servicii de consiliere psiho-socială și asistență medicală; Ofere scurte programe de recuperare în urma traumelor suferite; Realizeze programe de prevenire și de educație contraceptivă; Colaboreze cu entități din rețea pentru a construi un proiect individual și integrat și pentru a gestiona resursele disponibile. 8 ICP – Spitalul din Bassini. Prin departamentul de urgență se obligă să: Promoveze campaniile de sensibilizare, formare și prevenire în domeniul traficului de persoane; Amenajeze spații destinate femeilor și bărbaților; Ofere servicii de consiliere, atât pentru femei, cât și pentru bărbați; Înainteze către Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării" rapoarte privind trauma suferită de beneficiar și să solicite sprijinul autorităților pentru întocmirea procedurilor legale; Prescrie tratamentul în conformitate cu trauma suferită. 9 Poliția Municipală, în colaborare cu Poliția locală și Carabinierii, se obligă să: Ofere victimelor informațiile adecvate privind drepturile legate de situația de trafic, indiferent dacă se prezintă la poliție voluntar sau sunt trimise de o agenție din cadrul rețelei; Înregistreze plângerile făcute de victimele traficului de persoane, să ofere informațiile necesare și să refere victimele către un centru rezidențial; Ofere informațiile necesare în demersurile de obținere a drepturilor prevăzute de lege; Contacteze Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării" pentru a oferi protecție și asistență rezidențială victimelor traficului de persoane. 10 Carabinierii, în colaborare cu Poliția Locală și Municipală, se obligă să: Ofere victimelor informațiile adecvate privind drepturile legate de situația de trafic, indiferent dacă se prezintă la poliție voluntar sau sunt trimise de o agenție din cadrul rețelei; Înregistreze plângerile făcute de victimele traficului de persoane, să ofere informațiile necesare și să refere victimele către un centru rezidențial; Ofere informațiile necesare în demersurile de obținere a drepturilor prevăzute de lege; Contacteze Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării" pentru a oferi protecție și asistență rezidențială victimelor traficului de persoane.

	11.Consorțiul Parcul Nord Milano se obligă să: Promoveze campaniile de informare, prevenire și formare în domeniul traficului de persoane; Colaboreze în identificarea și monitorizarea victimelor traficului de persoane; Contribuie la activarea și consolidarea unei rețele de conștientizare a fenomenului traficului de persoane în regiune; Contribuie la diseminarea informațiilor și a schimbului de bune practici; Contacteze Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării" pentru a oferi protecție și asistență rezidențială victimelor traficului de persoane; Informeze toate agențiile despre existența și funcționarea rețelei, despre modalitățile de referire a victimelor traficului de persoane și să furnizeze informații privind drepturile victimelor, așa cum sunt stipulate în legislație. 12. Parco Grugnotorto-Villoresi se obligă să: Promoveze creșterea gradului de conștientizare, de formare și prevenire privind traficul de ființe umane; Colaboreze în identificarea și monitorizarea victimelor traficului de persoane; Contribuie la activarea și consolidarea unei rețele de conștientizare a fenomenului traficului de persoane în regiune; Contribuie la diseminarea informațiilor și a schimbului de bune practici.
Organizațiile private non-profit și rolul acestora	1 Crucea Roșie Italia, Comitetul local al orașului Cinisello Balsamo. Se obligă să : • Promoveze creșterea gradului de conștientizare, de formare și prevenire privind traficul de ființe umane; • Ofere informații privind drepturile victimelor exploatate sexual sau prin muncă; • Informeze celelalte asociații aflate pe teritoriul orașului Cinisello Balsamo despre existența și funcționarea rețelei; • Ofere victimelor informații cu privire la programele de asistență existente în rețea; • Diseminеze activitățile întreprinse în cadrul aceleiași rețele, cu scopul de a oferi informații importante în anchetele penale și în construirea planului de reintegrare; • Solicite ajutor de urgență în cazul în care femeile și bărbații salvați, deși nu au declarat, ar putea fi victime ale traficului de persoane; • Coopereze cu poliția și să o alerteze direct în cazurile de violență verbală sau fizică; • Asigure femeilor și bărbaților care au nevoie de adăpost de urgență, chiar și pe timp de noapte, consiliere și confidențialitatea datelor. 2 Asociația "Amici Casa dell'Accoglienza" (Cinisello Balsamo) se angajează să: • Colaboreze cu Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării" pentru a asigura protecția femeilor și bărbaților și pentru activarea serviciilor de sprijin în rețea; • Ofere servicii de asistență rezidențială în funcție de locurile disponibile în centru, asistență în situații de criză, să ofere asistență minorilor care vor să depună plângere împotriva traficanților; • Transmită informațiile în timp util către serviciile sociale din fiecare oraș și să colaboreze cu același serviciu și la nivel de rețea pentru realizarea planului individual de reintegrare. 3 CGIL Lombardia 4 CISL Lombardia 5 UIL Lombardia Instituțiile locale se angajează să: • Contribuie la activarea și consolidarea unei rețele de sensibilizare și conștientizare a fenomenului traficului de persoane în teritoriu; • Identifice victime ale traficului de persoane; • Contribuie la diseminarea informațiilor și la schimbul de bune practici; • Ofere informații privind serviciile oferite de rețea. 6 CTP-EDA (Centrul Teritorial Permanent pentru Educație și Formare a Adulților, Cinisello Balsamo) se obligă să : • Promoveze inițiativele de sensibilizare, formare și prevenire a traficului de persoane; • Contribuie la dezvoltarea abilităților și cunoștințelor de limba italiană ale victimelor. 7 Centrul de Resurse pentru Familie (Cinisello Balsamo) se angajează să: Furnizeze primele informații privind drepturile ce le sunt garantate prin lege victimelor traficului de persoane, să ofere o primă consultanță și să furnizeze femeilor și bărbaților informații cu privire la serviciile disponibile în rețeaua regională. 8 Centrul Vincenziano (Cinisello Balsamo). Oferă servicii de asistență în urgență și adăpost pentru femei, mame și copii; centrul dispune de o școală de limba italiană pentru străini, oferă cazare pentru persoanele care nu au reședința în Milano; servicii de asistență medicală, informații medicale pentru străini (în colaborare cu Municipalitatea, Spitalul Bassini, Farmaciști din Cinise-llo, ASL 3 Monza); Centrul dispune de un birou de consiliere și planificare familială. Colaborează cu toate parohiile și centrele de consiliere ale acestora. În temeiul Protocolului va: • Oferi servicii de consiliere și informare bărbaților și femeilor, servicii oferite și în situații de criză; • Promova accesul la serviciile oferite în rețea și va colabora în vederea elaborării planului individual de reintegrare. 9 Caritas Decanale (Cinisello Balsamo). Caritas este format din reprezentanți ai consiliilor protopopiatului din toate parohiile din Cinisello Balsamo, principalele funcții fiind legate de gestionarea serviciilor specifice și având drept scop creșterea gradului de conștientizare, informare și instruire a tuturor celor care doresc să desfășoare activități de caritate. În conformitate cu protocolul, Caritas oferă centre de consiliere în teritoriu pentru: • Furnizarea informațiilor privind drepturile victimelor așa cum sunt prevăzute de lege; • Informații privind serviciile disponibile în regiune. 10 Mittatron, Centrul Anti-violență (Cormano) se obligă să : Promoveze creșterea gradului de conștientizare, de formare și prevenire privind traficul de ființe umane; • Ofere informații privind drepturile victimelor exploatate sexual sau prin muncă; • Contacteze Cooperativa "Lupta împotriva marginalizării" pentru a oferi protecție și asistență rezidențială victimelor traficului de persoane; Sprijine beneficiarii în accesarea serviciilor din rețea și să colaboreze la realizarea planului individual de reintegrare.

Strategia de lucru în rețea	Strategia de lucru în rețea se axează pe identificarea nevoilor exprimate în teritoriu și a metodelor de soluționare a problemelor. Activitatea rețelei se bazează pe implicarea activă și colaborarea dintre instituțiile statului și sectorul privat. Implicarea sectorului privat reprezintă o resursă indispensabilă și poate conduce la soluții viabile și în conformitate cu serviciile deja existente în regiune. Această metodă de lucru în rețea are ca scop desfășurarea de activități la nivel global, cum ar fi: identificarea unităților de învățământ, cercetare și identificarea potențialilor angajatori, identificarea agențiilor de formare profesională, precum și a asociațiilor care oferă cursuri lingvistice și nu numai.
Conexiunile cu alte programe sau proiecte	Protocolul formalizează proiectele realizate în baza art. 13 și 18, cu implicarea actorilor din regiune ce au responsabilități în asistarea și prevenirea traficului de persoane. Aceste proiecte sunt: Sistemul T.R.A.T.T.A. (articolul 13 -Asistență Rezidențială) Proiectul "Rețelele periferice și de găzduire Malpensa 2000, programele de protecție socială pentru victimele exploatării sexuale și prin muncă". Proiectul Sistemul T.R.A.T.T.A oferă programe ce asigură asistență în regim de urgență pentru victimele traficului de persoane, garantează nevoile de bază ale acestora, cum ar fi: asigurarea securității persoanei, asistență medicală și asistență rezidențială. Proiectul dorește să implementeze sisteme integrate de protecție, prin implicarea birourilor locale (biroul de imigrare, birourile de pe lângă prefecturi, spitale de urgență, închisori și case de detenție), aceste birouri având ca atribuție identificarea victimelor traficului de persoane. Proiectul își propune îmbunătățirea sistemului de servicii sociale și de sănătate în teritoriu, prin implicarea asociațiilor de voluntari, a sindicatelor și a specialiștilor ce desfășoară activități în domeniul traficului de persoane și migrației. În urma plângerii venite din partea unei posibile victime, are loc o discuție pentru verificarea informațiilor și, ulterior, aceasta poate fi însoțită la poliție pentru a obține permisul de ședere. După obținerea permisului, victima poate beneficia de programul de asistență conform art.18. Prin aceste acțiuni, instituțiile abilitate pot avea o monitorizare constantă a fenomenului traficului de persoane în teritoriile de intervenție, acțiuni ce permit efectuarea de studii de caz și identificarea celor mai bune practici în aplicarea legislației în domeniu. Activitatea unităților de stradă ajută la reducerea incidenței bolilor cu transmitere sexuală, la reducerea riscurilor și a efectelor nocive asociate cu un comportament riscant; furnizarea de informații vizează "responsabilizarea" persoanelor ce practică prostituția, pentru prevenirea răspândirii virusului HIV. Acțiunile proiectului vor permite menținerea și optimizarea monitorizării constante a fenomenului traficului de persoane prin schimbul de date și informații cu rețelele instituționale (poliție, judecătorie etc.). Proiectul "Rețelele periferice și de găzduire Malpensa 2000, programe de protecție socială pentru victimele exploatate sexual și prin muncă" prevede activități de informare și realizarea de proiecte care să asigure protecție și asistență socială pentru victimele ce doresc să iasă din situația de exploatare. Proiectul își propune să încurajeze victimele să iasă din situația de exploatare prin intermediul unităților de stradă, prin sensibilizarea și educarea publicului larg și a instituțiilor care pot identifica o situație de exploatare (spitale, sindicate, Inspecția Muncii și altele). Proiectul constă în includerea în programele sociale și sprijinirea victimelor în: asistență rezidențială, sprijin în obținerea permisului de ședere (conform art.18), informare privind serviciile de sănătate locale, găsirea unui loc de muncă și găsirea unei locuințe care să asigure menținerea permisului de ședere. Obținerea autonomiei în diversele sale aspecte este obiectivul fundamental al programului individual de reintegrare. La nivel național, intervențiile se realizează în funcție de cerințele proiectului, luându-se în considerare fenomenul traficului de persoane și prioritățile emergente din regiune.
4. Caracteristici distinctive ale proiectului de integrare socio-profesională	
Obiective	Prin Protocol, se intenționează propunerea unui program operațional care vizează următoarele obiective: Cartografierea și monitorizarea fenomenului; Identificarea victimelor și includerea lor în programele de asistență; Incluziune socială și prevenire; Mediere socială în cazuri de conflict.
Activități	Colaborarea în scopul oferirii de informații în timp util celorlalți parteneri din rețea care furnizează servicii sau care au atribuții de identificare a persoanelor exploatate și pentru a oferi informații cu privire la oportunitățile oferite de lege. Prevenirea și sensibilizarea tuturor persoanelor privind traficul de persoane prin elaborarea prezentului document și furnizarea datelor de contact ale persoanelor responsabile în vederea distribuirii lor în rețea. Astfel, instituțiile știu unde să se adreseze în cazul în care doresc să colaboreze, să facă observații sau să monitorizeze progresele înregistrate de proiect. Schimbarea condițiilor de viață ale persoanelor marginalizate, exploatate sexual sau prin muncă, prin oferire de servicii de asistență rezidențială și programe de reintegrare socio-profesională. Pentru a asigura buna funcționare a rețelei, fiecare organizație se angajează să colaboreze pentru a sprijini proiectele pentru diminuarea fenomenului traficului de persoane.
Metodologie și instrumente de lucru	În mod specific, pentru intervențiile ce vizează migranții și victimele traficului de persoane, Cooperativa a construit în ultimii ani un sistem de intervenție pe mai multe nivele (de la unitățile de stradă care oferă servicii persoanelor care se prostituează, până la referirea victimelor în rețea, consiliere, preluarea victimei de către cooperativă sau de alți parteneri din rețea, sprijinirea în programul de reintegrare și obținerea permisului de ședere). În ceea ce privește intervenția pentru victimele traficului de persoane, modelul dezvoltat în anii anteriori a vizat construirea treptată a relațiilor cu Poliția Judiciară, cu Departamentul Muncii și cu sindicatele. Acestea sunt instituțiile care vin primele în contact cu victimele traficului de persoane.
Profilul profesional al echipei de implementare	În funcție de domeniile în care instituția activează, specialiștii implicați în implementarea proiectului sunt: asistenți sociali, educatori, psihologi, cadre medicale, polițiști și juriști.
5. Rezultate și impact	
La nivelul beneficiarilor finali (grupul țintă)	Accesul la rețeaua de servicii. Preluarea victimei, realizarea planului individual de reintegrare și implementarea serviciilor într-un sistem integrat. Colaborarea multidisciplinară și interinstituțională.

La nivelul organizațiilor implicate	Cunoașterea serviciilor locale. Caracteristicile actorilor implicați sunt explicite și serviciile oferite sunt organizate sub forma unei hărți, în scopul de a avea o imagine completă și actualizată asupra structurii. Optimizarea resurselor, pentru a evita ineficiența și disponibilizările.
La nivel regional	Sensibilizarea publicului larg privind fenomenul traficului de persoane, prin mobilizarea culturală și operațională a partenerilor ce au semnat protocolul. Abilitatea de a avea un impact asupra politicilor sociale și de sănătate. Optimizarea resurselor, pentru a evita ineficiența și disponibilizările.
6. Elemente de inovație	
În raport cu metodologia de intervenție și instrumentele folosite	Integrarea instrumentelor pentru diferite domenii de lucru. Intervenții interdisciplinare. Capacitatea de a interveni asupra nevoilor victimelor ("zonele individuale" - necesită intervenții individualizate și multidisciplinare).
În raport cu dimensiunea lucrului în echipă	Formalizarea și asumarea angajamentului privind implementarea activităților. Dezvoltarea și punerea în aplicare a unui model de servicii integrate și multidisciplinare.
7. Analiza globală	
Puncte tari	Formalizarea și asumarea angajamentului privind implementarea activităților. Dezvoltarea și punerea în aplicare a unui model de servicii integrate și multidisciplinare.
Puncte slabe/Dificultăți	Perioade lungi de timp pentru a ajunge la un consens între diverși parteneri ce au semnat protocolul.
Potențial de transfer (în alte contexte)	Potențialul de transferabilitate este condiționat și de intenția reală a diferitelor părți interesate să pună la dispoziție resursele de care dispun (umane, economice, culturale). Schimb de informații și adaptarea structurilor la serviciile conexe existente în rețea.
Potențial de replicabilitate	Idem
8. Observații finale	
Lecții învățate	Necesitatea de a urmări acțiunile întreprinse pentru victimele traficului de persoane în contextul unor proiecte specifice (cu durată limitată), încurajarea dezvoltării sistemului de servicii. Necesitatea de a sprijini "construirea unui consens", în scopul de a obține implicarea părților interesate și dorința de a împărtăși idei, resurse și metodologii.
Comentarii	---
Referințe și date de contact	Persoana de contact: Paolo Cassani Tel: +39 022 622 4201 Fax. +39 022 622 6707 Email: segreteria@cooplotta.org paolo.cassani@cooplotta.org

6. PROGRAMUL DE INSTRUIRE PRACTICĂ ÎN CADRUL COMPANIILOR/ ÎNTREPRINDERILOR – FPI

(ASOCIAȚIA "ON THE ROAD")

1. Titlul proiectului / iniţiativă:	Formarea Practică în Întreprinderi
2. Informaţii generale	
Tip de intervenţie	Orientare Alfabetizarea de bază, lingvistică şi culturală Alfabetizarea în cadrul serviciilor locale Formare profesională iniţială Formare profesională continuă Asistenţă pentru integrarea pe piața muncii Altele (se adaugă detalii) –
Scurt istoric	Instruirea practică în întreprinderi (FPI) este rezultatul experienței coordonate de către asociația On The Road din anul 1997, precum şi a multiplelor verificări, analize şi discuţii, care au marcat punerea în aplicare a acestora. Misiunea identificată a FPI este crearea de programe pentru autonomie personală, de formare şi de integrare socio-profesională în formă individualizată şi directă; prin urmare, aceasta nu este văzută numai ca oportunitate economică, ci, de asemenea, ca instrument de promovare a competenţelor şi de identificare a capacităţilor, în contextul unui demers individual şi colectiv real de autonomie socială şi economică.
Perioada de realizare	2007-2008
Grupuri-ţintă	Imigranţi, victime ale traficului de persoane, solicitanţi de azil şi refugiaţi, persoane dezavantajate
Zona geografică de implementare	Provincia Ascoli Piceno
3. Parteneriat	
Autoritatea titulară	Asociația On the Road ONLUS
Organizaţiile publice implicate, precum şi rolul acestora	Centre județene de ocupare a forţei de muncă
Organizaţii private for-profit implicate şi rolul acestora	Companii, agenţii (private) de ocupare a forţei de muncă
Organizaţii private non-profit implicate şi rolul acestora	Sindicate, asociaţii profesionale
Strategia de lucru în rețea	Munca în rețea, cu realități diferite, în diferite contexte teritoriale.
Legătura cu alte programe sau proiecte	--
4. Elemente distinctive ale proiectului/intervenţiei în vederea integrării sociale și profesionale	
Obiective	Misiunea identificată este „crearea de programe pentru autonomia personală, formare şi integrare socio-profesională". Acest obiectiv necesită achiziționarea de: Cunoştinţe fundamentale în legătură cu funcționarea mediului de lucru, a aspectelor profesionale şi, în general, a contextului socio-economic; Know-how-ul (abilităţi şi capacităţi operaţionale): achiziţionarea sistemului atitudinal, comportamental şi a tehnicilor de bază, cu scopul de a facilita integrarea în câmpul muncii şi de a gestiona resursele economice; Abilităţi interpersonale (capacităţi, abilităţi, comportamente, atitudine): cucerirea treptată a unui bun nivel de autonomie. Această măsură are scopul declarat de a se concretiza în cooperare cu instituţiile în care se poate realiza instruirea profesională şi, prin finalizarea programului de formare profesională/incluziune, în creşterea şanselor de a găsi locuri de muncă şi în cadrul altor companii.

Activităţi	Formarea profesională în întreprinderi este structurată în următoarele activităţi: programe de orientare individuale şi de grup; cercetare, identificare şi contact cu instituţiile de formare; formarea de bază; formare profesională; conştientizarea reţelelor de afaceri din teritoriu; cartografiere, contactul şi colaborarea cu companii disponibile pentru integrare; instruirea practică în cadrul întreprinderii şi angajarea ulterioară în aceeaşi companie sau în alte companii; formarea profesională în întreprinderi pe termen mediu şi lung; asistenţă şi sprijin pentru integrarea profesională; acţiuni de sprijin, consiliere, intermediere și mentorat în cadrul companiei.
Metodologie și instrumente	Formarea profesională în întreprinderi (FPI) este un model de intervenţie structurat într-o serie de etape: Identificarea şi contactul cu întreprinderile, pentru a crea o bază de date a companiilor disponibile pentru colaborare, atât pentru începerea parcursurilor de formare, cât şi pentru consolidarea raportului deja iniţiat cu unele companii, și, de asemenea, pentru a extinde numărul acestora, în scopul de a asigura o gamă largă de opțiuni legate de domeniul, natura, dimensiunea companiilor şi mediul de lucru. Desigur, se acordă prioritate pentru acele companii în care există posibilitatea de înscriere în FPI finalizată. Această acţiune include următoarele: Întâlniri cu reţelele de companii locale; Contactul cu întreprinderile; Crearea unei baze de date a companiilor; Propunerea și încheierea unor convenţii, relaţii, acorduri, de cooperare. Orientarea individuală şi de grup. Discuția individuală pentru consiliere psihologică şi de orientare este utilizată cu scopul de a cunoaşte persoana în legătură cu anumite aspecte: Valori, interese, aspiraţii, dorinţe (ceea ce vrea); Abilităţi, deprinderi, atitudini şi tipul de personalitate (pe ce se poate baza); Constrângerile personale sau legate de aspecte externe. Ex: imposibilitatea de a obţine locul de muncă (limite obiective). Construirea unui portofoliu şi evaluarea competenţelor. Acest lucru implică o muncă aprofundată cu persoana (discuţii şi acţiuni de sprijin), care trece printr-un proces de reconstrucţie a identităţii. Activitatea este concepută pentru a testa aptitudinile, atitudinile, aspiraţiile şi potenţialul beneficiarelor, precum şi intersectarea acestora cu disponibilitatea companiilor de a organiza programe de formare profesională. Se încearcă a se construi o legatură între nevoile companiei şi aptitudinile și atitudinile subiectului. Această legătură direcţionată permite astfel: Proiectarea de module formative în cadrul proiectului prin alegerea, dintre opțiunile posibile, (de timp, elemente specifice de lucru, etc.), pe cele corespunzătoare cu profilurile femeilor şi cu timpii posibili pentru atingerea unui obiectiv de formare; Verificarea posibilităţilor reale şi a condiţiilor de angajare; Propunerea de obiective clare şi realiste pentru femei, orientându-le sau reorientându-le spre obiective posibile și realizabile. Programele de Formare Profesională în Întreprinderi constau în activităţi de FPI individualizate, flexibile şi pe termen scurt (1/4 luni full-time sau part-time). Scopul este acela de a oferi femeilor posibilitatea de a concura cu contexte profesionale "normale", de a întreprinde dificilul parcurs de a face faţă termenelor, ritmurilor, rutinei de muncă, de a dobândi instrumentele fundamentale, atitudinale şi comportamentale, care să faciliteze integrarea în câmpul muncii. Această acţiune se prezintă sub forma unei activităţi formative de asistenţă şi participare la activitatea de producţie, reglementată printr-un acord special între autoritatea titulară a proiectului şi companie. Sunt asigurate diverse măsuri de sprijin în formarea practică în cadrul întreprinderilor, cum ar fi mentoring extern de intermediere şi de sprijin psihologic (realizat de către o entitate titulară a proiectului) şi mentoring în afaceri (cu identificarea unui angajat al societăţii, care să aibă rol de mentor şi punct de referinţă). La sfârşitul cursurilor de formare, compania poate decide să integreze respectiva persoană în cadrul acesteia. Formarea practică în cadrul întreprinderilor (FPI) nu comportă nicio obligaţie (salarii, contribuţii şi asigurare), beneficiarelor fiindu-le asigurată plata unei indemnizaţii lunare și a taxelor din fondurile alocate proiectului.
Specialiștii implicați	Expert orientare; tutore sau mentor; formatori interni.
5. Rezultatele şi impactul	
Pentru beneficiarii finali (grupul-țintă)	Formarea practică în cadrul întreprinderilor (FPI) este concepută ca o măsură de facilitare a încadrării socio-profesionale a femeilor străine, într-o formă individualizată şi directă, deci nu este văzută doar ca o oportunitate de obţinere a unor resurse economice, ci şi ca un instrument de promovare a capacităţilor şi de identificare a competenţelor, un real demers individual şi colectiv, spre o autonomie socială şi economică.
Pentru organizațiile implicate	--
Pentru teritorii	--
6. Elemente de inovaţie	
În ceea ce privește metodologia de intervenţie şi instrumentele	Formarea practică în cadrul întreprinderilor se bazează pe o propunere individualizată şi personalizată de proces de integrare socio-profesională, oferind beneficiarilor sprijin în identificarea realistă a unui loc de muncă, prin corelarea cererii şi a ofertei, în cadrul unei strategii de lucru în reţea public-privată, în măsură să sprijine procesul de incluziune socială și profesională a grupurilor vulnerabile.
În ceea ce privește dimensiunea "lucrului în rețea"	Au fost dezvoltate acţiuni de valorificare a reţelelor de sprijin, prin experimentarea de procese integrate de incluziune socială; a fost iniţiat un proces de exersare a competenţelor și cunoștinţelor; intervenția a fost orientată către fenomenul de excluziune, foarte prezent în teritoriu (inovare orientată spre context). Combinând politicile de ocupare a forţei de muncă, formarea profesională şi politicile sociale şi de sănătate, reușita proiectului a fost aceea de a transforma grupul ţintă, din grup vulnerabil, în resursă pentru respectivul teritoriu.
7. Analiză globală	

Puncte forte	Cartografierea teritoriului de referință, precum și crearea unei baze de date ale companiilor; Activarea de programe individualizate de integrare, în funcție de nevoile individuale ale beneficiarei şi ale pieţei forţei de muncă (legături vizate); Orientare individuală și de grup pentru toate beneficiarele; Sprijin psihologic ex-ante, concomitent şi ex post; Implicarea specialiștilor în asistență (tutori de intermediere şi tutori de afaceri); Sprijin pentru achiziția şi/sau dezvoltarea competenţelor profesionale ale persoanei; Crearea de oportunităţi pentru a dobândi cunoştinţe noi (a cunoaște şi a se face cunoscut); Abilitatea de a dezvolta o autonomie economică; Abilitatea de a gestiona propriul timp la locul de muncă; Oportunitatea, pentru persoana traficată, de a se integra într-un context obişnuit de muncă; Oportunitatea, pentru persoana traficată, de a-și dezvolta și/sau de a-și spori stima de sine; Posibilitatea de a interacționa cu alți actori: mentori, colegi, directori, manageri de departament etc.
Puncte slabe	Dificultățile legate de tipul de grup-țintă: obținerea de documente juridice, recunoaşterea diplomelor, a certificatelor de competențe lingvistice; Învățământul public acordă deseori indemnizații de participare foarte modeste şi, dacă programul se dorește a fi unul de calificare, lipsa câştigurilor poate deveni o problemă serioasă pentru beneficiari; Dificultăți în ceea ce privește suprapunerea programului de formare externă cu programul individual al beneficiarelor, în cadrul sistemului de protecție; Gradul de accesibilitate la formare profesională pentru imigranţi în general (de exemplu, orarul şi locurile care nu sunt deservite de transport). Riscul de a avea o autonomie economică falsă, deoarece parcursul formativ este temporizat şi nu oferă certitudinea de a se finaliza cu o angajare; Adesea participarea la program este condiționată de lipsa de disponibilitate a locurilor de muncă în diferite sectoare de producție, inclusiv din cauza lipsei locurilor de muncă din zonele menționate.
Potenţial de transfer (în diferite contexte)	Transferul s-a dezvoltat: La nivel de proiect: deoarece experimentarea proceselor de orientare, formare şi integrare în muncă a permis stabilirea standardelor de calitate a serviciilor de integrare socio-profesională şi a încurajat punerea în aplicare a unui sistem de acreditare a resurselor, precum şi de identificare a celor mai bune practici. Numeroase instituţii au facilitat transferul acestei practici experimentale în toate zonele şi la toate serviciile socio-educaționale care lucrează în reţea. La nivel de politici: realizarea unor parteneriate stabile între actorii instituționali, sectorul de producție şi al treilea sector a consolidat procesul de incluziune şi a definit sistemul de calitate şi dezvoltare locală, socială şi ocuparea forţei de muncă, prin activarea de procese de responsabilizare concentrate pe persoană şi orientate spre activarea proceselor de participare şi de susținere activă a teritoriului și a comunității.
Potenţialul de reproducere	--
8. Observaţii finale	
Lecţii învăţate	--
Comentarii şi Note	--
Referinţe şi date de contact	Tel. +39 0861 796 666/762 327 Fax +39 0861 765 112 Email: mail@ontheroadonlus.it Website: http://www.ontheroadonlus.it/

7. MĂSURA DE INTEGRARE SOCIO-PROFESIONALĂ A VICTIMELOR TRAFICULUI DE PERSOANE

(CONSORȚIUL SOL.CO., REGIUNEA SICILIA)

1. Titlul proiectului/ inițiativei	Rețeaua Sol.Co Catania și Victimele Traficului de Persoane ANGELI: Proiect de excelență
2. Date generale	
Tipul de intervenție	Orientare Cursuri elementare de limbă și cultură Cursuri de învățare a limbii, elemente lingvistice uzuale în diferite instituții Formare profesională inițială Formare profesională continuă Însoțire la locul de muncă Altele – Cursuri de inițiere în dezvoltarea afacerilor (învățarea utilizării cardului Ila)
Scurt istoric	Inițiativa a apărut ca un răspuns la nevoile de protecție și de integrare a femeilor victime ale traficului. Beneficiarii sunt femei victime ale exploatării sexuale și prin muncă, cu precădere femei din România care lucrează în sere și femei din Nigeria care lucrează în stradă. În ultima perioadă s-au înmulțit cazurile care implică exploatarea bărbaților, mai ales egipteni.
Perioada de implementare	august 2010 – decembrie 2011
Grupuri țintă	Femei de origine română și nigeriană, bărbați egipteni
Aria geografică de implementare	Ragusa
3. Parteneriate	
Coordonatorul proiectului	Cooperativa Socială Proxima – membră a Consorțiului Sol.Co. Catania Rețeaua de Întreprinderi Sociale Siciliene
Instituții publice implicate și rolul acestora	Prefectura din Ragusa (coordonare inter-instituțională) Poliția din Ragusa (responsabilă cu implementarea programelor de protecție a beneficiarilor) Primăria orașului Ragusa (instituție co-finanțatoare) Provincia Regională Ragusa (instituție co-finanțatoare) Procuratura Republicii Ragusa (responsabilă cu implementarea programelor de protecție a beneficiarilor) Autoritatea pentru Sănătate Publică a Provinciei (ASP) Ragusa (activitate de contactare a medicilor și directorilor departamentelor de urgență ale unor spitale)
Organizații private non-profit și rolul acestora	Instituții care fac parte din rețeaua națională anti-trafic: Asociația Penelope, Acuarinto, Casa Tinerilor, Arhiepiscopia din Reggio Calabria, Congregația Fiicelor Carității Cagliari, On the Road Marche etc. (co-gestionează situațiile apărute în cadrul proiectului) Patronatul ACLI (elaborează practici de dezvoltare în domeniu) Centrul Antiviolență (co-gestionează cazurile care beneficiază de proiect) CGIL Camera de Muncă (semnalează cazuri și oferă consultanță sindicală)
Strategia de lucru în rețea	Activă și dinamică, în special în colaborarea cu autoritățile locale, prevede metode de verificare și monitorizare a activității; în unele cazuri propune chiar formare aprofundată a specialiștilor care lucrează în domeniu.
Conexiunile cu alte programe sau proiecte	În principal proiecte care sunt implementate în conformitate cu articolul 18 și articolul 13, la nivel național sau cu ajutorul rețelei locale a proiectului SPRAR (Sistemul de protecție pentru solicitanții de azil politic și refugiați)
4. Caracteristici distinctive ale proiectului de integrare socio-profesională	
Obiective	Promovarea dobândirii autonomiei prin activități de lucru care favorizează programul de incluziune în societate; cu ajutorul anumitor resurse publice se pot înființa întreprinderi, ceea ce ar reprezenta alternative stabile și durabile în ceea ce privește incluziunea profesională

Activități	Ambalare, amenajare și curățenie în parcuri publice, menaj, îngrijire la domiciliu
Metodologie și instrumente de lucru	Stagii de practică în întreprinderi
Profilul profesional al echipei de implementare	Tutor, asistent social
5. Rezultate și impact	
La nivelul beneficiarilor finali (grupul țintă)	Posibila plasare în câmpul muncii
La nivelul organizațiilor implicate	Ocuparea forței de muncă de către persoane instruite și atribuirea unui tutor
La nivel regional	Promovarea socială a beneficiilor proiectului
6. Elemente de inovație	
În raport cu metodologia de intervenție și instrumentele folosite	Crearea unei întreprinderi sociale care să aibă ca angajați victime ale traficului de persoane
În raport cu dimensiunea lucrului în echipă	Întreaga activitate se desfășoară cu ajutorul modelului de lucru în rețea – cu o dubla semnificație: o rețea teritorială, care acționează în principal cu instituții publice și private cu atribuții în domeniu din regiunea Ragusa și sistemul rețelei Sol.Co Catania, care acționează ca structură organizatorică și funcțională, a cărei membră este și cooperativa Proxima.
7. Analiza globală	
Puncte tari	Rețea regională compactă
Puncte slabe/Dificultăți	Politici sectoriale (mai ales cele regionale) precare
Potențial de transfer (la alte contexte)	Modelul poate fi aplicat atât în cadrul rețelei Sol.Co Catania (Sicilia fiind zona principală), cât și în context național prin Consorțiul Idee în Rețea – rețea națională de întreprinderi sociale, din care face parte și Sol.Co Catania
Potențialul de replicabilitate	Model flexibil de lucru – datorită componenței rețelei și a existenței unui grup de specialiști cu atribuții similare – care fac ca structura intervențiilor să fie adaptată la grupuri țintă diverse (ex: noul grup țintă – bărbați egipteni)
8. Observații finale	
Lecții învățate	---
Note și comentarii	Ar putea fi utilă înființarea unui grup operativ cu scopul monitorizării fenomenului și al elaborării de strategii comune de intervenție și transfer de bune practici.
Referințe și date de contact	Persoana de contact: Elisa Furnari Tel. +39 095 355 353 + 39 345 4382497 Fax: +39 095 731 5163 Email: elisa.furnari@solcoct.it solco@solcoct.it

Secțiunea 5

Bune practici în România

Secțiunea 5:

Bune practici în România

1. WE WORK FOR THE FUTURE

(FUNDAȚIA GENERAȚIE TÂNĂRĂ, TIMIȘOARA)

1. Titlul proiectului / initiativei:	"We work for the future"
2. Date generale	
Tipul de interventie	☐ Orientare ☐ Alfabetizarea (activitati educationale) de baza, lingvistica si culturala ☐ Alfabetizarea (programe educationale furnizate de catre serviciile prezente in teritoriu ☐ Formare profesionala initiala ☐ Formare profesionala continua ☐ Asistenta pentru integrarea pe piata muncii ☐ Altele (se adauga detalii)
Scurt istoric	Proiectul a avut ca punct de plecare nevoia de a ajuta mai multe victime ale traficului de persoane să beneficieze de serviciile organizației, care sunt complexe, dar limitate ca fonduri la un număr de 100 de beneficiari pe an. Anual, către organizație sunt referite peste 100 de victime ale traficului, astfel încât este necesar să fie identificați finanțatori, pentru a gasi solutii pentru toate victimele referite. Proiectul a fost inițiat la 01.01.2011, pentru o perioda de un an, cu posibilitatea de prelungire in cazul implementării cu succes. Grupul țintă a fost format din victime ale traficului de persoane, oferindu-se acestora servicii complexe (de la susținerea unor nevoi cotidiene, până la programe de reintegrare socio-școlară, profesională și comunitară).
Perioada de implementare	01.01.2011-31.12.2011
Grupurile tinta	Victime trafic de persoane
Aria geografica de implementare	România
3. Partenariate	
Coordonatorul proiectului	Fundația Generație Tânără
Institutiile publice si rolul acestora	Colaborare cu primăriile, cu serviciile deconcentrate ale statului, cu MAI (Poliția de Frontieră - terestră și aeroportuară), cu BCCO și cu Agenția Națională Impotriva Traficului de Persoane.
Organizatii private - profit si rolul acestora	Susținere prin intermediul unor ajutoare umanitare sau susținere directaă a victimelor traficului de persoane. Ajutoarele sunt direcționate către cursurile de profesionalizare sau către susținerea unor taxe pentru școli și instituții de învățământ superior.
Organizatii private non-profit si rolul acestora	Organizații nonguvernamentale din diferite state ale Uniunii Europene și din Spațiul Schengen, organizații care se ocupă în colaborare cu Serviciul Social Internațional, al cărui corespondenl legal este și Fundația Generație Tânără. Aceste instituții oferă și suport financiar, pentru un număr de persoane victime ale traficului contractat anual.
Strategia de lucru in retea	Lucru în rețea se realizează cu partenerii pe baza unor convenții, parteneriate și acorduri. Acestea oferă posibilitatea menținerii unor principii deontologice stricte, precum și a confidențialității necesare.
Conexiunile cu alte programe sau proiecte	Programul este conectat în rețea internațională, împreună cu care a fost creată rețeaua trans-frontaliera de combatere a fenomenului.
4. Caracteristici distinctive ale proiectului de incluziune socio-profesionala	
Obiective	Diminuarea fenomenului traficului de persoane intern si trans frontalier, abolirea sclaviei moderne. Asistarea victimelor traficului pentru reintegrarea socio-educativă, profesională, familială și comunitară. Sesiuni de prevenire a fenomenului în instituții de învățământ și în comunități (lectorate cu tineri neîncadrați în muncă, părinți și aparținători, sesiuni de informare prin intermediul unor publicații. Redobândirea drepturilor legale și sociale pentru victime.

Activitati	GTR asigură o paletă largă de activități beneficiarilor săi, scopul acestora fiind reintegrarea în societate din punct de vedere: comunitar/social, școlar, profesional și familial. Asistența și consilierea sunt activități specifice serviciului de reintegrare în comunitate. Pe lângă activitățile de dezvoltare personală și profesională, repunerea în drepturi, atât sociale, cât și legale, GTR asigură și activități cu caracter recreativ (vizionari filme, teatru, muzee, confecționare produse hand-made etc.).
Metodologie si instrumente de lucru	Unele dintre metodele folosite de GTR în asistența victimelor sunt observatța, conversația, dialogul, iar ca instrumente de lucru, unele dintre ele sunt: nota de caz, ancheta socială de la domiciliul familiei, program individualizat de reintegrare.
Profilul profesional al echipei de implementare	Echipa de implementare a GTR care lucreaza în problematica asistenței victimelor este o echipa multidisciplinara, formată în marea majoritate din foști voluntari, având pregătiri în domenii diferite: asistență socială, psihologie, pedagogie, drept, filologie. Ceea ce face ca această echipă să fie o echipa imbatabilă este aceea că sunt dinamici, toleranți, dețin spirit de echipă, sunt motivați, comunicativi și empatici.
5. Rezultate si impact	
La nivelul beneficiarilor finali (grupul tinta)	Rezultatul final trebuie să fie în concordanță cu scopul programului individualizat de intervenție în functie de nevoile, așteptările, convingerile beneficiarului.
La nivelul organizatiilor implicate	GTR este dispusa permanent să colaboreze, să inițieze parteneriate și colaborări pe problematica traficului de persoane, câtă vreme acestea nu aduc prejudicii morale sau financiare beneficiarilor. Colaborările GTR sunt atât la nivel național, cât și la nivel internațional.
La nivel regional	Inca de la inființare, GTR a pus bazele unor proiecte de asistență a victimelor traficului de persoane, în plan național și internațional. La nivel regional, GTR s-a implicat încă de la inceput, întrucât beneficiarii nu sunt selectați în funcție de zona de proveniență, sex, vârsta sau religie.
6. Elemente de inovatie	
In raport cu metodologia de interventie si instrumentele folosite	Având în vedere faptul că ONG-urile care lucrează în asistență și protecția victimelor nu sunt susținute financiar de către stat, GTR a încercat și incearcă în continuare să găsească resurse pentru a continua să ofere servicii, pentru a dezvolta proiecte sustenabile, de real ajutor persoanelor beneficiare. In acest sens, unul dintre proiectele GTR este acela de a se susține pe cont propriu în ceea ce privește asigurarea unor produse ecologice.
In raport cu dimensiunea lucrului in echipa	În munca desfășurată, lucrul în echipă este foarte important, drept pentru care incercam sa gasim soluții în ceea ce privește crearea unei echipe foarte eficiente. Ex: team building într-un mediu relaxant și prietenos.
7. Analiza globala	
Puncte forte	Disponibilitate la program prelungit Toleranță Echipă cu viziune orientată pentru și către beneficiari
Puncte slabe/ Dificultati	Neconcordanță între legislație și mecanismele de implementare. Resurse reduse în raport cu numărul de victime referite.
Potential de transferabilitate (in alte contexte)	-
Potentialul de replicabilitate	GTR este deschisă către replicabilitatea rezultatelor proiectului.
8. Observatii finale	
Lectii invatate	Spirit de echipa, motivatie, daruire.
Note si comentarii	-
Referinte si date de contact	Persoană de contact: Mariana Petersel Tel: +40723 545 255 Email: office@generatietanara.ro Website: www.generatietanara.ro

2.CENTRUL DE ASISTENȚĂ A VICTIMELOR TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

(ASOCIAȚIA BETANIA, BACĂU)

Titlul proiectului/ initiativei:	Centrul de Asistență a Victimelor Traficului de Ființe Umane
2. Date generale	
Tipul de interventie	☐ Orientare ☐ Alfabetizarea (activitati educationale) de baza, lingvistica si culturala ☐ Alfabetizarea (programe educationale furnizate de catre serviciile prezente in teritoriu ☐ Formare profesionala inițială ☐ Formare profesionala continuă ☐ Asistență pentru integrarea pe piața muncii ☐ Altele (se adauga detalii) - Reabilitarea medicală și psiho-socială a victimelor, asigurarea transportului la și de la organizatorii cursurilor de calificare, suport psihologic și însoțire, achiziționarea materialelor specifice calificărilor (rechizite, instrumentar, uniforme, materiale de practică)
Scurt istoric	Centrul de Asistență a Victimelor traficului de fiinte umane al Asociatiei Betania a luat ființă în anul 2005, în urma unui acord semnat pe plan local între următoarele instituții: Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism Bacău, DIICOT, Inspectoratul Județean de Poliție Bacău, IPJ Bacău, Centrul Zonal de Combatere a Crimei Organizate și Antiterorism Bacău , Tribunalul Bacău și Curtea de Apel Bacău, inițial ca formă de asistență materială, socială și psihologică, suport și sprijin prvind un adăpost pentru victimele traficului de persoane, cazuri identificate și referite de instituțiile sus-menționate, persoane-părți în anumite procese, pe durata investigațiilor. În situația în care victima traficului de persoane a dorit, apoi, să se reîntoarcaă în familie, i s-a adus la cunostință că poate beneficia de servicii de asistență specializată în regim de zi, urmând să se stabilească modalitatea de furnizare a serviciilor de asistență în funcție de particularitățile cazului. Prin urmare, asistența, în funcție de caz, s-a oferit și se oferă indiferent dacă beneficiarul este asistat în familie sau în centru rezidențial. În momentul de față, Centrul de Asistență a Victimelor traficului de ființe umane este un centru de asistență în vederea reintegrării pe durata medie sau lungă. Victimele sunt referite de Agenția Națională Impotriva Traficului de Persoane, ANITP sau de catre ONGuri cu activitate în domeniu, din țară și străinatate.
Perioada de implementare	Din 2005 până în 2012, cu reînnoire bianuală.
Grupurile tinta	8 femei din România, exploatate sexual, prin muncă, cerșetorie, victime ale traficului intern sau extern.
Aria geografica de implementare	Nivel regional și național
3. Partenariate	
Coordonatorul proiectului	Asociația Betania, Bacău
Institutiile publice si rolul acestora	ANITP, Centrul Regional Impotriva Traficului de Persoane Bacău, Brasov, Iasi etc.: referirea de cazuri, medierea relației cu instituțiile publice, monitorizarea demersurilor de integrare AJOFM Bacău - eecomandari asupra agențiilor de calificare profesională acreditate, burse locuri de muncă.
Organizatii private - profit si rolul acestora	Agenții de calificare private: calificarea profesională.
Organizatii private non-profit si rolul acestora	ONG-uri cu activitate de profil: referire cazuri.
Strategia de lucru in retea	
Conexiunile cu alte programe sau proiecte	
4. Caracteristici distinctive ale proiectului de incluziune socio-profesionala	
Obiective	Reabilitarea medicala și psiho-sociala a victimelor; Dobândirea deprinderilor de viață independentă; Integrarea socio-profesională a victimelor în comunitate.

Activităţi	Evaluarea nevoilor victimelor Consiliere vocatională Realizarea planurilor individuale de intevenţie Intâlniri cu partenerii Inscrierea la cursuri de calificare Achiziţionarea materialelor de învaţare Relizarea cursurilor de calificare Şedinţe de lucru, întâlniri cu reprezentanţi ANITP Căutări de locuri de muncă dupa finalizarea cursurilor Monitorizare Raportare
Metodologie si instrumente de lucru	Metodologia utilizată în proiect are ca punct de plecare adaptarea obiectivelor la caracteristicile individuale, oferind spaţiu de consolidare grupului de beneficiari şi un parcurs de reinserţie socio-profesională realizat gradual. Metoda de lucru: management de caz Instrumente: contract de asistenţă, contract de confidenţialitate, raport de evaluare, raport de progrese şi raport final (toate la nivel individual) Intâlniri periodice ale echipei de implementare cu responsabilii de monitorizare
Profilul profesional al echipei de implementare	Manageri de caz, asistenţi sociali, psihologi, instructori activităţi practice-DVI
5. Rezultate si impact	
La nivelul beneficiarilor finali (grupul tinta)	Beneficiari integraţi socioprofesional, cu deprinderi de viaţă independentă
La nivelul organizatiilor implicate	Consolidarea relaţiilor intre parteneri
La nivel regional	Schimb de bune practici
6. Elemente de inovatie	
In raport cu metodologia de interventie si instrumentele folosite	Participarea victimei la realizarea propriului proiect de incluziune socio-profesională Managementul de caz în integrarea în muncă a victimelor traficului
In raport cu dimensiunea lucrului in echipa	Abordarea individualizata în acordarea serviciilor
7. Analiza globala	
Puncte forte	Acreditare ca furnizor de servicii sociale în domeniu, Resurse umane adecvate nevoilor de integrare socio-profesională ale victimelor Activităţi axate pe conceptul şi practica de împuternicire (împuternicirea beneficiarilor cu privire la propriul proiect de viaţă).
Puncte slabe/ Dificultati	Dependenţa de disponibilitatea resurselor publice O legatură mai strânsă între instituţiile publice
Potential de transferabilitate (in alte contexte)	Proiectul poate fi considerat un model de buna practică, având potenţial de transferabilitate în alte contexte, prin: Nivelul de adecvare şi completitudinea cadrului logic si acţional; Analiza nevoilor beneficiarilor finali şi a nivelului de coerenţă între obiectivele propuse şi nevoile grupului ţintă; Definirea cadrului metodologic şi raporturile de coerenţă dintre obiective, activităţi, rezultate şi nevoile grupului vizat
Potentialul de replicabilitate	Proiectul, prin componentele sale, poate fi replicat pentru a se adresa problematicilor analoge, generate de contexte diferite.
8. Observatii finale	
Lectii invatate	Intervenţia poate înregistra o recidivă puternică, în sensul în care la integrarea în muncă a persoanelor cu dezavantaje sociale se recurge de obicei includerea lor în ateliere protejate sau la sisteme de terapie ocupaţionala.
Note si comentarii	-
Referinte si date de contact	Persoana de contact: George Mihailă Tel: +40745 389 909 Fax: +40234 206 016 Email: george@asociatiabetania.ro Website: www.asociatiabetania.ro

Secțiunea 6

Instrumente pentru auto-evaluare și poziționare

Secțiunea 6:

Instrumente pentru auto-evaluare și poziționare

A) Dimensiunile modelului conceptual

Respectarea și promovarea drepturilor omului

Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Centralitatea persoanei

Privește principiul recunoașterii centralității persoanei și, prin urmare, a situației sale personale (fizice, psihologice, familiale, educaționale, profesionale, de securitate); are în vedere nevoile, așteptările, potențialul uman, social și profesional al individului. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Participarea victimei traficului de persoane la realizarea propriului proiect de integrare socio-profesională

Pentru evaluarea respectării principiilor de empowerment și de incluziune socială activă, prin sprijin pentru obținerea autonomiei, ce vizează dezvoltarea unui proiect de lucru care să urmeze și să completeze programul de incluziune socială. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Abordarea globală/holistică

În ceea ce privește recunoașterea faptului că nevoile exprimate de persoanele asistate sunt diferite și abordarea acestora într-un singur proiect este necesară, se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului (instituției/

organizației) este în concordanță cu o abordare globală/holistică. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Abordare integrată, multi-disciplinară și participativă

În ceea ce privește necesitatea de a reconstrui sau de a consolida legăturile din comunitate pe care persoana aflată în dificultate tinde să nu le mai aibă, prin implementarea de acțiuni integrate și personalizate pentru a aborda cauzele, cu instrumente multiple, creând astfel un „proiect integrat", se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției este în concordanță cu o abordare integrată care prevede contribuția unei multitudini de actori/agenții. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Evaluarea programelor de asistență în vederea formării profesionale

În ceea ce privește aplicarea principiilor și a metodelor de "evaluare a programelor de asistență în vederea formării profesionale" create, care vizează sprijinirea instituției, fie în analiza și evaluarea experiențelor realizate pentru reprogramarea intervențiilor, fie în remodelarea proiectului individual de integrare, în funcție de modificările nevoilor individuale sau modificarea condițiilor de mediu, se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției este în concordanță cu o abordare a evaluării formative. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea pe scurt a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

B) Dimensiunile modelului organizațional

Centrarea pe beneficiari

În ceea ce privește exigența ca serviciul/instituția să furnizeze servicii ad-hoc față de nevoile exprimate de către diverși beneficiari pe diferite sfere ale vieții, se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției este în concordanță cu o abordare centrată pe nevoile beneficiarilor. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	2	3	4 – max

Scurtă explicație / descriere:

Implementarea activităților în teritoriu

În ceea ce privește criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să desfășoare activități în teritoriu și în comunitate, în termeni de contacte și colaborări, atât la nivel instituțional, cât și operațional. Cunoașterea altor servicii disponibile, a resurselor privind integrarea socio-profesională și a respectivelor constrângeri și bariere, astfel încât să promoveze sinergia și procesele de colaborare și de schimb cu alte agenții și organizații care lucrează în domeniu.

Se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției este în concordanță cu o abordare care include implementarea activităților în teritoriu. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	2	3	4 – max

Scurtă explicație / descriere:

Dimensiunea rețelei și a parteneriatelor

În ceea ce privește practica de lucru în rețea, pe baza căreia instituția ar trebui să lucreze prin înființarea sau aderarea la parteneriate sau la o rețea locală, menținând contactele cu alte agenții/organizații/centre și desfășurând cu acestea protocoale de colaborare, cum ar fi:

- schimbul de informații;
- experiență și practică.

Se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției este în concordanță cu o abordare de rețea, în care organizația sau serviciul este membru al unui parteneriat care permite optimizarea și utilizarea resurselor disponibile, astfel încât să răspundă eficient nevoilor victimelor traficului de persoane. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	2	3	4 – max

Scurtă explicație / descriere:

Servicii integrate pentru beneficiari

În ceea ce privește capacitatea de a oferi "servicii integrate", ceea ce implică faptul că aceleași servicii trebuie să comunice unul cu celălalt, prin integrarea și optimizarea activității proiectate și realizate, oferind astfel informații concrete și coerente beneficiarilor și cetățenilor. Se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției pentru care lucrează este în concordanță cu o abordare conform căreia serviciile oferite victimelor traficului de persoane lucrează în sinergie și într-o manieră integrată.

Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurta explicație / descriere:

Evoluție și modernizare

În funcție de criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să fie în măsură să își adapteze serviciile la schimbările care apar în cadrul de reglementare de referință, pe piața forței de muncă, la oportunitățile educaționale, precum și caracteristicile în schimbare ale fenomenului traficului de persoane la nivel local, se solicită să se evalueze dacă:

- acțiunea serviciul/instituția este în concordanță cu o abordare "evolutivă";
- permite organizației și serviciilor oferite să se adapteze în funcție de condițiile de lucru modificate și de caracteristicile beneficiarilor.

Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Calitatea Serviciului

În ceea ce privește criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să dezvolte mecanismele pentru a asigura calitatea serviciilor oferite, cum ar fi:

- procese interne de monitorizare;
- evaluarea rezultatelor;
- evaluarea nivelului de satisfacție al beneficiarilor etc.

Se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției este în concordanță cu o abordare orientată spre promovarea calității. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurta explicație / descriere:

Îndrumare și follow-up

În ceea ce privește criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să utilizeze mecanisme adecvate de îndrumare pentru a asista beneficiarii în demersul lor de integrare în țara de origine, se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției este în concordanță cu o abordare care consideră ca fiind un element important "continuarea" acțiunilor întreprinse pentru a sprijini incluziunea socială și profesională a persoanelor traficate,

prin instrumente specifice. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurta explicație / descriere:

Comunicare, informare și conștientizare

În ceea ce privește criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să dezvolte sau să participe la măsurile necesare pentru realizarea acțiunilor de comunicare socială și de sensibilizare destinate cetățenilor, se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției acordă importanță comunicării și informării. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

C) Dimensiunile modelului funcțional și de intervenție

Sistemul integrat de măsuri

Evaluare inițială/primul contact

În ceea ce privește criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să realizeze o evaluare a profilului profesional al beneficiarului ținând cont de experiența anterioară, nivelul de educație, instruire și de cel profesional, așteptările și potențialul său profesional, se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției prevede un program de evaluare a competențelor profesionale și de prim contact. Pe baza acestei evaluări, se solicită poziționarea propriei organizații (sau instituții) pe o scară valorică, începând de la nivelul 1 până la nivelul 4. Se solicită descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Orientare profesională/acomodare

Referitor la criteriul conform căruia personalul de specialitate al serviciului/instituției care ar trebui să sprijine victima traficului de persoane în identificarea domeniilor profesionale de interes, folosind:

- informații despre el însuși, despre propriile caracteristici, atitudini, interese, despre propriile puncte slabe, despre cunoștințele și abilitățile dobândite;
- informații despre piața muncii și ocupații, precum și despre oportunitățile educaționale oferite de contextul

de referință;

- o strategie de abordare a pieței forței de muncă într-un mod eficient, se solicită să se evalueze

dacă acțiunea serviciului/instituției pentru care lucrează prevede un program de orientare profesională și de asistență rezidențială. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Îndrumare/asistență și consiliere pentru integrarea socio-profesională

Referitor la criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să creeze un serviciu profesional de îndrumare ca un element esențial al procesului de dezvoltare personală și profesională în cadrul comunității în care victima a ales să trăiască, se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției pentru care lucrează prevede un program de îndrumare. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Follow-up / Monitorizare și evaluare

Referitor la criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să urmărească calitatea serviciilor oferite, prin acțiuni de monitorizare și evaluare, se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției pentru care lucrează oferă servicii de monitorizare. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Echipa multidisciplinară

Referitor la criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să funcționeze în conformitate cu logica muncii în rețea, se solicită să se evalueze dacă acțiunea serviciului/instituției prevede implicarea activă a unei echipe multidisciplinare, astfel încât aceasta să poată gestiona diferite situații și probleme care afectează persoana asistată. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Utilizarea de metodologii active

Referitor la criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să utilizeze metodologii active care să promoveze responsabilizarea beneficiarilor și să facă posibilă recunoașterea demnității și a rolului activ al persoanelor defavorizate/în dificultate; se solicită să se evalueze dacă activitatea serviciului/instituției este în conformitate cu o abordare activă orientată spre responsabilizarea și "participarea" persoanelor traficate în proiectarea și dezvoltarea propriului plan de reintegrare.

Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Profesionalismul resurselor umane implicate

Referitor la criteriul conform căruia serviciul/instituția ar trebui să asigure un număr de profesioniști cu competențe diverse și complementare, se solicită să se evalueze dacă activitatea serviciului/instituției este în concordanță cu o abordare orientată spre profesionalismul și specializarea angajaților care oferă servicii de incluziune socială și profesională victimelor traficului de persoane. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurta explicație / descriere:

Activitatea de strângere de fonduri (fundraising)

Referitor la criteriul conform căruia serviciul/instituția trebuie să desfășoare activități specifice pentru colectarea de fonduri, se solicită să se evalueze dacă activitatea instituției este în concordanță cu o abordare orientată spre căutarea de surse de finanțare printr-o abordare structurată. Se solicită poziționarea propriei organizații sau instituții pe o scară valorică de la nivelul 1 până la nivelul 4 și descrierea, pe scurt, a motivelor care explică respectiva poziționare.

1 – min	**2**	**3**	**4 – max**

Scurtă explicație / descriere:

Secțiunea 7

Bibliografie

Bibliografie

a) Publicații, documente, website-uri

Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, *Ghid metodologic pentru implementarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane* - www.anitp.mai.gov.ro

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă - http://www.anofm.ro/1819_repartizarea-pe-județe-a-programului-de-ocupare-a-persoanelor-marginalizate-social

Consiliul Național de Formare Profesională - http://www.cnfpa.ro/Files/Norme%20metodologice/newsletter%20CNFPA.pdf

Department for Equal Opportunities – Presidency of Council of Ministers Italy, International Center for Migration Policy Development (ICMPD), *Guidelines for the development of a transnational refferal mechanism for trafficked persons in Europe: TRM-EU,* - www.icmpd.org

Gender Street - O inițiativă trans-națională privind incluziunea socială și profesională a femeilor victime ale traficului de persoane și a lucrătoarelor migrante în industria sexuală - http://www.life-torino.it/ita/genderstreet-ita.pdf

International Labour Organization (ILO) www.ilo.org

ISFOL, *Metodologia ISFOL pentru identificarea și analiza bunelor practici în cadrul FSE*. Document de lucru, 2004 - www.isfol.it

Orfano I., *Guidelines for the development of a Transnational Referral Mechanism for trafficked persons in Europe, 2010* - http://www. retepariopportunita.it/ Rete_Pari_ Opportunita/UserFiles/news/trm_guidelines_2010-02-15_for_print.pdf

Organizația Internațională pentru Migrație, *Module de instruire pentru combaterea traficului de persoane: asistența directă, returnarea și reintegrarea victimelor traficului de persoane*

Zimmerman C., Watts, C., *WHO Ethical and Safety Recommendations for Interviewing Trafficked Women*, World Health Organization, Geneva, 2003 - http://whqlibdoc.who.int/publications/2003/9241546255.pdf

b) Legislație

Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 783 din 11 decembrie 2001

Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 50 din 29 ianuarie 2003

Hotărârea Guvernului nr. 299/2003 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 206 din 31 martie 2003

Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 505 din 4 iunie 2004

Hotărârea Guvernului nr. 1.295/2004 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru prevenirea și combaterea traficului de copii, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 802 din 31 august 2004

Hotărârea Guvernului nr. 1.584/2005 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 din 4 ianuarie 2006

Hotărârea Guvernului nr. 1.654/2006 privind aprobarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane 2006-2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 967 din 4 decembrie 2006

Hotărârea Guvernului nr. 1.720/2006 privind aprobarea Planului național de acțiune 2006-2007 în vederea implementării Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2006-2010

Ordinul nr. 2881/2007 pentru aprobarea Mecanismului Național de Identificare și Referire a victimelor traficului de persoane, publicat în Monitorul Oficial al României, nr. 849 din 17 decembrie 2008

Planul național de acțiune împotriva traficului de persoane 2008-2010

Legea nr. 230/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 812 din 6 decembrie 2010

Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 21 martie 2002

Codul Muncii

Programul ANOFM de ocupare a forței de muncă pentru anul 2011

Culegerea datelor prezentate și elaborarea
acestei publicații au fost realizate de către
CPE – Centrul Parteneriat pentru Egalitate (România),
Esprit Soc. Cons. a.r.l. și Ageform S.C.A.R.L. (Italia).

Pentru mai multe informații privind proiectul AnimaNova, demersul de cercetare și
campania de prevenire derulată, vă rugăm să contactați
CPE – Centrul Parteneriat pentru Egalitate,
persoană de contact **Livia Aninoșanu**, Directoare de Programe – laninosanu@cpe.ro

www.animanova.ro

anima
nova

Model de integrare socio-profesională a victimelor traficului de persoane

Material realizat în cadrul proiectului
"AnimaNova – Integrare pe piața muncii pentru persoanele traficate"

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Axa prioritară 6 Promovarea incluziunii sociale
Domeniul major de intervenție 6.3 Promovarea egalității
de șanse pe piața muncii

Editorul materialului: CPE - Centrul Parteneriat pentru Egalitate
Data publicării: **2012**

"Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României".

"ANIMANOVA
Integrare pe piața muncii pentru persoanele traficate"

anima nova